

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested:	Nasjonalparksenteret, Storjord
Dato:	20.02.2026
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 1/2026	Godkjenning av innkalling / protokoll		
ST 2/2026	Delegerte saker		
DS 1/2026	Vedtak - MIDNOR - Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - motorferdsel og droneflyging - Statskog SF		2026/967
DS 2/2026	Vedtak - Junkerdal nasjonalpark - dispensasjon til skadefelling av gaupe og motorferdsel i forbindelse med skadefellingen - Saltdal - MIDNOR - Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsuttak - Saksbehandlingsrutiner		2017/3183
DS 3/2026	Vedtak - MIDNOR - Junkerdal nasjonalpark - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Gåsvatnan landskapsvernområde - bruk av verneområder til jaktprøver - Salten Fuglehundklubb		2022/5767
DS 4/2026	Junkerdal nasjonalpark - vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Maria Nordahl og Bengt Sigvard Ranberg		2019/4832
DS 5/2026	Tillatelse til bruk av snøskuter for transport av ved og vedlikeholdsmaterialer til gamle - Sjunghatten Nasjonalpark - Inger Sjöberg		2020/5719
DS 6/2026	Sjunghatten nasjonalpark - Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer til hytte og vedhogst - Roar Trondsen		2020/617
DS 7/2026	Vedtak - tillatelse til motorferdsel i utmark - Bodø 41/1/4 - Sjunghatten nasjonalpark - *****	X	2013/382
DS 8/2026	Vedtak - dispensasjon - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark / Saltfjellet landskapsvernområde - dispensasjon fra verneforskriften - bruk av drone - Norsk rikskringkasting AS		2024/8886
DS 9/2026	Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Sjunghatten nasjonalpark - Bjørn Erik Solvang		2012/2243
DS 10/2026	Vedtak - avslag på søknad om bruk av snøskuter for tilsyn med naust - MIDNOR - Junkerdal nasjonalpark - motorferdsel i verneområde - *****	X	2025/9046
DS 11/2026	Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter til hytte - avslag på søknad om bruk av snøskuter til gamle - MIDNOR - dispensasjon fra		2019/5031

	verneforskriften - Sjunkhatten nasjonalpark - Leon Pettersen	
DS 12/2026	Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for nyttekjøring - Viggo Johansen	2011/1725
DS 13/2026	Vedtak - tillatelse til motorisert ferdsel med snøskuter - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Sjunkhatten nasjonalpark - BUL Bodø	2022/104
DS 14/2026	Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for transport - Ruffedalen naturreservat - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Låhko nasjonalpark - Gildeskål jeger- og fiskeforening	2014/2181
ST 3/2026	Referatsaker	
RS 1/2026	Rapport - kartlegging av floraen - innsamling av belegg - sommer 2025 - MIDNOR - Dispensasjon fra verneforskriften - Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Salten Naturlag	2023/1816
ST 4/2026	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om oppføring av bru over Eveneselva - Balvatn reinbeitedistrikt	2025/9809
ST 5/2026	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om preparering av skitrase og arrangement - Kobberløpet AS	2026/637
ST 6/2026	Midtre Nordland nasjonalparkstyre- Deltakelse i Destinasjonsledelsen i Salten	2025/2786
ST 7/2026	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om oppkjøring av Diamantløypa og løype gjennom Y-dalen - IL Malm	2026/709
ST 8/2026	Saltfjellet landskapsvernområde- Klage på vedtak om gjennomføring av fuglehundprøve - Saltfjellet reinbeitedistrikt	2022/5767
ST 9/2026	Valg av leder og nestleder for Midtre Nordland nasjonalparkstyre i perioden 2026-2027	2023/33709
ST 10/2026	Valg av arbeidsutvalg - Midtre Nordland nasjonalparkstyre - 2026-2027	2023/33709
ST 11/2026	Eventuelt	

ST 1/2026 Godkjenning av innkalling / protokoll
 ST 2/2026 Delegerte saker
 DS 1/2026 Vedtak - MIDNOR - Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - motorferdsel og droneflyging - Statskog SF
 DS 2/2026 Vedtak - Junkerdal nasjonalpark - dispensasjon til skadefelling av gaupe og motorferdsel i forbindelse med skadefellingen - Saltdal - MIDNOR - Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsuttak - Saksbehandlingsrutiner
 DS 3/2026 Vedtak - MIDNOR - Junkerdal nasjonalpark - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Gåsvatnan landskapsvernområde - bruk av verneområder til jaktprøver - Salten Fuglehundklubb
 DS 4/2026 Junkerdal nasjonalpark - vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Maria Nordahl og Bengt Sigvard Ranberg
 DS 5/2026 Tillatelse til bruk av snøskuter for transport av ved og vedlikeholdsmaterialer til gamme - Sjunkhatten Nasjonalpark - Inger Sjöberg
 DS 6/2026 Sjunkhatten nasjonalpark - Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer til hytte og vedhogst - Roar Trondsen
 DS 7/2026 Vedtak - tillatelse til motorferdsel i utmark - Bodø 41/1/4 - Sjunkhatten nasjonalpark - Kjell-Arne Carlsen
 DS 8/2026 Vedtak - dispensasjon - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark / Saltfjellet landskapsvernområde - dispensasjon fra verneforskriften - bruk av drone - Norsk rikskringkasting AS
 DS 9/2026 Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Sjunkhatten nasjonalpark - Bjørn Erik Solvang
 DS 10/2026 Vedtak - avslag på søknad om bruk av snøskuter for tilsyn med naust - MIDNOR - Junkerdal nasjonalpark - motorferdsel i verneområde - *****
 DS 11/2026 Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter til hytte - avslag på søknad om bruk av snøskuter til gamme - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Sjunkhatten nasjonalpark - Leon Pettersen
 DS 12/2026 Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for nyttekjøring - Viggo Johansen
 DS 13/2026 Vedtak - tillatelse til motorisert ferdsel med snøskuter - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Sjunkhatten nasjonalpark - BUL Bodø
 DS 14/2026 Vedtak - tillatelse til bruk av snøskuter for transport - Ruffedalen naturreservat - MIDNOR - dispensasjon fra verneforskriften - Låhko nasjonalpark - Gildeskål jeger- og fiskeforening
 ST 3/2026 Referatsaker

Rapport om kartlegging av floraen samt innsamling av belegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre sommeren 2025, utført av Magne Stensland.

Henviser til Samarbeidsavtalen om kartlegging av karplanter, alger, moser, sopp og lav i Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine verneområder.

Formålet med disse florakartleggingsturene er et ønske fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre, nevnt på s.1 i Samarbeidsavtalen: plante-, mose-, sopp-, lav- og algefloraen er dårlig kjent i nasjonalparkstyret sine verneområder. Dette gjelder spesielt i de sørlige delene av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, de østre delene av Saltfjellet (Saltfjellet landskapsvernområde og Dypen naturreservat), samt deler av Junkerdal, Rago og Sjunkhatten nasjonalparker utenfor de mest brukte ferdselsårene.

Derfor besøkte jeg Røvassdalen og Brundalen innenfor sørgrensen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. 12.07 gikk turen et stykke opp i Røvassdalen, en for meg ukjent dal. Et nokså artsfattig område med myr, bergknauser og granskog. Det mest spesielle funn var mange sivblom som vokste rundt et myrhull. En ny art for meg. Antallet registrerte arter i rute 33CVP7070 økte fra 0 til 82 arter.

Fra Røvassdalen i Rana.

Etter en overnatting i telt noen meter fra bilvegen, gikk jeg opp Brundalen, oppå Brunbakken og Brunstadtinden. Sein snøsmelting førte til få plantefunn over skoggrensen. En kalkholdig sørvendt berghammer på Brunbakken ga noen plantefunn. Brundalen virker å være et nokså artsfattig dalføre med mye myr. Og ikke å glemme de mange innpåslettede klegg, med flere blodige flekker på armene som resultat. «Du må slutte å mate kleggene!» Rute 33CVP6575 økte fra 0 til 80 arter. Rute 33CVP6570 økte fra 2 til 88 arter.

Parti fra Brundalen i Rana.

Lite ante jeg at dette skulle bli min siste fredelige telttur denne sommeren.

De neste dagene var preget av varme og mange nærgående insekter som gjorde sitt ytterste for å tappe meg for blod. Det neste bildet viser en meget ubehagelig telttur ved Dorro i Sulis. Det botaniske resultatet ble noen få brannmyrklekk, før jeg grytidlig om morgenen flyktet fra Sulis-fjella, og har ikke vært der siden. All motivasjon for teltturer forsvant som dugg for solen!

Et nattlig mareritt i teltet.

En tur til Bogvasskardet 23.07 var en stor lettelse. Nærheten til isbreer og store snøflekker var kjølede, og en stor reinflokk bidro sikkert til å tilfredsstille kleggenes blodtørst. Ingen insektbitt den dagen!

Jeg hadde lyst til å undersøke den sørvendte, kalkholdige og bratte fjellsida ved nordenden av Lille Bogvatnet. Reinflokken hadde beitet hardt i fjellsida. Men tyrihjel, svever og litt til stod igjen. Da Bernt-Gunnar Østerkløft studerte mine belegg av svever, fant han en kvastsveve. *Hieracium cymosum* var. *arctogenum* ifølge forrige utgave av Norsk Flora (2005). Rute 33CVP7595 økte fra 195 til 204 arter.

Sørsiden av Bogvasskardet.

Samme fjellside med et islagt Lille Bogvatnet.

Kvastsveve.

29.07 gikk turen til Saltfjellet landskapsvernområde øst for Semska. Over 900 moh var det fint og lett å gå, men artsfattig. Likevel fant jeg noen kalkkrevende arter langs bekkene, som knoppsildre og knoppfjellrapp. Noen funn av rypebunke. Rute 33CWP2090 økte fra 69 til 93 arter.

Et artsfattig høyfjellsplatå.

Fint å gå for en fjellvandrер.

13.08 ble det ny tur til Saltfjellet landskapsvernområde, denne gang ved Kjemåbekken i håp om å tilføre noen flere arter i en rute med relativt få registrerte arter. Noen funn av rypebunke og rypefot. Rute 33CWQ1000 økte fra 26 til 45 arter.

Fra sør for Kjemåbekken med Lønstinden i bakgrunnen.

22.08 gikk turen til Bogvatnet i Rana for fisketur. Vase på taumen og ingen fisk! I stedet ble det florakartlegging for å tilføre ruta ved nordenden av Bogvatnet noen flere arter. Et artsrikt kallkholdig fjellområde. Rute 33CVP7590 økte fra 24 til 93 arter.

De fleste beleggseksemplarer er bestemt av Bernt-Gunnar Østerkløft, noen få er bestemt av Mats Nettelbladt. Noen plantebelegg er sendt til Tromsø museum-universitetsmuseet, og noen er sendt til NTNU Vitenskapsmuseet. Samtlige funn er registrert i Artsobservasjoner. Jeg har brukt UTM-koordinater.

Nedenfor følger en kort oversikt over innsendte plantebelegg med beleggsnummer.

Røvassdalen 12.02.25:

1) Sivblom	nr. 38623367
2) Klubbestarr	nr. 38623530
3) Frynsestarr	nr. 38623672
4) Skogsveve-gruppa	nr. 38659712
5) Hundekvein	nr. 38659729
6) Bleikstarr	nr. 38048949
7) Småsmelle	nr. 38048928

Brundalen 13.07.25:

8) Klubbestarr	nr. 38623577
9) Dystarr	nr. 38659743
10) Sølvvier	nr. 38659841
11) Nebbstarr	nr. 38659833
12) Sølvvier	nr. 38623554

Brunbakken 13.07.25:

13) Fjell-lusegras	nr. 38623630
14) Bergrublom	nr. 38659772
15) Svartaks	nr. 38133002
16) Fjellrapp	nr. 38132961
17) Grønneburkne	nr. 38133003

Nord for Lille Bogvatnet 23.07.25:

18) Rabbetust	nr. 38624011
19) Blåsveve-gruppa	nr. 38623966

20) Fjell-lusegras	nr. 38624018
21) Kvastsveve	nr. 38665005

Sør for Storsteinelva, Saltfjellet 29.07.25:

22) Sølvsier	nr. 38663850

Sør for Kjemåbekken, Saltfjellet 13.08.25:

23) Rypebunke	nr. 38417282
24) Fjellkvein	nr. 38661949
25) Rypefot	nr. 38661917
26) Fjell-lusegras	nr. 38417274
27) Blankstarr	nr. 38417280

Nordenden av Bogvatnet 22.08.25:

28) Kalklok	nr. 38417814
29) Blankstarr	nr. 38417883
30) Fjell-lusegras	nr. 38417913

Nevernesfjellet 02.09.25:

31) Jøkelarve	nr. 38664823

Så håper jeg å kunne bidra litt med florakartlegging også neste sommer i en mer human temperatur og med litt færre stikkende, blodtørstige insekter!

12.10.2025

Magne Stensland

Fra: Magne Stensland[byggmag@gmail.com]

Sendt: 13.10.2025 09:29:48

Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]

Tittel: Rapport om kartlegging av floraen samt innsamling av belegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre sommeren 2025, utført av Magne Stensland.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	4/2026	20.02.2026

Junkerdal nasjonalpark - oppføring av bru på Tverrtjelma - Balvatn reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Balvatn reinbeitedistrikt gis tillatelse til å sette opp bru over Eveneselva på Tverrtjelma i Junkerdal nasjonalpark. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav a).

Vilkår:

- Brua skal bygges i henhold til innsendte tegninger (figur 2 og 3) og i tråd med følgende spesifikasjoner:
 - o Lengde: maks. 12 m
 - o Det kan i tillegg til brua etableres en kjørerampe på maks. 3,5 m på nordsiden
 - o Total bredde skal ikke overstige 3,3 m
 - o Bærekonstruksjonen skal være av stål
 - o Dekke og rekkverk skal bygges av impregnert, kraftig terrassebord.
- Bruas føtter kan festes med bolter i berggrunnen, og i tillegg sikres med wire slik det er beskrevet i søknaden.
- Wirene skal festes på en måte som ikke utgjør fare for mennesker eller dyr som ferdes i området.
- Sprenging og større terrenginngrep i forbindelse med byggearbeidet er ikke tillatt.
- Alt arbeid skal utføres manuelt eller med lett maskinelt utstyr.
- Brua skal plasseres på de koordinatene som er oppgitt i søknaden: EU89 UTM33: 7422327.89 N, 528715.14 Ø.
- Tillatelsen er gyldig til 31.desember 2028.
- Området skal ryddes etter endt arbeid. Tiltakshaver er ansvarlig for at byggearbeidet ikke fører til forsøpling i nasjonalparken.

- Balvatn reinbeitedistrikt skal stå som eier av brua, og foreningen Tjelmagammens Venner er ansvarlig for drift og vedlikehold av brua, i samsvar med avtalen mellom de to partene.
- Nødvendige tillatelser fra grunneier og kommune skal foreligge før bygging kan igangsettes.
- Tillatelsen må medbringes under byggearbeidet.

Øvrige opplysninger:

Tiltaket kan kreve tillatelse fra grunneier og kommunen.

Motorisert ferdsel i forbindelse med oppføring av brua er søknadspliktig etter verneforskriften. Søknad om motorisert ferdsel sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Bakgrunn

Balvatn reinbeitedistrikt søker i samarbeid med foreningen Tjelmagammens Venner den 30. november om å sette opp en ny bru over Eveneselva på Tverrtjelma. Det har tidligere stått en bru der, men denne har blitt ødelagt to ganger som følge av store snømengder og vårløsning.

I januar 2025 ble det avholdt et møte om fotferdsel i Storengdalen, med representanter fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Statskog, Bodø og Omegns Turistforening, grunneierne på Storengan og hytteeierne i Storengdalen og i Salberg. Et av temaene som ble tatt opp under møtet var Tjelmabrua. Under møtet ble det blant annet vist til Junkerdal nasjonalparks besøksstrategi, som i punkt 3.3.2 slår fast:

«Finner man ikke en varig og permanent løsning for etablering av bro, vil stien og ATV-traséen måtte følge østsiden av elva.»

På bakgrunn av dette ble det etablert en interessegruppe for å vurdere behovet og mulighetene for en ny og tryggere bru i området. Etter flere møter har gruppa kommet fram til at Balvatn reinbeitedistrikt skal stå som eier for brua og Foreningen Tjelmagammens Venner skal stå for vedlikehold og drift, inkludert en årlig kontroll av bruas tilstand.

De søker derfor nå om å etablere en ny bru der stien fra Sulitjelma og Evenesdalen møter stien fra Skaiti. De ønsker å plassere brua tre meter vest for den tidligere bruas plassering. Dette begrunnes med at den nye brua skal dimensjoneres for ATV-bruk, og at adkomsten dermed blir mer hensiktsmessig på den nye plasseringen. Formålet er å etablere en trygg og helårs forbindelse over Eveneselva, forbedre ferdselen på den mye brukte DNT-stien, samt sikre trygg passasje for reindrifta. I søknaden påpekes det også at brua vil redusere forstyrrelser under samling og kalvmerking i området, og forhindre sperring av trekklei for reinsdyr. Videre beskrives det at brua vil bidra til å redusere slitasje på viktige våtmarker og styrke folkehelse, friluftsliv og naturinformasjon gjennom aktivitetene til Tjelmagammens venner.

Figur 1: Kart med plassering av brua. Kartet er hentet fra søknaden.

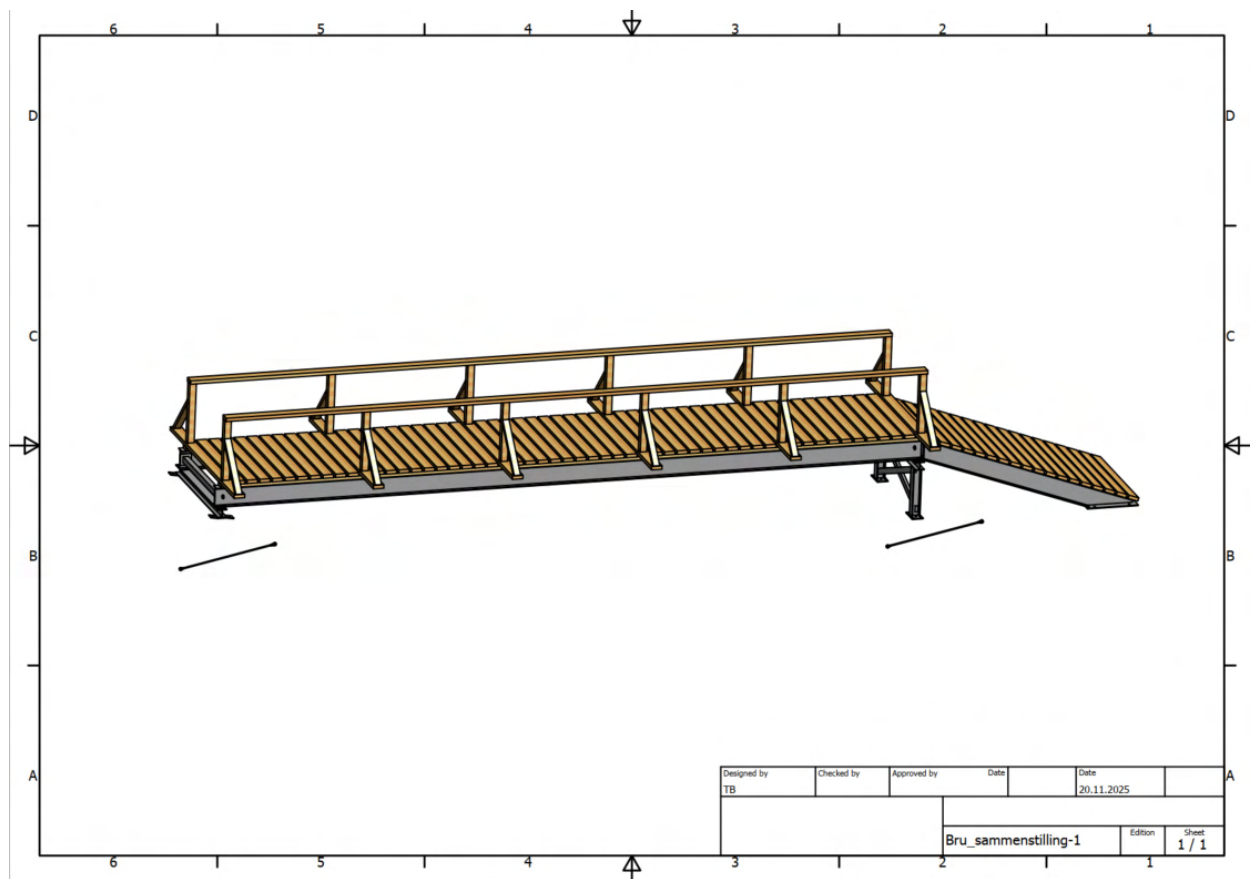
I søknaden beskrives bruas dimensjoner og utforming som følger: Brua dimensjoneres for lokale flomforhold, snølast og ferdsel med ATV og snøscooter, og er konstruert av maskiningeniør. Den skal bygges med bærekonstruksjon i stål, og dekke og rekkverk skal lages av impregnerert, kraftig terrassebord (2» 6). Brua vil være omtrent 10 meter lang, ha en 3 meter lang kjørerampe på nordsiden, være 2,90 meter bred og ha rekkverk på begge sider.

Om fundamenteringen står det følgende i søknaden:

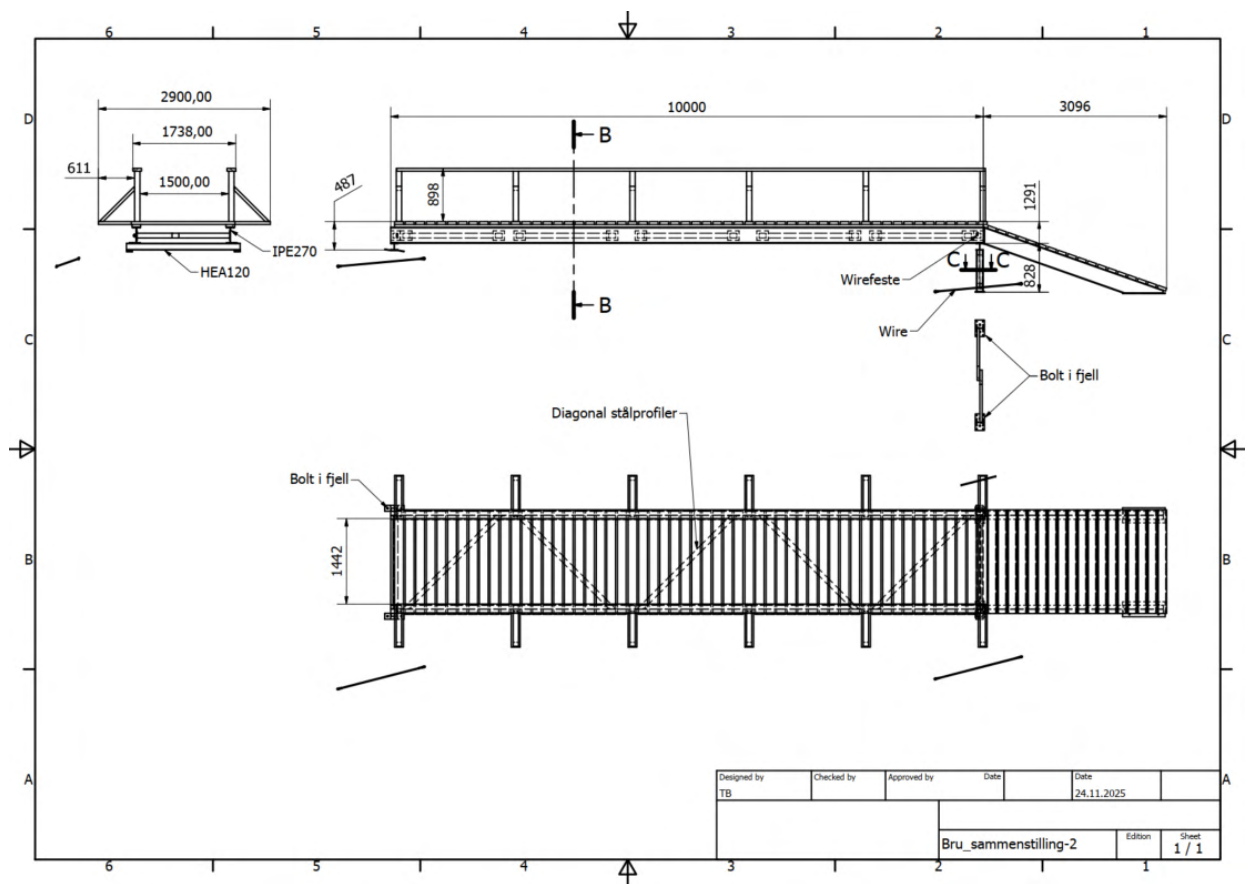
- «Inngrepet begrenses til selve bergflaten uten sprengning
- Hver fot på brua har 4 til 6 forborrede hull for å feste mekanisk galvaniserte fjellborr ned i berget.
- I tillegg har hver brufot forborret hull for å feste wire som også skal festes med fjellborr for ytterligere sikring
- Alt arbeid utføres manuelt eller med lett maskinelt utstyr
- Brua er dimensjonert for lokale flomforhold, snølast og ferdsel med ATV og snøscooter.
- Alle inngrep gjøres minimalt og reversibelt så langt som mulig.
- Det skal ikke mures opp noe brukar eller lignende permanente installasjoner.»

Alt arbeid skal gjennomføres manuelt eller med lett maskinelt utstyr. Transport av utstyr til brubygging vil det bli søkt om når søknaden om brua er ferdigbehandlet.

Søkeren vurderer at tiltaket har begrenset og lokal påvirkning. Videre henviser søknaden til forankring i besøksstrategien og tiltakslisten i denne. Søknaden og avtalen om eierskap, drift og vedlikehold ligger ved saksfremlegget i sin helhet.

Figur 2: Tegning av brua vedlagt søknaden.

Figur 3: Tegning av brua vedlagt søknaden.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om tiltak innen dette verneområdet.

Junkerdal nasjonalpark ble vernet ved kronprinsregentens resolusjon 09.01.2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- *å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.*
- *å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.*

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 punkt 1.1 er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, og bygging av bruer og klopper.

Verneforskriften åpner imidlertid opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bygging av bruer, tilrettelegging av båtoppsett og legging av klopper som er i tråd med forvaltningsplan, jf. § 3 pkt. 1.3 a. Forvaltningsplanen presiserer at det kan gis tillatelse til bygging av bruer i forbindelse med eksisterende stinett.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Etter verneforskriften er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art. Verneforskriften åpner imidlertid for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bygging av bruer som er i tråd med forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen presiserer at det over tid kan være behov for bygging av bruer i forbindelse med friluftsliv. Den påpeker også at slike tiltak kan påvirke verneverdiene og være kontroversielle i forhold til reindrifta og private interesser. For å sikre bred medvirkning skal slike tiltak skje i tråd med forvaltningsplanen. Videre fremgår det at i brukssonen av nasjonalparken kan det gis tillatelse til bruer og skilting knyttet til eksisterende stinett.

Brua det søkes om har tidligere vært etablert to ganger på samme sted, men er blitt ødelagt av store snømengder og vårløsning. Den omsøkte brua skal bygges med dimensjoner som tåler lokale flomforhold og snølast. Brua vil ha flere positive funksjoner – reindrifta kan benytte den for ATV-kjøring og dermed kjøre på den mest egnede siden av elva, og turgåere vil ledes langs den eksisterende DNT-stien.

Et av formålene med Junkerdal nasjonalpark er å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

En ny bru kan bidra til å sikre sikker kryssing over elva og dermed forbedre fremkommeligheten på en eksisterende og mye brukt DNT-sti. Etter vår vurdering kan bygging av brua være i tråd med dette formålet av nasjonalparken, samtidig som ferdsele kanaliseres langs en eksisterende sti, noe som er positivt for verneverdiene.

I besøksstrategien spesifiseres det at: «DNT-stien krysser elva øverst i Storengdalen for å komme over på vestsiden av elveløpet. Broene her har imidlertid blitt ødelagt som følge av snømengder og vårløsning i to ulike omganger. Dette har skapt vanskeligheter for ferdsele langs stitraseen. Det planlegges bygging av nytt reingjerde ved Leipibakken lengre inn i dalen, og i den forbindelse vil det bli behov for å kjøre ATV inn til gjerdet. Den tørreste og mest egnede traseen inn til gjerdet vil være vestsiden av elva og langs nåværende DNT-sti. Ny og kraftigere dimensjonert bro vurderes for å være en bedre løsning for verneverdiene fremfor å legge stien og ATV-traseen på østsiden av dalen. Finner man ikke en varig og permanent løsning for etablering av bro, vil stien og ATV-traseen måtte følge østsiden av elva.». Dette understreker at brubygging og dermed kanalisering langs vestsida av elven er å foretrekke. Videre presiserer besøksstrategien som strategisk grep at «Stier skal restaureres, tilrettelegges, fjernes og legges om der det er nødvendig. Store tiltak skal utredes ut ifra en vurdering av besøkstrykk, omfanget av slitasje, og sårbarhetsvurdering. Skilting, merking og broer brukes bevist for å kanalisere ferdsele».

Selv om bruplassering forskyves om ca. tre meter, vurderes omleggingen av stien som svært liten. Når brua samtidig kanaliserer både motor- og fotferdsele på den foretrukne siden av elva i forhold til verneverdiene, vurderes tiltaket som positivt for verneverdiene. Tiltaket bidra også til å unngå etablering av en ny sti i et område som i dag er lite tilrettelagt.

Besøksstrategien beskriver Storengdalen som et viktig startpunkt for lokalbefolkningen. Det er ønskelig å kanalisere ferdsele til andre områder i nasjonalparken, og området skal ikke eksponeres noe ytterligere gjennom informasjonsmateriell. Det vurderes derfor som lite sannsynlig at brua vil føre til økt ferdsele i området, sammenlignet med dagens og tidligere bruk.

Vurdering etter Naturmangfoldloven §§ 8 - 12:

Det er ikke registrert nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter langs stien på vestsiden av elven eller ved den planlagte brulokaliteten, som vurderes å bli nevneverdig negativt påvirket av omsøkte tiltaket. Det er heller ikke registrert naturtyper eller viktige funksjonsområder som i noen vesentlig grad står i fare for å bli negativt påvirket. I besøksstrategien har man vurdert at man enten må bygge en ny bru, eller legge om stien til østsiden av elva. Strategien fremhever at en ny og mer robust bru vil være en bedre løsning for verneverdiene. Området der dagens sti går er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde etter Miljødirektoratets veileder.

Søker viser til at brua vil gi trygg passasje for reindrifta, bidra til mindre forstyrrelser ved samling og kalvmerking i området og hindre sperring av trekkele for reinsdyr. Siden det er reinbeitedistriktet selv som skal eie brua, og med de oppgitte begrunnelsene, vurderes tiltaket ikke å komme i konflikt med reindriften i området.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata, Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner og besøksstrategien for Junkerdal

nasjonalpark. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Det er få artsregisteringer i området, uten at det kan fastslås om dette skyldes manglende registrering eller lav forekomst. Kunnskapsgrunnlaget vurderes uansett å være tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak i denne saken, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer ikke til anvendelse. Etter § 10 vurderes samlet belastning som liten, ettersom det tidligere har vært bru på samme sted, ingen ny sti etableres, og ATV-kjøring skjer på den siden som er en bedre løsning for verneverdiene.

Vi gjør søker oppmerksom på at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter jf. nml. § 11. Tiltaket slik den er planlagt og med satte vilkår, vurderes som den mest miljøforsvarlige teknikken, jf. nml. § 12.

Det må alltid vurderes om en tillatelse kan skape presedens. I dette tilfelle vurderes det som lite sannsynlig at en lignende søknad kan oppstå i framtiden, ettersom saken er særpreget og tydelig forankret i besøksstrategien.

Konklusjon

Balvatn reinbeitedistrikt gis tillatelse til bygging av brua øverst i Storengdalen. Tillatelsen gis med vilkår.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Rapport 2/2008 - Forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark
- Besøksstrategi – Junkerdal nasjonalpark
- Forskrift om verneplan for Junkerdal. Vern av Junkerdal nasjonalpark/Juŋŋkaravuome nasjonalpárkka, Fauske og Saltdal kommuner, Nordland

30. november 2025

Søknad om oppføring av bru i Junkerdal nasjonalpark

Til:

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

v/ nasjonalparkforvalter Cecilia Miltz

Fra:

Balvatn reinbeitedistrikt (eier)

i samarbeid med Foreningen Tjelmagammens Venner (drift og vedlikehold)

1. Bakgrunn for søknaden

Det ble avholdt et møte om fotferdsel i Storengdalen på Skogly gård medio januar 2025 med representanter fra Midtre Nordland Nasjonalparkstyre, Statskog, Bodø- omegn Turistforening, grunneierne på Storengan og hytteeierne i Storengdalen og i Salberg.

Et av punktene som ble tatt opp under møtet var Tjelmabrua. Der ble det referert til Junkerdal Nasjonalpark sin besøksstrategi som i punkt 3.3.2 som sier:

«Finner man ikke en varig og permanent løsning for etablering av bro, vil stien og ATV-traséen måtte følge østsiden av elva innover.»

På bakgrunn av denne situasjonen ble det etablert en interessegruppe for å vurdere behovet for – og mulighetene rundt – å sette opp en ny og tryggere bru i området.

Etter flere møter ble det avklart en modell for eierskap og drift.

Balvatn reinbeitedistrikt, i samarbeid med Foreningen Tjelmagammens Venner, ønsker med dette å søke om tillatelse til å oppføre en ny bru over Eveneselva, innerst i Storengdalen i Junkerdal nasjonalpark.

Brua er planlagt etablert der stien fra Sulitjelma og Evenesdalen møter stien fra Skaiti for å sikre trygg ferdsel for både reindrifta, friluftsfolk og turister. Tiltaket vil også forhindre ferdsel i viktige våtmarksområder i øvre del av Storengdalen.

2. Formål med tiltaket

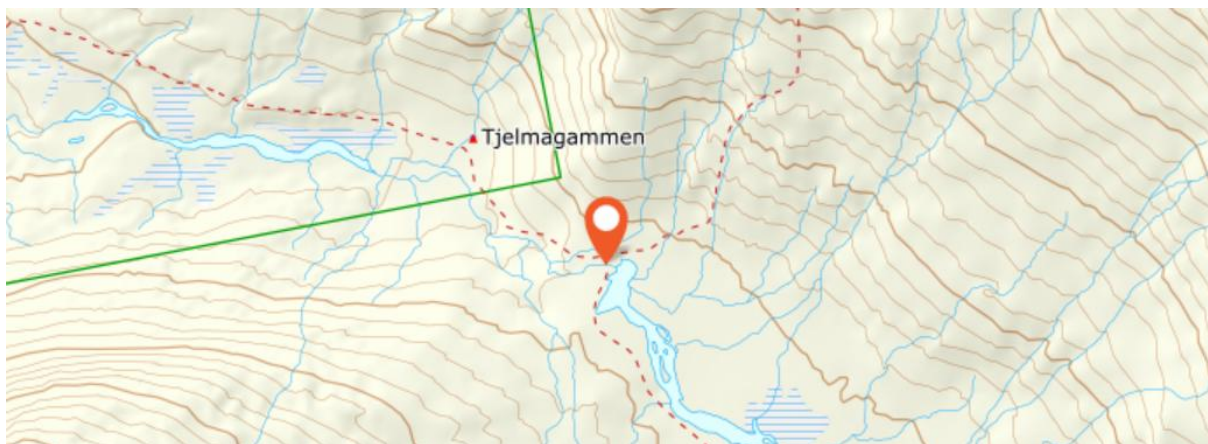
Formålet er:

- å etablere en trygg og helårs bruforbindelse over Eveneselva
- å forbedre ferdselen på en eksisterende og mye brukt T-merket sti
- å sikre trygg passasje for reindrifta i perioder med krevende forhold
- hindre forstyrrelser i forbindelse med samling og kalvmerking
- hindre sperring av trekklei av reinsdyr
- å redusere slitasje på viktige våtmarksområder
- å styrke folkehelse, friluftsliv og naturinformasjon gjennom Tjelmagammens Venners aktiviteter

3. Beskrivelse av tiltaket

Lokalisering:

Brua skal plasseres på Tverrtjelma, 3 meter vest for der den gamle broa stod. Årsaken til den nye plasseringen er at brua skal dimensjoneres for ATV og adkomst til brua er mer hensiktsmessig på denne plassen. Koordinatene for brua: EU89 UTM33 7422327.89N 528715.14Ø

Utforming og materialvalg:

- Brua planlegges bygget som en solid bru med bærekonstruksjon i stål og med impregnert kraftig terrassebord på 2» 6 til dekke og rekkverk.
- Lengde spenn: 10 meter (tilpasses nøyaktig bredde i felt).
 - + 3 meter kjørerampe på nordsiden
- Total Bredde: 148 centimeter
 - Innvending bredde: 142 centimeter
- Rekkverk på begge sider.

Fundamentering:

- Inngrepet begrenses til selve bergflaten uten sprengning
- Hver fot på brua har 4 til 6 forborrede hull for å feste mekanisk galvaniserte fjellborr ned i berget.
- I tillegg har hver brufot forborret hull for å feste wire som også skal festes med fjellborr for ytterligere sikring
- Alt arbeid utføres manuelt eller med lett maskinelt utstyr
- Brua er dimensjonert for lokale flomforhold, snølast og ferdsel med ATV og snøscooter.
- Alle inngrep gjøres minimalt og reversibelt så langt som mulig.
- Det skal ikke mures opp noe brukar eller lignende permanente installasjoner.
 - Brua er konstruert av maskiningeniør

Tilkomst og anleggsperiode:

- Transport av stålkonstruksjonen, tremateriale, redskap og festemidler vil bli gjort med helikopter for minimal slitasje på grunnen.
 - Forutsetter at man får fullt ut dekket kostnaden via ulike tilskuddsordninger det søkes hos.
- Arbeidet gjennomføres i barmarkssesongen over 2–3 dager.
- Det vil ikke etableres midlertidige anleggsveier eller større riggområder.
- Det vil i tillegg være behov for 1 ATV for å forberede mottok av materiell og rigge camp dagen i forveien og i tillegg 1 ATV for å kjøre ut overskuddsmateriell og avfall.

4. Forventet natur- og miljøpåvirkning

Tiltaket vurderes å ha **begrenset og lokal påvirkning**. Brua etableres i et område som allerede er preget av ferdsel. Den vil:

- bidra til mer samlet og styrt ferdsel
- ikke berøre sårbare arter eller nøkkelbiotoper
- ikke hindre beitedyr eller reindriftens bruk av området
- ikke endre landskapskarakter i vesentlig grad

5. Forholdet til besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark

Tiltaket er tydelig forankret i *Besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark* (2021), spesielt i kapittel 3 og punkt **3.3.2 Strategiske grep**, hvor nasjonalparkstyret legger føringer for hvordan ferdsel skal styres gjennom robuste områder og hvordan broer skal brukes som et aktivt virkemiddel for å redusere slitasje og øke sikkerheten.

Strategien understreker at stier skal restaureres, tilrettelegges og legges om der det er nødvendig, og at broer skal etableres på utsatte elvekryssinger for å sikre trygg ferdsel og hindre uønsket spredning av tråkk. I tiltaksplanen fremheves også behovet for å oppgradere

elvekryssinger i Storengdalen der dagens forhold medfører både risiko og uheldig belastning på terreng og natur.

Søknaden om bru følger direkte opp disse føringene ved å etablere en trygg og styrende kryssing over Eveneselva. Dette bidrar til å samle ferdselen på eksisterende T-merket sti, redusere slitasje på elvebredden, styrke sikkerheten for friluftsbukere og samtidig ivareta reindriftas behov for forutsigbar og trygg passasje i perioder med krevende vannføring. Tiltaket er dermed i full overensstemmelse med besøksstrategiens mål om en bærekraftig, trygg og helhetlig besøksforvaltning i Junkerdal nasjonalpark.

6. Ansvar, drift og vedlikehold

- **Eier av brua:** Balvatn reinbeitedistrikt ved Kristine Blind Helland.
- **Drift og vedlikehold:** Tjelmagammens Venner (ideell organisasjon med fokus på folkehelse, stiferbedring og naturinformasjon)
- Årlig inspeksjon gjennomføres av Tjelmagammens Venner

7. Vedlegg

1. Avtale mellom Foreningen Tjelmagammens venner og Balvatn reinbeitedistrikt
2. Budsjet og finansieringsplan
3. Tilbud fra leverandører
4. Tegning og skisse av brua, levert av ingeniør Terje Berg
5. Offisiell støtte fra Turistforeningen

8. Oppsummering

Vi mener tiltaket bidrar til:

- trygg og miljøvennlig ferdsel
- god tilrettelegging på en eksisterende T-merket rute
- mindre terrengslitasje
- styrking av opplevelseskvalitet og sikkerhet i Junkerdal nasjonalpark
- støtte til både reindrift og friluftsturisme

Det er viktig å påpeke at denne brua er et samarbeid mellom Skogly gård som driver Storeng fjellgård, Foreningen Tjelmagammens venner og Balvatn reinbeitedistrikt, med støtte fra Bodø- og omegn turistforening.

Vi ber derfor Statsforvalteren i Nordland v/ nasjonalparkforvalter Cecilia Miltz om behandling og godkjenning av søknaden.

Med vennlig hilsen

Balvatn reinbeitedistrikt

Kristine Blind Helland – 957 46 347

Tjelmagammens Venner

Laila Ingvaldsen – 466 22 471

AVTALE

Mellom

Tjelmagammens venner

Org. Nr: 935050642

og

Balvatn Reinbeitedistrikt

Org. Nr: 993 173932

Det er inngått avtale mellom partene for å sikre Tjelmabruas reising og tilvære.

§ 1

«Generelt om objektet, eierforholdet og TGVs rolle»

Tjelmabrua er tiltenkt plassert innerst i Storengdalen, nærmere bestemt Tverrtjelma, i Saltdal kommune, på Statskog sin grunn, i Junkerdal nasjonalparkstyre.

Bruas juridiske eier er Balvatn Reinbeitedistrikt og følgelig de som er juridisk kontraktspartner ovenfor Statskog og Midtre Nordland Nasjonalparkstyre.

Foreningen Tjelmagammens venner er en frivillig medlemsorganisasjon og:

- 1) En egen juridisk enhet med eget styre, egne vedtekter, regnskap og plikter.
- 2) Foreningen kan ikke belåne med sikkerhet i Tjelmabrua.
- 3) Juridisk ansvarlig for de avtaler som blir inngått med leverandører eller andre forretningsforbindelser i forbindelse med oppføringen og vedlikehold av brua.
- 4) Ansvarlig for å søke midler hos de aktuelle institusjoner, stiftelser og privat næringsliv for oppføringen og vedlikeholdet av brua.
- 5) Ansvarlig for å organisere oppføring av brua
- 6) Ansvarlig for å utføre vedlikehold av brua
- 7) Ansvarlig for publikumskontakt

§ 2

«Forprosjekt»

Tjelmagammens venner med ens styre, sekretær og dugnadsarbeidere vil befare plassen der brua er tiltenkt å settes opp sommeren 2025.

Videre arbeid er å ta kontakt med gjeldene myndigheter, Statskog og Midtre Nordland Nasjonalparkstyre for å søke om tillatelse til å sette opp en bru på den tiltenkte plassen samt utforme designe og konstruere brua, innhente tilbud fra leverandører, opprette budsjett, finansieringsplan og sende søknad om tilskudd til aktuelle institusjoner og stiftelser.

I forprosjektfasen må Balvatn Reinbeitedistrikt forvente å delta opp mot de gjeldene myndighetene da brua eies av de, og det er de som er rettmessige kontraktspartner for brua.

I tillegg vil arbeidsgruppen ta stilling til hvordan brua skal utformes og hvorvidt den skal brukes til å kjøre ATV/snøscooter på den. Om brua skal konstrueres for ATV og snøscooter så må det også avklares med gjeldene myndigheter før reising av brua og avklare hvem som har godkjenning for en slik bru.

§ 3

«Oppføringen»

- 1) Bestille materiell og kvalitetssikre at leveransen stemmer før det fraktes opp.
- 2) Transportere opp materiell med egnet fraktmetode.
Snøscooter/Helikoptertransport/ATV.
- 3) Organisere dugnadslag med medlemmer fra Tjelmagammens venner, Bodø- og omegn turistforening, Saltdal turlag, Balvatn reinbeitedistrikt og andre frivillige.
- 4) Oppføringen av brua
- 5) Frakte tilbake søppel og overskuddsplank m.m.

§ 4

«Vedlikehold»

Tjelmagammens venner forplikter seg til å befare Tjelmabrua årlig for å se til bruas tilstand. Hver befaring registreres med egen tilstandsrapport. Ved feil, skade eller mangler på brua så rapporteres det til neste styremøte. Styret avgjør om skaden, feilen eller mangelen skal utbedres.

§ 5

«Drift»

Foreningen står ansvarlig for å sette opp «ferdsel på eget ansvar-skilt og kontaktinformasjon» på begge sider av brua

§ 6

«Publikumskontakt»

Tjelmagammens venner har opprettet en egen Facebookkonto. Her vil publikum kunne holde seg orientert om hva som har skjedd og hva som kommer til å skje.

§ 7

«Oppløsning av foreningen og forvaltningen av brua»

Ved oppløsning av foreningen Tjelmagammens venner skal alt ansvar for tilsyn, vedlikehold og eventuelt fremtidig oppgradering av Tjelmabrua tilfalle Balvatn reinbeitedistrikt.

Dersom Balvatn reinbeitedistrikt ikke kan eller ønsker å overta ansvaret skal dette avklares med Bodø- og omegn turistforening, Statskog og Midtre Nordland Nasjonalparkstyre som grunneier og forvaltningsmyndighet.

Hvis Statskog eller Nasjonalparkstyre ikke ønsker å ta over brua så må den rives på foreningens og reinbeitedistriktets regning.

§ 8

«Avtaleperiode og revisjon»

Avtalen varer fra dags dato signert frem til en av partene sier den opp eller en av partene ønsker å revidere avtalen.

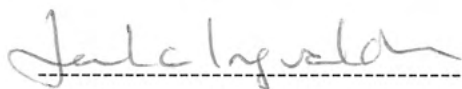
§ 9

«Tvist»

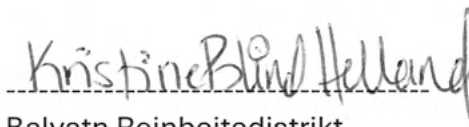
Twister om avtalen skal søkes løst gjennom dialog. Dersom dette ikke lykkes, avgjøres saken via voldgift.

Sted/dato

Evenesdal 30/11-25

Tjelmagammens venner

Balvatn Reinbeitedistrikt

Avtalen skrives ut i to eksemplarer, hvor hver av partene beholder sitt eksemplar.

Arkivsaksnr: 2026/637-3

Saksbehandler: Cecilia Miltz

Dato: 27.01.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	5/2026	20.02.2026

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om preparering av skitrase og arrangement - Kobberløpet AS

Forslag til vedtak

Vedtak 1

Kobberløpet AS gis dispensasjon til preparering av skiløype i Junkerdal nasjonalpark. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for preparering av skiløype langs fast trasé, jf. figur 1.
- Dispensasjonen gjelder også for preparering av løypa i forbindelse med Kobberløpet i april.
- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Dispensasjonen gjelder fra når det er tilstrekkelig snø til at kjøringen kan foregå uten å skade vegetasjonen eller sette varig spor i terrenget, fram til 31.april i årene 2026-2027.
- Kjøring skal kun skje på tilstrekkelig snømengde slik at vegetasjon ikke skades.
- Dispensasjonen gjelder for preparering av løypa med tråkkemaskin, og for det antall turer som er nødvendig for prepareringen.
- Dersom tråkkemaskin er ute av drift, kan det benyttes snøskuter. Det kan benyttes inntil to snøskutere i disse tilfellene.
- Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon (f.eks. busker eller trær) i forbindelse med preparering av løypa.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraséen, skal farta reduseres til reinen har trukket unna. De skal ikke forstyrres unødig.
- Det skal opprettes kontakt med Balvatn reinbeitedistrikt i forbindelse med preparering av skiløypa.

- Dispensasjonen med kart skal alltid medbringes under kjøring og vises fram ved kontroll.
- Det er ønskelig med en rapport etter sesongen. Denne skal inneholde informasjon om antall turer og tidsrom for preparering av løypa.

Vedtak 2

Kobberløpet AS gis dispensasjon til gjennomføring av arrangementet Kobberløpet i Junkerdal nasjonalpark. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for gjennomføring av Kobberløpet i årene 2026-2027.
- Dispensasjonen er gyldig for én (1) dag i april.
- Balvatn reinbeitedistrikt skal informeres om løpet i forkant av arrangementet.
- Forsøpling som oppstår som følge av arrangementet skal fjernes av arrangør. Dette omfatter også søppel fra publikum langs traséen.
- Arrangementet skal følge samme trasé som den oppkjørte løypa gjennom sesongen.
- Det er ikke tillatt å sette opp installasjoner innenfor nasjonalparken i forbindelse med arrangementet, med unntak av km-skilt til midlertidig merking.
- Det er ikke tillatt å fly drone i forbindelse med arrangementet.

Vedtak 3

Kobberløpet AS gis dispensasjon til bruk av snøskuter til filming av arrangementet i Junkerdal nasjonalpark. Tillatelsen er gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Dispensasjonen gjelder for inntil to (2) snøskutere for filming i forbindelse med Kobberløpet i årene 2026-2027.
- Dispensasjonen gjelder dagen Kobberløpet blir gjennomført og for totalt to (2) turer inn i nasjonalparken. Kjøring med to snøskutere vil telles som to turer.
- Det er kun tillatt å kjøre på løypetraséen.
- Kjøring skal kun skje på tilstrekkelig snømengde slik at vegetasjon ikke skades.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraséen, skal farta reduseres til reinen har trukket unna. De skal ikke forstyrres unødig.
- Dispensasjonen skal alltid medbringes under kjøring og vises fram ved kontroll.

Vedtak 4

Kobberløpet AS gis dispensasjon til å sette opp midlertidig merking i forbindelse med Kobberløpet og bruk av snøskuter i forbindelse med dette. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- Oppsetting av midlertidig merking (km-skilt på trepinner) er tillatt i forbindelse med Kobberløpet i årene 2026-2027.

- Det kan benyttes så mange km-skilt som nødvendig for gjennomføring av arrangementet.
- All merking skal fjernes mandag etter avsluttet arrangement.
- Det er tillatt å bruke en (1) snøskuter for å sette opp og ta ned km-skilt langs løypa. Det er tillatt med totalt to (2) turer.
- Kjøring skal kun skje på tilstrekkelig snømengde slik at vegetasjon ikke skades.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraséen, skal farta reduseres til reinen har trukket unna. De skal ikke forstyrres unødig.

Øvrige opplysninger:

Omsøkte kjøring og arrangement kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Droneflyging er søknadspliktig etter verneforskriften.

Bakgrunn

Nasjonalparkforvalter sendte, i samråd med styrelederen, et varselsbrev til Kobberløpet AS den 20.01.2026. Brevet gjorde aktøren oppmerksom på at dersom de ønsker å preparere skiløypa og arrangere Kobberløpet på den 42-km lange traséen som delvis går inn i nasjonalparken, er dette søknadspliktig etter verneforskriften. Det er uklart hvorfor tidligere nasjonalparkforvalterne ikke har gjort Kobberløpet AS oppmerksom på søknadsplikten. Det er imidlertid arrangøren og den som ønsker å kjøre opp en skiløype sitt ansvar å sette seg inn i gjeldende regelverk og følge dette.

Den 21.01.2026 sendte Mona Mosti v/ Kobberløpet AS inn en søknad om dispensasjon for bruk og preparering av vintertrasé i forbindelse med gjennomføring av Kobberløpet, og tilknyttet aktivitet i hele vintersesongen. De ønsker å preparere traséen fra sesongstart til sesongslutt.

Kobberløpet er et av Nord-Norges eldste og viktigste langrenn, etablert i 1968, og har stor betydning for folkehelse, breddeidrett, frivillighet og lokal verdiskaping. De presiserer at traséen må prepareres regelmessig gjennom vinteren for å sikre stabile og trygge forhold for både daglig bruk og gjennomføring av rennet. Det er et tak på 1200 deltakere totalt, hvorav ca. 400 går den 42-km løypa som går inn i Junkerdal nasjonalpark. Publikum oppholder seg i hovedsak i Saaki-området, på Jakobsbakken og ved hytteområdene. Det er en saftstasjon ved hytta i Tjorvi. Vanligvis står ikke publikum langs løypa inne i nasjonalparken.

Søknaden omfatter preparering av traséen med løypemaskin på snødekt mark, midlertidig merking i tilknytting til arrangementet, samt årlig gjennomføring av Kobberløpet. Det søkes om en 5-årig dispensasjon.

Kobberløpet AS opplyser videre i søknaden at de legger stor vekt på å ivareta verneverdiene i og rundt Junkerdal nasjonalpark og følge prinsippene i naturmangfoldloven. Der vurderer at tiltaket vil ha begrenset og midlertidig påvirkning, ingen terrengslitasje, ingen etablering av permanente spor eller inngrep, samt minimal støybelastning av kort varighet. Videre vurderer de at tiltaket er i samsvar med

eksisterende bruksmønster. De trekker også fram den samfunnsmessige betydningen løypa har for folkehelse og friluftsliv i området.

I en telefonsamtale har det kommet fram ytterligere opplysninger. Kobberløpet AS har en avtale med Fauske kommune om oppkjøring av løypa gjennom sesongen. Avtalen ble inngått i 2024 for tre år, med opsjon på ytterligere to år. Løypekjøringen starter 1. november, eller når snøforholdene tilsier det, og avsluttes når snøforholdene gjør det nødvendig – senest 01. mai dersom ikke annet er avtalt. Løypene skal så langt det er mulig prepareres til hver helg:

- Fredag ettermiddag/kveld
- Lørdag og søndag morgen

Preparering kan også startes tidligere dersom det har vært mye uvær i fjellet. Løypene skal i tillegg prepareres i vinterferie og i forbindelse med påske.

Merkingen det søkes om består av km-skilt på trepinner som settes opp i forbindelse med Kobberløpet. De settes opp før løpet og fjernes etter gjennomføring. Det skal brukes snøskuter i forbindelse med oppsett av km-skilt, og disse skal fjernes igjen mandag etter gjennomført arrangement. Kobberløpet AS opplyser også at de har god dialog med Balvatn reinbeitedistrikt.

Det skal videre brukes inntil to snøskutere på selve arrangementsdagen for å filme Kobberløpet. Det skal kun kjøres en gang gjennom nasjonalparken.

Hele søknaden er lagt ved saksframlegget.

Figur 1: 42-km løype fra Kobberløpets nettside.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om tiltak innen dette verneområdet.

Junkerdal nasjonalpark ble vernet ved kronprinsregentens resolusjon 09.01.2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 punkt 6.1 er motorferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 m, forbudt. Det åpnes for oppkjøring av Diamantløypa til Daudvatnet etter dagens trasé, jf. § 3 pkt. 6.3 bokstav h. Det åpnes imidlertid ikke for oppkjøring av andre skiløyper i nasjonalparken. Det åpnes heller ikke for å bruke snøskuter i forbindelse med filming av et arrangement. Videre er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, jf. § 3 pkt. 1.1. Oppføring av midlertidige merkingen i forbindelse med arrangementet er derfor også søknadspliktig, og verneforskriften har ingen hjemmel for dette.

Forskriften krever at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner, jf. § 3 pkt. 5.1. Forskriften åpner for guidede fotturer og turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, universiteter, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel – samt ferdselsformer som kan skade naturmiljøet – krever særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsplanen presiserer at organisert ferdsel er virksomhet med gruppe(r) av deltakere eller en aktivitet som gjentas. Organisert ferdsel defineres som ferdsel der person, lag, firma eller lignende planlegger og arrangerer turer der publikum kan melde seg på og hvor aktiviteten er kunngjort på forhånd. Alle jaktprøver, idrettsarrangementer og aktiviteter tilknyttet reiseliv anses som organisert ferdsel uansett arrangør. Dermed er gjennomføring av selve løpet også søknadspliktig etter verneforskriften. Søknadspliktens formål er først og fremst å unngå aktiviteter som er til skade for naturmiljøet eller styre den til områder som tåler dette, og samtidig få oversikt over aktiviteter som foregår i nasjonalparken.

Den generelle dispensasjonsbestemmelser fra verneforskrifter vedtatt før naturmangfoldlovens ikrafttredelse gjelder ikke lenger, og søknaden må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak etter naturmangfoldlovens § 48, dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Verneforskriften åpner ikke for noen av de omsøkte tiltakene. Tiltakene må derfor behandles etter naturmangfoldloven (nml.) § 48, første alternativ. Forvaltningsplanen presiserer at det generelt ikke gis tillatelse/dispensasjon til oppkjøring av skiløyper i nasjonalparken.

Kobberløpet er et arrangement som har lang historikk i Sulitjelma og som ble etablert i 1968. Løpet har stor betydning for folkehelse, breddeidrett, frivillighet og lokal verdiskaping. Ifølge søker har dagens trasé som går inn i nasjonalparken vært benyttet siden løpet ble lagt om i 1972. Det er uklart hvorfor dette ikke tidligere har vært behandlet av nasjonalparkforvaltningen. Kobberløpet er ikke omtalt i kronprinsregentens resolusjon.

Nml. § 48 kan ikke brukes til å utvide de rammene som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal fungere som en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses, eller for spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er uklart hvorfor Kobberløpet ikke ble vurdert under verneplanprosessen. Dersom løypa har gått der før vernetidspunktet, og det er et forhold som ikke ble fanget opp da vernevedtaket ble

utarbeidet, vil det derfor ikke være å anse som en utvidelse av rammene fastsatt i vernevedtaket. Forvaltningsplanen for Junkerdal nasjonalpark er under revisjon for tiden. De omsøkte tiltakene vil tas opp i denne prosessen, hvor en ser på rammer for gjennomføring av slike tiltak for fremtiden.

Oppkjøring av skiløypa

Preparering av skiløyper kan medføre økt motorferdsel, støy og forstyrrelser på dyreliv, tamrein og friluftslivet, samt potensielt skade vegetasjonen. Et av verneformålene for Junkerdal nasjonalpark er det unike plantelivet. Generelt antas snøskuterkjøring på snødekt mark i begrenset omfang å ha liten negativ påvirkning på vegetasjonen. Preparering av skiløyper innebærer imidlertid jevnlig kjøring over lengre tid, noe som kan endre vurderingen.

Moderne prepareringsmaskiner har lavt marktrykk grunnet brede belter, men preparering kan likevel påvirke snøens egenskaper gjennom for eksempel komprimering og frost i bakken. Maskinen kan også påføre vegetasjonen mekaniske skader. Komprimert snø kan ligge lenger om våren og forsinke planteutviklingen. Studier av skianlegg viser at preparering blant annet kan endre artssammensetning og redusere artsmangfold. Selv om disse studiene er gjort i områder med mer omfattende preparering og ofte kunstsno, gir de indikasjoner på potensielle påvirkninger.

Etter verneforskriften er all vegetasjon vernet mot all skade og ødeleggelse av enhver art, jf. § 3 pkt. 2.1. I det omsøkte området er det dokumentert flere sårbare plantearter. Selv om strekningen inn i nasjonalparken er kort, kan tiltaket påvirke vegetasjonen. Samtidig har løypa i forbindelse med Kobberløpet eksistert i mange år uten at det er rapportert skader på vegetasjonen. Dersom kjøringen begrenses til godt snødekt mark og det ikke etterlates varige spor, vurderes tiltaket som uproblematisk. Forvaltningsplanen presiserer også i forbindelse med organisert ferdsel at spor som blir borte i løpet av en sesong regnes som akseptable. Spor som blir stående i flere år regnes ikke som akseptable. Det anbefales likevel befarings på barmark for å vurdere eventuell påvirkning over tid. Manglende referansepunkt gjør det umulig å fastslå eventuell endring i vegetasjonens sammensetning siden løypekjøringen startet. Søkeren opplyser at løypa har vært kjørt i samme trasé for Kobberløpet siden før verneområdet ble etablert. Dette betyr at området fortsatt var verneverdig, selv om man har kjørt opp løype der. Det var samtidig mer vanlig tidligere å preparere løyper med snøskuter, som kan ha mindre påvirkning enn dagens metoder. En tidsbegrenset dispensasjon vil gi forvaltningen mulighet til å gjennomføre befaringer, som vil bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag ved framtidig saksbehandling.

Motorferdsel og unødvendig støy er forbudt etter verneforskriften § 3, pkt. 6.1 og 7.3 bokstav a. Preparering av skiløypa vil innebære kortvarige og forbigående forstyrrelser. Siden strekningen er kort og bruken viderefører tidligere praksis, vurderes påvirkningen som liten, både på dyrelivet og friluftslivet. Dyrelivet herunder hi, reir, hekke-, yngle-, og gyteplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelser. Dersom prepareringen begrenses til perioder som ikke er spesielt sårbare, anses tiltaket som lite problematisk.

Det er videre ikke registrert nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter langs omsøkte traséen, som vurderes å bli nevneverdig negativt påvirket av omsøkte tiltaket. Det er heller ikke registrert naturtyper eller viktige funksjonsområder som i noen vesentlig grad står i fare for å bli negativt påvirket.

Området brukes til vinterbeite og kalving, og det finnes en trekklei og et gjerde sør for traséen. Oppkjøring av løypa kan forstyrre rein, men søker opplyser om tett dialog med reindrifta og at kjøring stoppes dersom reinen er i området. Med vilkår om hensyn til rein, samt dialog mellom Kobberløpet AS og reinbeitedistriktet vurderes tiltaket ikke å komme i konflikt med reindriftens aktivitet i området.

Et av formålene med Junkerdal nasjonalpark er å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Etter vår vurdering faller preparering av skiløype utenfor dette formålet. Samtidig har Kobberløpet og traséen lang tradisjon i området og bidrar til folkehelse og friluftsliv i Sulitjelma. Videre er området kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde.

Kobberløpet AS har en avtale med Fauske kommune om å kjøre opp skiløypa. Avtalen ble inngått i 2024 for tre år, med opsjon på ytterligere to år. Kjøringen starter 1.november, eller når snøforholdene tilsier det, og avsluttes når snøforholdene tilsier det, senest 1.mai. Preparering utføres til helger og i forbindelse med vinterferie og påske. Tillatelsen bør gis med varighet i 2 år på grunn av revisjon av forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Forurensing er forbudt etter verneforskriften § 3, pkt. 7.1. Det vurderes som lite sannsynlig at prepareringsmaskin vil forårsake forurensing i nasjonalparken, siden traséen i nasjonalparken er kort. Tiltakshaver bærer eventuelle kostnader, jf. nml. § 11.

Samme vurderinger gjelder for oppkjøring av skiløypa i forbindelse med selve Kobberløpet. Mulig ekstra preparering rett før løpet avviker ikke fra tidligere bruksmønster. Etter en samlet vurdering anses ikke tiltaket å påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot vernevedtakets formål.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i nml. § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Det er usikkerhet knyttet til påvirkningen preparering av skiløyper vil ha på vegetasjonen. Derfor er det satt vilkår med hensyn til føre-var-prinsippet i nml. § 9. Dispensasjonen er begrenset til en periode på to år. Den totale samlet belastningen fra lovlige tiltak i området vurderes å ikke medføre for stor samlet belastning for økosystemet, jf. nml. § 10. Med de løypekjøringene som allerede foregår i nasjonalparken i dag – Kobberløpet, Y-dalen og Diamantløypa – som har lang historie i området, vurderer vi likevel at belastningsgrensen for slike tiltak er nådd. For mange skiløyper i området kan også stride mot vernevedtakets formål å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Vi gjør søker oppmerksom på at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter jf. nml. § 11. Tiltaket slik den er planlagt og med satte vilkår, vurderes som den mest miljøforsvarlige teknikken, jf. nml. § 12.

Gjennomføring av Kobberløpet

Kobberløpet er et av Nord-Norges eldste og viktigste langrenn, etablert i 1968, og har stor betydning for folkehelse, breddeidrett, frivillighet og lokal verdiskaping. Traséen må prepareres regelmessig gjennom vinteren for å sikre stabile og trygge forhold for både daglig bruk og gjennomføring av rennet. Løpet har et tak på 1200 deltakere totalt, hvorav ca. 400 går den 42-km løypa som delvis går inn i Junkerdal nasjonalpark. Publikum står i hovedsak i Saaki-området, på Jakobsbakken og ved hytter langs løypa. Det er en drikkestasjon ved hytta i Tjorvi, men det er normalt lite publikum inne i nasjonalparken i forbindelse med løpet.

Et større arrangement i nasjonalparken kan medføre forstyrrelser av dyreliv, tamrein og friluftsliv, samt økt støy i området. Etter verneforskriften er forstyrrelser av dyrelivet forbudt, jf. § 3 pkt. 3.1, og unødvendig støy er forbudt etter § 3 pkt. 7.3. Videre kan publikum langs løypa forårsake forsøpling, som er forbudt jf. verneforskriften § 3 pkt. 7.1.

Ifølge søker har traséen vært den samme siden 1972. Det er uklart hvorfor verken preparering av løypa eller selve arrangementet ble behandlet under verneplanprosessen. Arrangementet omfatter et begrenset antall deltakere, og gjennomføres en dag i april i året. Forstyrrelsen anses derfor som kortvarig og midlertidig. Arrangementet har funnet sted i området i mange år, og vurderes ikke å endre dagens bruk. Publikum står hovedsakelig utenfor verneområdet, slik at risikoen for forsøpling anses som lav. Med fastsatte vilkår kan risikoen begrenses ytterligere.

Fra 2025 inngår Kobberløpet i Ski Classic Challengers, noe som gir løpet internasjonal oppmerksomhet og styrker regionens posisjon som vintersportdestinasjon. Dersom populariteten øker, kan det i fremtiden bli aktuelt å begrense deltakerantall i dispensasjonen eller sette strengere vilkår. Det må også fortløpende vurderes samlet belastningen av lovlige tiltak i området, jf. nml. § 10.

I tillegg til preparering av løypa, skal det kjøres med inntil to snøskutere på dagen arrangementet gjennomføres for å filme Kobberløpet. Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Junkerdal nasjonalpark da dette kan føre til forstyrrelser på dyrelivet, tamrein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, og siden det skal kun kjøres på dagen av arrangementet, vurderer vi at forstyrrelsene begrenses til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader på vegetasjon er det satt vilkår om at kjøring kun skal skje på tilstrekkelig snømengde.

Siden dispensasjonen til oppkjøring av løypa er begrenset til 2027, vurderes det som hensiktsmessig at også dispensasjonen for arrangementet gis for samme tidsperiode. Dette muliggjør en helhetlig vurdering av utviklingen i arrangementet og om dagens vilkår er tilstrekkelige. Tillatelsen bør videre gis med varighet i 2 år på grunn av revisjon av forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Det er ikke registrert nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter langs omsøkte traséen, som vurderes å bli nevneverdig negativt påvirket av arrangementet eller snøskuterkjøring i forbindelse med filming. Det er heller ikke registrert naturtyper eller viktige funksjonsområder som i noen vesentlig grad står i fare for å bli negativt påvirket.

Området brukes til vinterbeite og kalving, og det finnes en trekklei og et gjerde sør for traséen. Arrangementet kan potensielt forstyrre rein i området, men søker opplyser at

de har tett dialog med reinbeitedistriktet. Ferdsel på ski regnes som ferdsel til fots, noe nasjonalparkforvaltningen i liten grad kan begrense.

I forvaltningsplanen til Junkerdal nasjonalpark presiseres det at verneforskriften og naturvernloven ikke gir grunnlag for å avslå søknader om organisert ferdsel som kan ha negative konsekvenser for reindriftsnæringen. Reindriftsforvaltningen har da mulighet for å ta i bruk reindriftslovens § 65, som forbyr organisert ferdsel innenfor et avgrenset område i et avgrenset tidsrom.

Videre presiseres det at alle brukere og all ferdsel skal ta hensyn til reindriftsnæringens bruk av området, særlig i sårbare perioder. I forbindelse med idrettsarrangement som krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, skal tiltak hovedsakelig vurderes i forhold til verneverdier, men det skal også i størst mulig grad tas hensyn til reindriftsnæringen. Følgende områder er definert som spesielt viktige for reindriftsnæringen:

- kalvingsområdet i perioden 1. mai til 1. juni.
- sommerbeiteområdet i perioden 1. juli til 1. september
- samleområdet i perioden 1. september til reinen er samlet i gjerdet ved slakteriet ved Coarvi (seinest 20. september)

Med de fastsatte vilkår vurderes det at arrangementet og snøskuterkjøring ikke vil komme i konflikt med reindriftens aktivitet i området.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i nml. § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Det er vanskelig å forutsi påvirkning fra et stort arrangement, men Kobberløpet har vært gjennomført i området i mange år. Med bakgrunnen i føre-var-prinsippet i nml. § 9, er det satt vilkår. Dispensasjonen begrenses til to år. Den totale samlet belastningen fra lovlige tiltak i området vurderes å ikke medføre for stor samlet belastning for økosystemet, jf. nml. § 10. Dette kan likevel endre seg dersom arrangementet øker i omfang, eller dersom det kommer til nye aktiviteter i området. Den samlede belastningen må vurderes på nytt hver gang det gis dispensasjon til et arrangement. Vi gjør søker oppmerksom på at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter jf. nml. § 11. Nml. § 12 er ikke aktuelt i denne saken.

Etter en samlet vurdering anses ikke arrangementet å påvirke verneverdiene nevneverdig eller være i strid med verneformålet. Løpet har en etablert historikk i området, og det er uklart hvorfor det ikke ble diskutert under verneplanprosessen.

Midlertidig merking

Under Kobberløpet, som gjennomføres i april, ønskes det satt opp midlertidig merking i form av km-skilt festet på trepinner. Merkingen settes opp før løpet og fjernes etter gjennomført arrangement. Forsøpling er forbudt i Junkerdal nasjonalpark, jf. verneforskriften § 3 pkt. 7.1. Med vilkår om at all midlertidig merking skal fjernes etter arrangementet er gjennomført, vurderes risikoen for forsøpling som svært liten.

Tiltaket innebærer ingen permanente inngrep i terrenget og står kun i en kort periode. Det er kun omsøkt totalt to turer med en snøskuter for å sette opp km-skilt i forkant av arrangementet og for å fjerne de mandagen etter gjennomført arrangement. Vi anser det som legitimt at det må brukes snøskuter for å sette opp og ta ned km-skiltene. Traséen gjennom nasjonalparken er i tillegg veldig kort. Det betyr at potensielle forstyrrelser gjennom skuterkjøringen vil være veldig kortvarig og forbigående. Med de fastsatte vilkår vurderes det at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller være i strid med vernevedtakets formål. Dette begrunnes med at merkingen er midlertidig, svært kortvarig, lett å fjerne og ikke krever terrenginngrep, samt at motorferdselen er veldig begrenset i omfang og tid.

Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i nml. § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak i denne saken. Med bakgrunnen i føre-var-prinsippet i nml. § 9, er det satt vilkår. Etter nml. § 10 vurderes samlet belastning som liten. Nml. §§ 11-12 er ikke relevant.

Presedensvirkning

Det må alltid vurderes om en dispensasjon kan skape presedens. I dette tilfellet anses det som lite sannsynlig at tilsvarende søknader fra flere aktører vil oppstå i fremtiden. Kobberløpet er et særskilt tilfelle på grunn av den lange historikken i området. Søknader om helt nye skiløyper eller nye skirenn i nasjonalparken ville stille seg annerledes. De eneste andre skiløypene i området med lang historikk, som vi kjenner til, er Diamantløypa og løypa i Y-dalen. Til vår kjennskap har det ikke tidligere vært interesse for å arrangere andre skirenn i området. Sannsynligheten for at en dispensasjon til midlertidig merking under Kobberløpet vil skape presedens for andre arrangementer vurderes derfor som lav.

Konklusjon

Kobberløpet AS gis dispensasjon til oppkjøring av skiløype, gjennomføring av Kobberløpet, bruk av snøskuter for filming av Kobberløpet, samt oppsetting av midlertidig merking og bruk av snøskuter for oppsett av disse i forbindelse med arrangementet i Junkerdal nasjonalpark. Dispensasjonene gis med vilkår.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Veileder M106-2014 – Rundskriv om forvaltnings av verneforskrifter
- Rapport 2/2008 Forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark
- Wipf, S., Rixen, C., Fischer, M., Schmid, B. and Stoeckli, V. (2005), Effects of ski piste preparation on alpine vegetation. Journal of Applied Ecology, 42: 306-316.

- Øian, H., Andersen, O., Follestad, A., Hagen, D., Eide, N. E., & Kaltenborn, B. P. (2015). Effekter av ferdsel og friluftsliv på natur. En sammenstilling av nasjonal og internasjonal litteratur.

Fra: Mona Mosti[mona@kobberlopet.no]
Sendt: 21.01.2026 11:45:07
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Kopi: Miltz, Cecilia[cecilia.miltz@statsforvalteren.no];cato
sandslett[cato.sandslett@sks.no];Morten Lønner[morten.lonner@sbnnett.no];
Tittel: Re: Søknad om dispensasjon - Kobberløpet

Hei.

Fikk feilmelding når jeg forsøkte å sende en pdf-fil. Her er teksten i søknaden:

Til:

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

V/Cecilie Miltz

% Statsforvalteren i Nordland

Fra:
Kobberløpet AS
Org.nr: 819 733 872
Postadresse: 8230 Sulitjelma
Kontaktperson: Mona Mosti
Telefon: 416 10 812
E-post: mona@kobberlopet.no Dato: 21.1.26

Søknad om dispensasjon – bruk av trase for skirenn og preparering i hele vintersesongen.

1. Bakgrunn for søknaden

Viser til brev av 20.1.26 med ref: 2026/637 - saksbehandler Cecilia Miltz.

Kobberløpet AS søker med dette om dispensasjon til bruk og preparering av en vintertrase i forbindelse med gjennomføring av Kobberløpet og tilknyttet aktivitet i hele vintersesongen, fra sesongstart til sesongslutt.

Kobberløpet er et av Nord-Norges eldste og viktigste langrenn, etablert i 1968, og har stor betydning for folkehelse, breddeidrett, frivillighet og lokal verdiskaping. For å sikre stabile og trygge forhold for både daglig bruk og gjennomføring av rennet, er det nødvendig å preparere traséen regelmessig gjennom vinteren.

2. Omfang av tiltaket.

Søknaden gjelder:

- bruk av skitrase på snødekt mark i hele vintersesongen
- preparering av traseen med løypemaskin på snødekt mark
- midlertidig merking i tilknytning til arrangement ved behov
- årlig gjennomføring av Kobberløpet

Tiltaket innebærer **ingen terrenginngrep** og **ingen permanente installasjoner**. All kjøring skjer kun når bakken er snødekt.

3. Hensyn til naturmangfold og verneformål

Kobberløpet AS legger stor vekt på å ivareta verneverdiene i og rundt Junkerdal nasjonalpark og følger prinsippene i naturmangfoldloven.

Tiltaket vurderes å ha:

- svært begrenset og midlertidig påvirkning
- ingen terrengslitasje, da all ferdsel og preparering skjer på snø
- ingen etablering av permanente spor eller inngrep
- minimal støybelastning av kort varighet

Traseen brukes allerede i dag som ferdselsområde vinterstid, og tiltaket vurderes å være i samsvar med eksisterende bruksmønster.

4. Samfunnsmessig betydning

En dispensasjon som gjelder hele vintersesongen vil:

- sikre et trygt, tilgjengelig og kvalitetssikret løypetilbud for lokalbefolkningen
- legge til rette for aktivitet for barn og unge i hele sesongen
- gi stabile treningsforhold for aktive skiløpere i regionen
- styrke folkehelse og friluftsliv i Sulitjelma og Fauske kommune
- være en forutsetning for gjennomføring av Kobberløpet, som har stor regional betydning

Løypenetttet brukes daglig av innbyggere, frivillige, hytteiere og tilreisende.

5. Drift og oppfølging

Kobberløpet AS forplikter seg til:

- å følge alle vilkår satt i dispensasjonen
- å begrense preparering til det som er nødvendig for sikker ferdsel
- å rydde og tilbakeføre all midlertidig merking etter bruk

6. Avslutning

På bakgrunn av dette søker vi om **dispensasjon for preparering og bruk av skitrase i hele vintersesongen**, inkludert nødvendig kjøring i forbindelse med gjennomføring av Kobberløpet som arrangeres hvert år i april.

Vi søker for 5/fem år - altså til og med vintersesongen 2030.

Vi står gjerne til disposisjon for dialog, befaring eller ytterligere dokumentasjon.

Kopi:

Cato Sandslett - styreleder i Kobberløpet

Morten Lønner - leder i IL Malm

Med vennlig hilsen

Kobberløpet AS
Mona Mosti
Daglig leder

Med vennlig hilsen

Mona Mosti
Daglig leder

+47 416 10812
mona@kobberlopet.no
www.kobberlopet.no

21. jan. 2026 kl. 11:38 skrev Mona Mosti <mona@fjellfarer.no>:

Hei.
Se vedlagte søknad fra Kobberløpet.

<Søknad til Midtre Nordland nasjonalparkstyre.pdf>

Med vennlig hilsen
Mona Mosti

Arkivsaksnr: 2025/2786-3

Saksbehandler: Marte Brekke

Dato: 11.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	6/2026	20.02.2026

Midtre Nordland nasjonalparkstyre- Deltakelse i Destinasjonsledelsen i Salten

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ønsker å være representert i Destinasjonsledelsen i Salten. Nasjonalparkstyret ber en av nasjonalparkforvalterne i sekretariatet om å representere nasjonalparkstyret i dette utvalget.

Bakgrunn og vurdering

Salten Regionråd har gjennom et omfattende arbeid i to faser tatt fram en «Masterplan for utvikling av Salten som reisemål 2026-2035». Dette er i stor grad et veikart / en plan for hvordan man skal arbeide videre med reisemålsutvikling i Salten – med involvering av både kommuner, næringsliv og andre relevante aktører.

Det er vedtatt å opprette en «Destinasjonsledelse» for Salten. Destinasjonsledelsen vil bli sammensatt som følger: 1 ordfører, 1 kommunedirektør, 1 fra kommunenes næringsnettverk, 3 fra næringsliv, 1 fra Statskog, 1 fra Nasjonalparkforvaltningen, 1 fra Nordland fylkeskommune – samferdsel, 1 fra SJ/Nord (jernbane), 1 fra Visit Bodø, 1 fra Salten Regionråd sekretariat (prosjektansvarlig).

Formålet med destinasjonsledelsen er at regionen skal være koordinert i utvikling og forvaltning av reiselivet, herunder reiselivets samfunnsøkonomiske, kulturelle, klima- og miljømessige forhold. Målet er å samarbeide for å oppnå visjonene og målene i Masterplan for utvikling av Salten som reisemål 2026 - 2035, samt å sikre at kommunene i regionen oppnår og beholder Merket for bærekraftig reisemål.

Destinasjonsledelsen skal være et rådgivende og koordinerende organ for å sikre en helhetlig regional utvikling av Salten som reisemål. Destinasjonsledelsen får i tillegg en rolle som faglig styringsgruppe for oppfølgings-/utviklingsprosjektet som legges til Salten Regionråds sekretariat.

Mer forenklet: Destinasjonsledelsen skal:

- Være et rådgivende og koordinerende organ
- Representere og bidra til å koordinere relevante interessegrupper. Dette innbefatter bl.a. reiselivsaktører (overnatting, bevertning, aktivitetsleverandører, transportører etc.), kulturinstitusjoner, grunneiere, verneforvaltning, kommuner, frivillige organisasjoner og innbyggere.
- Følge opp vedtatt strategi (Masterplan) og eventuelt initiere nye planer/strategier
- Fungere som faglig styringsgruppe for prosjekt i regi av Salten Regionråd for å følge opp masterplanen (første to år)

Det anslås at det vil være 4-6 møter i året à 2-3 timer, hvorav ett fysisk møte og de andre på teams. Prosjektleder gjør forberedelser og etterarbeid. Det legges opp til en toårig periode, men med mulighet for bytte underveis.

Det er ønskelig at en fagperson med bredde og oversikt deltar i destinasjonsledelsen på vegne av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvalterne jobber daglig med forvaltning av verneområdene, og har god oversikt over spørsmål som gjelder disse. Det innebærer arbeid med besøksforvaltning i verneområder. Med bakgrunn i dette er det hensiktsmessig at nasjonalparkforvalter representerer styret i destinasjonsledelsen.

Den vedtatte masterplanen ligger vedlagt styresaken. Masterplanen med øvrige tilhørende dokumenter kan også leses her: <https://www.salten.no/reiseliv>

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Masterplan for utvikling av Salten som reisemål 2026 - 2035

Versjon per 22.05.2025

Utarbeidet av 2469 Reiselivsutvikling AS på oppdrag fra Salten Regionråd

Innhold

Sammendrag

1. Bakgrunn og organisering	s. 5
1.1 Masterplan for Salten som reisemål 2026 - 2035	s. 5
1.2 Inndeling av masterplanen	s. 5
1.3 Organisering og innspill	s. 6
1.4 Overordnede føringer	s. 6
 2. Visjon, ambisjoner og mål	 s. 8
2.1 Visjon	s. 8
2.2 Overordnet mål	s. 9
2.3 Delmål for verdiskaping, lønnsomhet og tilfredshet	s. 10
2.4 Delmål for verdiskaping, antall sysselsatte og personskatt	s. 10
 3. Strategier	 s. 12
3.1 Fem delstrategier	s. 12
3.2 Delstrategi 1 – produkt- og aktørutvikling	s. 13
3.3 Delstrategi 2 – markedskommunikasjon	s. 14
3.4 Delstrategi 3 – transport- og ruteutvikling	s. 15
3.5 Delstrategi 4 – steds- og reisemålsutvikling	s. 16
3.6 Delstrategi 5 – samhandling og organisering	s. 17

4. Målgrupper og markeder	s. 18
4.1 Beslutningsgrunnlag for valg av reisemål	s. 18
4.2 Internasjonale markedstrender	s. 18
4.3 Konkurransefortrinn	s. 18
4.4 Prioriterte målgrupper	s. 19
4.5 MICE-markedene	s. 19
4.6 Kultur- og idrettsarrangementer	s. 19
 5. Overordnede premisser	 s. 20
5.1 Premiss 1 - bærekraftig utvikling og besøksforvaltning	s. 20
5.2 Premiss 2 – reisemålsutvikling i harmoni med lokalsamfunnene	s. 20
5.3 Premiss 3 - hele Salten helt ekte hele året	s. 21
5.4 Premiss 4 - økt besøks-, bosteds- og arbeidsplassattraktivitet	s. 21
5.5 Premiss 5 - offentlige og private investeringer	s. 21
5.6 Premiss 6 – transportutvikling	s. 21
5.7 Premiss 7 - etablering av destinasjonsledelse for Salten	s. 21
5.8 Prinsipper for et bærekraftig reiseliv	s. 22
5.9 Destinasjonsledelse for Salten	s. 24
5.10 Fem steg «fra ord til handling»	s. 25

Vedlegg 1 og 2

Masterplan for Salten som reisemål 2026 - 2035

Det er gjennomført en prosess for utvikling av en Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten basert på Saltenstrategier 2020 - 2024. Masterplanen er basert på situasjonsanalyse av forutsetninger og ressurser, samt en omfattende prosess med bred involvering, innspill, analyser og faglige vurderinger. Prosessen har blitt gjennomført etter Innovasjon Norges metodikk for Reisemålsutvikling.

Salten Regionråd har hatt prosjektansvaret for prosessen på vegne av alle aktørene knyttet til utvikling av Salten som reisemål. Det er kommunene, reiselivsnæringen, destinasjonsselskap og nasjonalparkforvaltningen som «eier» planen, og som har ansvar for å tilslutte og følge opp målene og strategiene i planen.

Masterplanen er et felles strategisk grunnlag og en overordnet «arbeidsplan» eller «veikart» for utvikling av Salten som reisemål basert på bredt avstemte premisser og mål, med forslag til tiltaksområder som en skal jobbe med frem mot 2035. Innenfor tiltaksområdene skal en definere tiltaksplaner og iverksette konkrete tiltak, prosesser og prosjekter lokalt og regionalt. Dette arbeidet starter i fase 3 «fra ord til handling» høsten/vinteren 2025/2026, og skal koordineres og ledes av en destinasjonsledelse.

Masterplanen er delt inn i tre deler:

- Del 1: Visjon, mål og strategier inneholder overordnede ambisjoner, premisser og innsatsområder for utviklingen av Salten som reisemål.
- Del 2: Strategiske tiltaksområder er foreløpige beskrivelser av tiltaksområdene under strategiene i del 1. De er utgangspunktet for utarbeiding av nærmere definerte tiltak og prosesser i gjennomføringsfasen av masterplanen.
- Del 3: Kunnskapsgrunnlag omfatter bakgrunnsmateriale og mer inngående beskrivelser av grunnlaget for visjonen, målene og strategiene i del 1.

Intensjonen med masterplanen er å forvalte og styrke Salten som reisemål til det beste for lokalsamfunnet, miljøet og de besøkende. Masterplanen skal være det fremste strategiske redskapet for utvikling av Salten som reisemål. Masterplanen skal bidra til økt attraktivitet, bedre tilgjengelighet, styrket posisjonering og helhetlig steds- og reisemålsutvikling.

Det skal satses på utviklingstiltak og målgrupper som gir bærekraftig reiselivsutvikling hele året i hele regionen, og som gir størst grunnlag for økt sysselsetting, næringsutvikling og lokal verdiskaping. Premissene for planen er knyttet til helhetlig, langsiktig reisemålsutvikling basert på prinsippene for bærekraftig reiseliv, regenerativt reiseliv og tilgjengelighet for alle. Hele Salten skal utvikles som helårlig reisemål, og en skal utvikle både besøks-, bosteds- og arbeidsplassattraktiviteten gjennom reisemålsutviklingen.

Organisering i perioden 2026 - 2035

En velfungerende destinasjonsledelse for Salten er en forutsetning for å følge opp og koordinere fase 3 «fra ord til handling» i masterplanen for Salten som reisemål.

Destinasjonsledelsen skal være en «styringsgruppe» for masterplanen som er bredt sammensatt med deltakelse fra privat -, offentlig – og frivillig sektor og lokal-samfunnene, med representanter fra alle interessent-gruppene i Salten. Det kreves en regional koordinatorstilling knyttet til destinasjonsledelsen. I tillegg til en regional destinasjonsledelse for Salten, anbefales det å etablere en lokal destinasjonsledelse i hver kommune. Destinasjonsledelsen er et rådgivende og koordinerende organ for å sikre en helhetlig regional utvikling av Salten som reisemål. Mandatet for destinasjonsledelsen er foreslått som følger:

«Formålet med destinasjonsledelsen for Salten er at regionen skal være koordinert i utvikling og forvaltning av reiselivet, herunder reiselivets samfunnsøkonomiske, kulturelle, klima- og miljømessige forhold. Målet er å samarbeide for å oppnå visjonene og målene i Masterplan for utvikling av Salten som reisemål 2026 - 2035, samt å sikre at kommunene i regionen oppnår og beholder Merket for bærekraftig reisemål. Destinasjonsledelsen er et rådgivende og koordinerende, frittstående organ for offentlige instanser, reiselivsorganisasjoner og -aktører, fagforeningene og befolkningen med formelt ansvar som styringsgruppe for oppfølgingen av arbeidet med masterplanen og helhetlig, bærekraftig reisemålsutvikling for Salten.»

Arbeidet med å bringe Masterplan for Salten som reisemål ut i livet («fra ord til handling») foreslås organisert som et prosjekt, med Salten Regionråd som prosjekt-ansvarlig (PA). Salten Regionråd har som PA ansvar for sammensetningen og strukturen på destinasjonsledelsen. Inntil destinasjonsledelsen er etablert har styringsgruppen for masterplanen ansvaret for oppfølging av planen.

Destinasjonsledelse, destinasjonsselskap og merkevaren for Salten

Destinasjonsledelsen er et rådgivende og koordinerende organ med ansvar for oppfølging av masterplanen. Destinasjonsselskap er et felles kompetansemiljø som utfører avtalte markedsførings- og utviklingsoppgaver for kommunene og bedriftene. Destinasjons-selskapet skal organiseres og finansieres slik at det på en best mulig måte kan følge opp de oppgavene kommunene og bedriftene vil at selskapet skal løse, og som de betaler for. Merkevaren og markedsføringen bygges opp rundt stedene, attraksjonene og opplevelsene i hele Salten med bilder, filmer, tekster, nettsider, sosiale media, kampanjer etc. som fremhever egenarten i alle stedene og opplevelsene i Salten mot prioriterte målgrupper nasjonalt og internasjonalt. Merkevaren vil inneholde felles profil og «stemme» for Salten mot målgruppene, og vil også ha egne «underprofiler» for steder, attraksjoner og opplevelser i hele Salten. Det vil være en fordel om Salten har ett felles destinasjonsselskap som bruker en avklart merkevare- og markedsføringsstrategi som løfter frem alle de prioriterte stedene, attraksjonene og opplevelsene i hele Salten. Det er viktig å presisere at en må skille mellom det organisatoriske nivået og hvordan Salten blir profilert og markedsført som en del av en egen merkevare- og markedsføringsstrategi.

Kort forklart så er masterplanen «*veikartet*», destinasjonsledelsen er «*styringsgruppen*», destinasjonsselskapet er «*kompetansemiljøet*» og merkevaren er «*synligheten*» i markedene.

Helhetlig steds- og reisemålsutvikling

Det er forventet stor økning i reiselivet nasjonalt og regionalt de kommende årene. Masterplanen handler om å sikre samhandling om tiltak i forkant av utviklingen, i tillegg til å utnytte potensialet for en langsiktig, bærekraftig utvikling og verdiskaping i Salten. Reiselivet er et sammensatte økosystem, og ingen aktører kontrollerer eller forvalter helheten alene. Reiseliv og besøksnæring må sees i sammenheng med helhetlig steds- og samfunnsutviklingen lokalt og regionalt. Reiselivsnæringen utgjør alle bedrifter innen bransjene som til sammen utgjør de mest sentrale varene og tjenestene ved en reise: overnatting, transport, servering, opplevelser, kultur og næring og formidling. I tillegg omfatter reiselivet fellesgoder som natur- og kulturgoder, infrastruktur, transport og koordinering av de kommersielle aktørene og opplevelsene på reisemålet. Næringen, destinasjonsselskap, nasjonalparkforvaltningen og kommunene har alle en viktig rolle i utviklingen av Salten som reisemål, der kommunene sin rolle er koblet til fire ulike områder: (1) *rammesetter*, (2) *produkteier*, (3) *vertskap* og (4) *utviklingspartner*.

Visjon, mål og strategier

Visjonen er at Salten skal være *ett av Europas fremste bærekraftige reisemål innen 2035*, basert på bruk av [GDS-indexen](#) for rangering av europeiske byer og reisemål.

Overordnet mål er *økt verdiskaping, sterkere samarbeid og bærekraftig reiselivs-utvikling som styrker lokalsamfunnene i hele Salten hele året*, med definerte delmål knyttet til verdiskaping, lønnsomhet, sysselsetting, skatteinntekter til kommunene, miljø og tilfredshet med Salten som reisemål. Det er viktig å presisere at målsettingen om økt verdiskaping i hovedsak er knyttet til lenger oppholdstid og høyere forbruk fra besøkende.

Masterplanen har fem delstrategier med tilhørende strategiske tiltaksområder:

- 1: Produkt- og aktørutvikling
- 2: Markedskommunikasjon
- 3: Transport- og ruteutvikling
- 4: Steds- og reisemålsutvikling
- 5: Samhandling og organisering

Destinasjonsledelsene for Salten skal være pådriver og koordinator for oppfølging av delstrategiene og prioritering av tiltak under de strategiske tiltaksområdene. Under hver av delstrategiene er det i tillegg lagt inn «primære pådrivere» som de viktigste initiativ-takerne innenfor destinasjonsledelsen per tiltaksområde, og «partnere» som eksempel på hvilke aktører som må involveres og bidra i gjennomføringen. Tiltaksområdene under hvert delstrategi er satt opp i prioritert rekkefølge T1.1, T1.2 og så videre.

Fra ord til handling

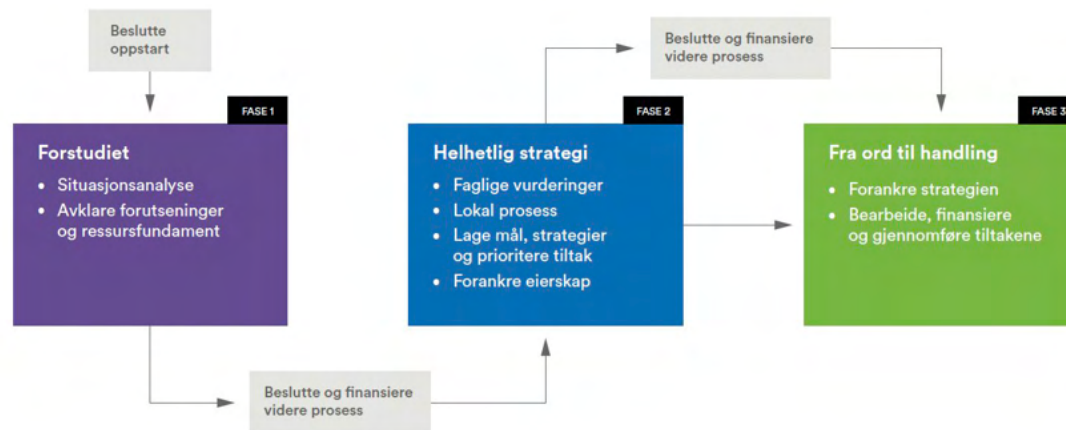
Alle de strategiske satsingsområdene forutsetter organisering av destinasjonsledelsen, i tillegg til vilje og evne til tettere regionalt og lokalt samarbeid, økte investeringer og engasjement i reiselivs- og reisemålsutviklingen fra bedriftene, kommunene, nasjonalparkforvaltningen og aktuelle organisasjoner.

Salten har et stort uforløst potensial som et attraktivt og bærekraftig reisemål, men det krever god samhandling, langsiktighet og evne til å samarbeide om strategiene i masterplanen.

1. Bakgrunn og organisering

1.1 Masterplan for Salten som reisemål 2026 - 2035

Basert på Saltenstrategier 2020 - 2024 ble det igangsatt en prosess for utvikling av en Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Prosessen er gjennomført etter Innovasjon Norges metodikk for Reisemålsutvikling:

Figur 1: Modell for reisemålsutvikling i tre faser (Håndbok for reisemålsutvikling, Innovasjon Norge)

Fase 1: Forstudie ble ferdigstilt i oktober 2022 i samarbeid med Mimir AS. Fase 2: Helhetlig strategi – masterplan for utvikling av Salten som reisemål - er utarbeidet av 2469 Reiselivsutvikling AS på oppdrag frå Salten Regionråd i perioden april 2024 – juni 2025. Fase 3: Fra ord til handling er gjennomføringsfasen for masterplanen i perioden 2026 – 2035.

Det anbefales å lage tre-årige tiltaksplaner med årlig evaluering i planperioden, med nødvendige oppdateringer av mål, strategier og tiltaksområder.

1.2 Inndeling av masterplanen

Masterplanen er delt inn i tre deler:

- Del 1: Visjon, mål og strategi
- Del 2: Strategiske tiltaksområder
- Del 3: Kunnskapsgrunnlag

Del 1: Visjon, mål og strategier inneholder overordnede ambisjoner, premisser og innsatsområder for utviklingen av Salten som reisemål.

Del 2: Strategiske tiltaksområder er foreløpige beskrivelser av tiltaksområdene under strategiene i del 1. De er utgangspunktet for utarbeiding av nærmere definerte tiltak og prosesser i gjennomføringsfasen av masterplanen.

Del 3: Kunnskapsgrunnlag omfatter bakgrunnsmateriale og mer inngående beskrivelser av grunnlaget for visjonen, målene og strategiene i del 1.

Intensjonen med masterplanen er å forvalte og styrke Salten som reisemål til det beste for lokalsamfunnet, miljøet og de besøkende. Masterplanen skal være det fremste strategiske redskapet for utvikling av Salten som reisemål.

Gjennom reiselivssatsingen skal både næringen og lokalsamfunnene bli mer bærekraftig ved å bidra til økt verdiskaping, sterkere miljøfokus og bedre samfunnsutvikling i hele Salten hele året.

Realisering av målene og strategiene i masterplanen krever forpliktende samarbeid og oppfølging fra kommunene, Salten Regionråd, reiselivsnæringen, nasjonalparkforvaltningen, destinasjonsselskapet og fylkeskommunen.

1.3 Organisering og innspill

Arbeidet med masterplan for utvikling av Salten som reisemål har vært organisert etter PLP-modellen, der en starter med informasjonsinnhenting og gradvis jobber fram et kvalifisert grunnlag for å kunne ta strategiske beslutninger. Prosessen har vært organisert med Salten Regionråd som prosjektansvarlig, 2469 Reiselivsutvikling AS som prosessleder med praktisk og reiselivsfaglig bistand fra Visit Bodø. Prosessen har blitt styret av en bredt sammensatt styringsgruppe med deltakelse og involvering fra sentrale aktører i hele Salten.

Styringsgruppen har bestått av representanter fra Salten Regionråd, Visit Bodø, ordførerne i Fauske, Beiarn og Gildeskål kommune, næringsansvarlige fra Bodø og Steigen kommune, Rago Adventures/Salten gaver og profilering, Svartisen Apartment, Nordland Nasjonalparksenter, Árran julevsáme guovdásj, og Midtre Nordland Nasjonalpark-styre/Kulturdirektoratet. Styringsgruppen ble ledet av Marlen Berg, ordfører i Fauske og nestleder av Salten Regionråd.

Det er gjennomført syv møter i styringsgruppen, tre møter med Næringsnettverket, informasjonsmøter i formannskapene/kommunestyrene i alle kommunene, møter med administrasjonen i Bodø og Meløy kommune, orienteringsmøte for kommunedirektørutvalget, tre møter i Salten Regionråd, informasjonsmøte for Midtre Nordland nasjonalparkstyre, digitale og fysiske innspillmøter med reiselivsnæringen i alle kommunene, møte med hotellgruppen i Bodø og fire møter med Reisemålsledelsen i Bodø.

I tillegg ble det gjennomført produktutviklingsworkshop for reiselivsnæringen 19. september og 12. november med 25 bedrifter fra flere av kommunene i Salten. Det er også gjennomført 14 dybdeintervjuer med næringen, organisasjoner og forvaltningen, i tillegg til en spørreundersøkelse for alle aktørene i hele Salten med svar fra 53 respondenter.

1.4 Overordnede føringer

Masterplan for utvikling av Salten som reisemål er for øvrig basert på overordnede føringer, mål og strategier i Saltenstrategier 2020 – 2024 (Salten Regionråd, 2019), Nasjonal Reiselivsstrategi 2030 (Innovasjon Norge, 2023), NOU2023:10 (NFD, 2023), Veikart for Reiselivsnæringen (NFD, 2024), Innovasjon Norge sine ti prinsipper for bærekraftig reiseliv og Standard for bærekraftig reisemål (Innovasjon Norge, versjon 3.0, 2022). I tillegg ligger forstudie for masterplanen fra 2022 (Salten Regionråd/Mimir) og besøksforvaltningsplanene for nasjonalparkene og verneområdene i Salten til grunn for masterplanen.

Figur 2: Kommunene i Salten (Mimir, 2022)

VISJON						
Salten - ett av Europas fremste bærekraftige reisemål innen 2035*						
PREMISSER						
Bærekraftig steds- og reisemålsutvikling	Reisemålsutvikling i harmoni med lokalsamfunnene	Hele Salten, helt ekte hele året	Økt besøks-, bosteds- og arbeidsplassattraktivitet	Offentlige og private investeringer	Transportutvikling	Etablering av destinasjonsledelse for Salten
OVERORDNET MÅL						
Økt verdiskaping, sterkere samarbeid og bærekraftig reiselivsutvikling som styrker lokalsamfunnene i hele Salten hele året						
DELMÅL						
78% økning i verdiskaping	25% vekst i sysselsetting	20% økning i kommunale skatteinntekter	50% reduksjon i CO2 utslipp per gjest per døgn	100% miljøsertifiserte bedrifter og kommuner	1,5 poeng økning i tilfredshet	
DELSTRATEGIER						
DELSTRATEGI 1 Produkt- og aktørutvikling	DELSTRATEGI 2 Markedskommunikasjon	DELSTRATEGI 3 Transport- og ruteutvikling	DELSTRATEGI 4 Steds- og reisemålsutvikling	DELSTRATEGI 5 Samhandling og organisering		
STRATEGISKE TILTAKSOMRÅDER						
T1.1 Bedriftsnettverk og eksportprogram	T2.1 Merkevareutvikling	T3.1 Transportutvikling	T4.1 Bærekraftig reisemål	T4.1 Destinasjonsledelse		
T1.2 Kompetanseheving	T2.2 Forsterke salgsfunksjonen	T3.2 Styrke knutepunkter og innfallsporter	T4.2 Besøksstrategi	T5.2 Partnerskapsavtaler		
T1.3 Økonomiske virkemidler	T2.3 Forsterke markedstiltakene	T3.3 Flyruteutvikling	T4.3 Infrastrukturutvikling	T5.3 Organisering av fellesoppgaver		
T1.4 Arrangementssatsing	T2.4 «On-site» informasjon	T3.4 «Grønn mobilitet»	T4.4 Fellesgodefinansiering	T5.4 Felles arenaer og kommunikasjon		
-	T2.5 Felles booking	-	-	-		

* Visjonen er knyttet til bruk av GDS-indexen for rangering av europeiske byer og reisemål med bakgrunn i omfattende kriterier for bærekraft (lokalsamfunn, verdiskaping og klima/miljø). Dette betyr at en visjon vil være relevant og etterprøvbart.

2. Visjon, ambisjoner og mål

2.1 Visjon

Visjonen for utvikling av Salten som reisemål er:

Salten - ett av Europas fremste bærekraftige reisemål innen 2035

Masterplanen skal bidra til utvikling- og markedsføring av reisemålet Salten til ett av Europas fremste bærekraftige reisemål og byregioner for både ferie/fritids-, møte- og arrangementsmarkedet hele året.

Gjennom langsiktige og prioriterte strategier og tiltaksområder skal masterplanen legge til rette for økt verdiskaping, sysselsetting, lønnsomhet og helhetlig bærekraftig steds- og reisemålsutvikling.

Visjonen er knyttet til Global Destination Sustainability Index (GDS-Index) som er et globalt system for benchmark av bærekraft ved reisemål basert på GSTC-kriteriene og FN's bærekraftsmål tilsvarende Innovasjon Norges standard for bærekraftige reisemål.

Fremtidsbilde for Salten som reisemål i 2035

I 2035 skal Salten være kjent som et helårlig reisemål, arrangements- og møtested med en rikholdig og mangfoldige opplevelsesmeny av eksklusive naturopplevelser, særegne by- og kulturopplevelser, møter med lokalsamfunnene, formidling av samisk kulturhistorie og bred tilgang til lokal mat og drikke, der alt er gjort lett tilgjengelig med sømløse transport og infrastruktur på vann og land i hele regionen.

Det er et godt utviklet flytilbud og grønn mobilitet i hele regionen, med Bodø, E6, Kystriksveien, havet og Nordlandsbanen som tilrettelagte innfallsporter. Regionen tilbyr helhetlige konsepter og opplevelser knyttet til utvalgte produkter basert på tilrettelegging rundt- og i nasjonalparkene, kontrastene fra kysten til høyfjellet, fjordene, Svartisen, polarsirkelen, Nordlyset, midnattssolen, Kulturbyen Bodø, lokal mat og drikke, samisk kulturarv og de særegne lokalsamfunnene i hele Salten hele året. Det er god samhandling i regionen om tilrettelegging for helhetlig, bærekraftig utvikling, lokalsamfunnsutvikling og besøksforvaltning

Salten har en sterk posisjon overfor de prioriterte målgruppene som ønsker å delta på arrangementer og møter, være aktive i naturen, senke pulsen, være tett på naturen og lokalsamfunnene, bli lenge og bruke mye. De besøkende bidrar til økt lokal verdiskaping og levende lokalsamfunn i hele Salten hele året.

2.2 Overordnet mål

Overordnet mål for masterplanen er:

Økt verdiskaping, sterkere samarbeid og bærekraftig reiselivsutvikling som styrker lokalsamfunnene i hele Salten hele året

Masterplanen skal:

- Følge opp Innovasjon Norge sine ti prinsipper for bærekraftig reiseliv og kriteriene for bærekraftig reisemål
- Forsterke konkurransekraften for reisemålet og reiselivsnæringen
- Forsterke samhandlingen mellom reiselivsbedriftene, kommunene, fellesapparatene og andre reisemål
- Forsterke reiseliv som del av offentlige planer som samfunnsplaner, næringsplaner, besøksstrategier og samferdselsplaner
- Bidra til lokalsamfunnsinvolvering og bedre lokalsamfunn for bosetting, besøk og etableringer
- Utvikle reiselivet basert på regenerative prinsipper som kan bidra til å gjøre stedet som besøkes bedre*
- Bidra til styrking av inkluderende reiseliv og tilgjengelighet for alle
- Bidra til å realisere Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine vedtatte besøksstrategier

Resultatmålingen skal gjøres ved å studere- og sammenligne oss med de fremste reisemålene og byregionene i Norge og Europa på kvalitative områder som transportløsninger, opplevelses- og reisemålsutvikling, og kvantitative indikatorer som måling av verdiskaping, kapasitetsutnyttelse, oppholdstid, forbruk, Co2 utslipp, befolkningsutvikling og indikatorene for merket som bærekraftig reisemål.

En skal blant annet bruke [Global Destination Sustainability Index](#) (GDS-Index) som benchmark for resultatmålingen av visjonen og det overordnede målet**.

*Se mer om regenerativt reiseliv i vedlegg 2 Kunnskapsgrunnlag - kapittel 6.1

** Global Destination Sustainability Index (GDS-Index) er et globalt system for benchmark av bærekraft ved reisemål basert på GSTC-kriteriene og FN's 17 bærekraftsmål tilsvarende Innovasjon Norges standard for bærekraftige reisemål.

Foto: Karolina O.A. Pettersen

2.3 Delmål for verdiskaping, lønnsomhet, miljø og tilfredshet for Salten som reisemål 2026 - 2035

VERDISKAPING	Mål	Status 2022/2023	2026	2029	2032	2035
Verdiskaping	+5% per år +89% i perioden +1,7 mrd.	NOK 1.960.354.000	2.382.822.539	2.758.414.942	3.193.210.097	3.696.540.000
Syssetsetting	+2% per år +29% i perioden +1.026 sys.	3.497	3.785	4.017	4.263	4.524
Kommunale skatteinntekter	+2% per år +29% i perioden +29 mill.	NOK 99.500.000	107.702.000	114.294.224	121.289.945	128.713.860
Antall opplevelser sommer/vinter	Minst +5 per år sommer og + 10 per år vinter	Krever innhenting av tall	5/10	20/40	35/70	50/100
Antall internasjonale direkteruter	Minst 12 nye direkteruter innen 2035	1 + 4 charter	3	6	9	12

LØNNSOMHET	Mål	Status 2023/2024	2026	2029	2032	2035
Omsetning	6% per år +90% i perioden +439 mill.	NOK 489.184.000	549.647.142	654.638.541	779.684.976	928.617.282
Antall gjestedøgn per år og per sesong*	5,6% per år +90% i perioden +722.549	804.353	903.771	1.076.406	1.282.016	1.526.902
Andel internasjonale gjestedøgn	Minst 50% andel innen 2035 +554.000 gj.d.	26% (209.367)	282.391	398.270	551.267	763.541
Oppholdstid (hotell/hytte og camping)	Minst 2,8/3,5 +45 - 75% innen 2035	1,6/2,3	1,8/2,5	2,1/2,8	2,5/3,2	2,8/3,5
Pris per rom (hotell)	6% per år +90% i perioden NOK 1.023	NOK 1.139	1.280	1.524	1.815	2.162
Kapasitetsutnyttelse (hotell)	3% per år 74% innen 2035	37%	46%	56%	65%	74%
Opplevelses- og attraksjonsbesøk	+6% per år +90% i perioden +xxxx	Krever innhenting av tall	-	-	-	-
Antall cruisepassasjerer**	+20% per år til 2029 og 2,5-5% fra 2029 - 2035	56.600	97.805	169.007	195.646	210.690

MILJØ	Mål	Status 2023	2026	2029	2032	2035
CO2 utslipp per person per døgn	-7% per år -50% i perioden 147 kg.	380 kg.	299 kg.	235 kg.	189 kg.	152 kg.
Miljøsertifiserte bedrifter***	100% av alle reiselivsbedriftene i 2035	37 VB bedrifter	50	100	150	200
Miljøsertifiserte kommuner	Alle 9 kommunene innen 2028	6	7	9	-	-

TILFREDSHET	Mål	Status 2023	2026	2029	2032	2035
Besøkende	Minst 3,5% økning per år	Krever innhenting av tall	-	-	-	-
Innbyggerne	+3,6% per år 85% positive inne 2035	72% er positive	75%	77,5%	80%	85%
Bedriftene	Minst 3,5% økning per år	Krever innhenting av tall	-	-	-	-

*Mål for andel gjestedøgn per år og per sesong med bruk av Innovasjon Norge sin [GINI-indeks](#) for å måle sesongsvingninger. Se kap. 5.7 i vedlegg 2. **Mål for antall cruisepassasjerer per år og per sesong med mål om cruisemottak hele året. ***Miljøsertifisering eller en intern miljøpolicy for bedriften

*Kilde: Menon Economics, 2024, Asplan Viak/Innovasjon Norge og NHO Reiseliv, 2024). Se kap. 5 i vedlegg 2 Kunnskapsgrunnlag

2.4 Delmål for verdiskaping, antall sysselsatte og personskatt for kommunene i perioden 2022 - 2035

Status 2022*			Mål 2030			Mål 2035					
	Verdiskaping	Sysselsatte	Personskatt	Verdiskaping	Sysselsatte	Personskatt	Endring 2022 – 2030	Verdiskaping	Sysselsatte	Personskatt	Endring 2022 – 2035
Steigen	18 808	54	774 000	27 788	63	906 864	9 mill. verdiskaping 9 sysselsatte 133 000 skatt	35 465	70	1 001 252	17 mill. verdiskaping 16 sysselsatte 227 000 skatt
Hamarøy	30 728	221	7 500 000	45 399	259	8 787 445	15 mill. verdiskaping 38 sysselsatte 1,3 mill. skatt	57 942	286	9 702 050	27 mill. verdiskaping 65 sysselsatte 2,2 mill. skatt
Sørfold	5 064	18	405 700	7 482	21	475 342	2,4 mill. verdiskaping 3 sysselsatte 70 000 skatt	9 549	23	524 816	4,5 mill. verdiskaping 5 sysselsatte 120 000 skatt
Bodø	1 715 108	2 657	78 400 000	2 533 996	3 113	91 858 095	819 mill. verdiskaping 456 sysselsatte 13,5 mill. skatt	3 234 092	3 437	101 418 760	1,5 mrd. verdiskaping 780 sysselsatte 23 mill. skatt
Fauske	100 430	296	7 300 000	148 381	347	8 553 113	48 mill. verdiskaping 51 sysselsatte 1,2 mill. skatt	189 376	383	9 443 328	89 mill. verdiskaping 87 sysselsatte 2,1 mill. skatt
Saltdal	37 102	113	2 100 000	54 817	132	2 460 485	18 mill. verdiskaping 19 sysselsatte 360 000 skatt	69 961	146	2 716 574	33 mill. verdiskaping 33 sysselsatte 617 000 skatt
Beiarn	2 718	11	114 200	4 016	13	133 804	1,2 mill. verdiskaping 2 sysselsatte 20 000 skatt	5 125	14	147 730	2,4 mill. verdiskaping 3 sysselsatte 34 000 skatt
Gildeskål	7 185	17	527 300	10 616	20	617 816	3,4 mill. verdiskaping 3 sysselsatte 90 500 skatt	13 548	22	682 119	6,3 mill. verdiskaping 5 sysselsatte 155 000 skatt
Meløy	43 211	110	2 400 000	63 842	129	2 811 983	21 mill. verdiskaping 19 sysselsatte 400 000 skatt	81 481	142	3 104 656	38 mill. verdiskaping 32 sysselsatte 705 000 skatt
SUM	1 960 354	3 497	99 521 200	2 896 336	4 097	116 604 948	937 mill. verdiskaping 600 sysselsatte 17 mill. skatt	3 696 540	4 524	128 741 284	1,7 mrd. verdiskaping 1 026 sysselsatte 29 mill. skatt

*Kilde: Asplan Viak/Innovasjon Norge og NHO Reiseliv, 2024)

3. Strategier

3.1 Fem delstrategier

Masterplanen skal bidra til økt *attraktivitet*, bedre *tilgjengelighet*, styrket *posisjonering* og helhetlig *steds- og reisemålsutvikling*. Det skal satses på utviklingstiltak og målgrupper som gir bærekraftig reiselivsutvikling hele året i hele regionen, og som gir størst grunnlag for økt sysselsetting, næringsutvikling og lokal verdiskaping.

Arbeidet deles inn i fem delstrategier med tilhørende strategiske tiltaksområder*:

1: Produkt- og aktørutvikling

2: Markedskommunikasjon

3: Transport- og ruteutvikling

4: Steds- og reisemålsutvikling

5: Samhandling og organisering

Styringsgruppen for masterplanen eller destinasjonsledelsene for Salten skal være pådriver og koordinator for oppfølging av delstrategiene og prioritering av tiltak under de strategiske tiltaksområdene. Under hver av delstrategiene i kap. 3.2 – 3.6 er det i tillegg lagt inn «*primære pådrivere*» som de viktigste initiativtakerne innenfor destinasjonsledelsen per tiltaksområde, og «*partnere*» som eksempel på hvilke aktører som må involveres og bidra i gjennomføringen. Tiltaksområdene under hvert delstrategi er satt opp i *prioritert rekkefølge* T1.1, T1.2 og så videre.

Alle de strategiske satsingsområdene forutsetter vilje og evne til tettere regionalt og lokalt samarbeid, økte investeringer og engasjement i reiselivs- og reisemålsutviklingen fra bedriftene, kommunene, forvaltningen og aktuelle organisasjoner. Se vedlegg 1 *Strategiske tiltaksområder 2026 – 2035* for nærmere beskrivelser.

*Se vedlegg 1 til masterplanen – strategiske tiltaksområder 2026 - 2035

Foto: Kontrafei Media

3.2 Delstrategi 1 – produkt og aktørutvikling

DELSTRATEGI 1	PRODUKT- OG AKTØRUTVIKLING			
Overordnet mål	Det skal utvikles et målrettet utviklingsprogram i Salten for utvikling av- og kobling mellom helårlege, bærekraftige natur- og kulturbaserte aktiviteter, opplevelser, attraksjoner og overnattings-, serverings- og transporttilbud basert på regenerative prinsipper og tilgjengelighet for alle med høy kundeopplevd kvalitet.			
Effektmål	Høy eksportmodenhet i næringen med økt kompetanse om markedstilpasning, markedsdistribusjon og markedstilpasset produktutvikling og produktleveranser hele året.			
Tiltaksområder	T1.1 Bedriftsnettverk og eksportprogram	T1.2 Kompetanseheving	T1.3 Økonomiske virkemidler	T1.4 Arrangementssatsing
Tiltak	Samarbeid mellom alle reiselivsaktørene i hele Salten om helårlig produktutvikling, produktpakking, historiefortelling, distribusjons- og salgstiltak og felles tiltak for økt tilgang til arbeidskraft og kompetanse	Samarbeid om å tilby egne- eller eksterne kurs og kompetansehevingstiltak innenfor utvalgte tema. Innovasjon gjennom etablering av partnerskap og samarbeidstiltak, i tillegg til implementering av eksisterende og/eller utvikling av egne kvalitets-sikringssystem	Samarbeid mellom kommunene, Kunnskaps-parken, Innovasjon Norge, bankene, bedriftene og næringsnettverket om utarbeiding av tiltak, nettverk og program som kan bidra til å øke investeringslysten og kapitaltilgangen i reiselivs-utviklingen	Organisering på tvers av ulike bransjer i næringslivet, frivilligheten, kultur- og idrettsaktørene og det offentlige, som definerer hvordan Bodø og Salten som helhet skal jobbe med store og mellomstore arrangementer
Effektmål	Salten leverer opplevelser, overnatting, bevertning, historiefortelling og transport av høy kvalitet til prioriterte målgrupper og markeder hele året med tilstrekkelig tilgang til arbeidskraft og kompetanse	Aktørene i reiselivsnæringen, kultur- og idretts-aktørene, destinasjonsselskapet, Næringsnettverket og kommunene har inngående kunnskap som bidrar til å heve det samlede kvalitets- og servicenivået og reisemålet sin konkurransekraft	Økt tildeling lokal, regional og nasjonal offentlig støtte til reiselivs-, kultur- og arrangements-aktørene i Salten, i tillegg til større private investeringer i reiselivsbedriftene og reiselivs-utviklingen	Bodø og Salten er en ledende by- og arrangementsdestinasjon for kultur- og idrettsarrangementer i Norge (der kultur, natur og idrett møtes på en unik måte)
Resultatmål	Det blir foredlet og utviklet helhetlige konsepter i alle sesonger og er etablert en programsatsing for eksportmodning av alle reiselivsbedriftene i regionen. Sikre utvikling av bærekraftige produkter, opplevelser og aktører basert på prinsippene om regenerativitet og tilgjengelighet for alle	Det er etablert regional koordinering av rådgivning, kompetansehevingstiltak og sertifiseringsordninger for bedriftene, kommunene og andre interessenter	Det er etablert et samarbeid om prosesser, nettverk og tiltak for å øke kapitaltilgangen og investeringene i reiselivsutviklingen	Satsingen på Bodø og Salten som arena for- og arrangør av store og mellomstore idretts- og kulturarrangementer er organisert og finansiert
Primære pådrivere	Destinasjonsselskap og Næringsnettverket	Destinasjonsselskap, Næringsnettverket og kommunene	Næringsnettverket	Destinasjonsselskap og Næringsnettverket
Partnere	Overnattingsbedriftene, attraksjonene, opplevelsesaktørene, mat- og drikke-produsentene, lokale produsenter, Nordlandsmuseet, Arran, DMC-er* og tur-operatører, Bodø Havn, NHO og NAV	Reiselivsnæringen, kultur- og idrettsaktørene, destinasjonsselskapet, nasjonalparkforvaltningen	Kommunene, Kunnskapsparken, Innovasjon Norge, bankene, investorer, reiselivsbedriftene, kultur- og idrettsaktørene og eventuelle koblinger til programmer som Start opp Nordland og Ungt Entreprenørskap	Kommunene, arrangører, idretts- og kulturaktører, reiselivsnæringen og øvrig næringsliv

*DMC står for Destination Management Company. En DMC er et selskap som spesialisere seg på å organisere og administrere aktiviteter og reiselivstilbudet på et reisemålet og selger dette til turoperatører og incoming operatører

3.3 Delstrategi 2 – markedskommunikasjon

DELSTRATEGI 2	MARKEDSKOMMUNIKASJON
Overordnet mål	Salten skal kontinuerlig ta i bruk nye metoder for merkevarebygging, digital markedsføring og salgsutløsende tiltak basert på prinsipper for ansvarlig markedsføring. Dette skal bidra til at stedene og opplevelsene i hele regionen fremstår som det mest attraktive reisemålet i Nord-Norge hele året i prioriterte markeder og målgrupper med høy betalingsevne, lang oppholdstid og lave klimautslipp per døgn.
Effektmål	Salten blir kommunisert på en slik måte at det bidrar til å skape økt bo-, etablerings- og besøkslyst i hele regionen. Delstrategien skal bidra til økt verdiskaping fra bærekraftige markeder og målgrupper hele året som respekterer og bidrar til å ta vare på natur- og kulturverdiene og lokalsamfunnene basert på regenerative premisser.

Tiltaksområder	T2.1 Merkevareutvikling	T2.2 Forsterke salgfunksjonen	T2.3 Forsterke markedstiltakene	T2.4 «On-site» informasjon	T2.5 Felles booking
Tiltak	Merkevareprosess for utvikling av regional merkevare med lokale og tematiske «sub-brands»	Utvikle salgfunksjonene mot bransje- og bedriftsmarkedet	Utvide markeds- og salgsinnsatsen mot forbrukermerkene	Etablere løsninger for digital og fysisk turistinformasjon i Salten	Forsterke distribusjon og salg av produktene og konseptene
Effektmål	Salten har en tydelig helårlig posisjon i de prioriterte målgruppene og markedene, og fremstår som en attraktiv bosteds- og besøksregion	Tilstrekkelig antall turoperatører og agenter markedsfører og selger Salten i prioriterte markeder og målgrupper hele året	Salten har en høy markedsandel av kunder fra prioriterte målgrupper og markeder med lang oppholdstid i hele regionen hele året	Økt salg av lokale opplevelser, produkter og tjenester, lengre oppholdstid og mer bærekraftig atferd og ferdsel fra de besøkende i regionen	Økt salg av lokale opplevelser, produkter og tjenester og lengre oppholdstid i regionen
Resultatmål	Det er utviklet en merkevareplattform som styrker identiteten og synligheten til Salten som bo-, etablerings- og besøksregion basert på avklart prinsipp om ansvarlig markedsføring	Produktene i Salten blir satt sammen og solgt til prioriterte målgrupper og markeder av minst én DMC*, turoperatører og incoming operatører	Forsterket forbrukermarkedsføring nasjonalt og internasjonalt, utvidet samarbeid med presse/ media og influencere og strategier for å bli best på digital markedsføring med fokus på utvikling og bruk av egne, kjøpte og fortjente kanaler	Det er lett tilgjengelig informasjon om alle opplevelsene, reiselivs- og transporttilbudene i Salten på steder som kundene søker informasjon fysisk og digitalt under oppholdet	Alle opplevelsene, attraksjonene og pakkene i- og rundt Salten er lett digitalt tilgjengelige og bookbare
Primære pådrivere	Destinasjonsselskap og Næringsnettverket	Reiselivsnæringen og destinasjonsselskap	Destinasjonsselskap	Kommunene og destinasjonsselskap	Destinasjonsselskap
Partnere	Kommunene, reiselivsnæringen, kultur- og idrettsaktørene, nasjonalparkforvaltningen, samiske aktører, Arran, øvrig næringsliv og lokalbefolkningen	DMC-ene*	Reiselivsnæringen, Bodø Havn, nasjonalparkforvaltningen	Reiselivsnæringen, transportaktørene, bedrifter, nasjonalparkforvaltningen og organisasjoner med steder og fasiliteter som er aktuelle informasjonspunkter	Reiselivsnæringen, DMC-ene* og andre destinasjonsselskaper

*DMC står for Destination Management Company. En DMC er et selskap som spesialisere seg på å organisere og administrere aktiviteter og reiselivstilbudet på et reisemålet og selger dette til turoperatører og incoming operatører

3.4 Delstrategi 3 – transport- og ruteutvikling

DELSTRATEGI 3	TRANSPORT- OG RUTEUTVIKLING
Overordnet mål	Øke attraktiviteten- og tilgjengeligheten til hele Salten som reisemål og bosted hele året.
Effekt mål	Utvikle og sikre gode transportløsninger for besøkende og fastboende inn til- og innenfor hele Salten hele året med tilgjengelighet for alle. Delstrategien skal bidra til bedre tilgjengelighet og økt verdiskaping for aktørene gjennom flere besøkende i hele regionen med forlenget oppholdstid, høyere forbruk og lavere klimautslipp per besøkende per dag.

Tiltaksområder	T3.1 Transportutvikling	T3.2 Styrke knutepunkter og innfallsporter	T3.3 Flyruteutvikling	T3.4 «Grønn mobilitet»
Tiltak	Tilrettelegge transport til- og innenfor regionen med krav til regularitet, miljø og tilgjengelighet for alle	Utvikle, tilrettelegge og kommunisere Bodø som regionalt nærings- og transportmessig knutepunkt i Nordland og Salten, i tillegg til å styrke koblingene til- og samarbeidet med øvrige innfallsporter og knutepunkter rundt Salten*	Utvikle flyrutetilbudet med tilhørende tjenester og konsepter	Konseptualisere transport og billett kjøp til- og innenfor regionen
Effekt mål	Salten har gode og bærekraftige transportløsninger inn til- og innenfor Salten med båt, ferge, hurtigbåt, bil/vei, buss, tog og sykkel med god informasjon og enkel bookingløsning	Styrket verdiskaping og attraktivitet til Bodø og Salten som bo- og besøkssted	Styrket tilgjengelighet til reiselivsproduktene i regionen fra prioriterte markeder og bedre flytilbud for regionalt næringsliv og lokalbefolkningen	Salten har etablert et system for sømløs bestilling og bruk av transport og transportdeling for brukeren der en kan kombinere kollektivtransport, biler, sykler og andre transportmidler
Resultatmål	Kartlegging, prioritering og dialog med fylkeskommunen og kommersielle transport- og reiselivsaktører om utfordringer og muligheter knyttet til bærekraftige transportløsninger, universell utforming og utvikling av «grønn mobilitet»	Samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen, reiselivsnæringen, øvrig næringsliv, Avinor, Bodø Havn, BRUS, Visit Bodø og andre destinasjonsselskap om utvikling av transport- og utviklingstiltak	Forsterke arbeidet med internasjonal ruteutvikling ved Bodø lufthavn rettet mot prioriterte markeder og målgrupper basert på prinsippene om bærekraftig reisemåls-utvikling	Prosjektsatsing på «Grønn mobilitet» med systemer for sømløs bestilling og bruk av transport og transportdeling for brukeren der en kan kombinere kollektivtransport, biler, sykler og andre transportmidler
Primære pådrivere	Salten Regionråd	Bodø kommune og Salten Regionråd	Visit Bodø	Salten Regionråd
Partnere	Næringsnettverket/kommunene, destinasjonsselskapet, fylkeskommunen, Statens Vegvesen, reiselivsnæringen og transportaktørene	Næringsnettverket/ kommunene, fylkes-kommunen, reiselivsnæringen, øvrig næringsliv, Avinor, Bodø Havn, BRUS, Visit Bodø og andre destinasjonsselskap	Avinor, BRUS, kommunene, Salten Regionråd, reiselivsnæringen og øvrig næringsliv	Næringsnettverket/kommunene, destinasjonsselskapet, fylkeskommunen, reiselivsnæringen, nasjonalparkforvaltningen og transportaktørene

* Styrke koblingen til- og samarbeidet med Lofoten, Evenes, Helgeland, Mo i Rana og nærområdene i Sverige i forhold til flyruteutvikling, transportløsninger, besøksforvaltning, produkt- og markedssamarbeid.

3.5 Delstrategi 4 – steds- og reisemålsutvikling

DELSTRATEGI 4	STEDS- OG REISEMÅLSUTVIKLING
Overordnet mål	Helhetlig, berekraftig utvikling- og tilrettelegging av lokalsamfunnene, natur- og kulturressursene til det beste for lokalsamfunnene og tilreisende med hensyn til verneområdene, samiske aktører og tilgjengelighet for alle.
Effekt mål	Forsterke Saltens attraktivitet som reisemål og bosted gjennom en styrt, bærekraftig utvikling etter regenerative prinsipper til det beste for tilreisende, lokalbefolkning, reiseliv og øvrig næringsliv og forvaltning. Delstrategien skal bidra til økt lokal verdiskaping, lav belastning på natur- og kulturressursene og redusert konfliktnivå mellom ulike interesser.

Tiltaksområder	T4.1 Bærekraftig reisemål	T4.2 Besøksstrategi	T4.3 Infrastrukturutvikling	T4.4 Fellesgodefinansiering
Tiltak	Merke hele Salten som bærekraftig reisemål og avklare organisering og finansiering av re-merkingen	Utarbeide en regional besøksstrategi for kommunene enkeltvis og Salten som reisemål*	Kartlegge og utvikle «hard» og «myk» infrastruktur og stedsutvikling*	Etablere løsninger for påslags- eller brukerbetalingsordninger fra besøkende som brukes til utvikling, drift og vedlikehold av fellesgoder
Effekt mål	Det arbeides kontinuerlig og strukturert med tiltak og måling for økt verdiskaping, ivaretagelse av lokalsamfunnsinteressene, vern av natur- og kulturressursene og reduserte klima- og miljøutslipp	Informasjonen om- og til retteleggingen av sårbare natur- og kulturressurser og lokalsamfunn gir en god spredning av besøkende i ulike sesonger og til ulike steder i regionen med liten grad av slitasjeutfordringer og interessekonflikter	Infrastrukturen og beredskaps-tjenestene i Salten er utviklet, dimensjonert og driftet slik at det til en hver tid er tilstrekkelig tilrettelegging og kapasitet og tilgjengelighet for alle der tilreisende og lokalbefolkningen ferdes	Økt finansiering til utvikling og tilrettelegging av Infrastruktur og fellesgoder til gode for både besøkende og fastboende
Resultatmål	Remerking av Bodø og merking av alle kommunene som bærekraftig reisemål er gjennomført med etablering av en felles regional ressurs for oppfølging av remerking finansiert av kommunene	Salten har en regional besøksstrategi for nasjonalparkene, randsonene, verneområdene og samiske områder, i tillegg til ønsket «besøksmønster» i alle kommunene og hele regionen	Utfordringer og muligheter for infrastruktur-utvikling er kartlagt med kontinuerlig prioritering og gjennomføring av tiltak for å løse de viktigste utfordrings- og satsingsområdene	Kommunene har etablert løsninger for påslags- eller brukerbetalingsordninger fra besøkende som brukes til utvikling, drift og vedlikehold av fellesgoder
Primære pådrivere	Salten Regionråd, Visit Bodø og kommunene	Salten Regionråd	Salten Regionråd	Kommunene
Partnere	Næringsnettverket, destinasjonsselskapet, reiselivsnæringen, kulturaktørene, nasjonal-parkforvaltningen, kulturforvaltningen, samiske aktører, Arran, IRIS	Salten Friluftsråd, nasjonalparkforvaltningen, kommunene/Næringsnettverket, samiske aktører, Arran, fylkeskommunene, destinasjonsselskapet og reiselivsnæringen	Næringsnettverket/kommunene, nasjonalpark-forvaltningen, politi-, brann- og helsevesenet, røde kors og andre frivillige organisasjoner knyttet til redning og beredskap, IRIS, næringen og fylkeskommunen	Reiselivsnæringen, destinasjonsselskapet, nasjonalparkforvaltningen, Bodø Havn

* MERK: ingen av dagens nasjonalparker eller randsoner er rigget for en stor økning i turisme. Dette må på plass før en satsning på økt volum av turisme, og at det er nødvendig med tiltak for en tydelig styring av trafikken. Fire av de fem nasjonalparkene har per dato vedtatt besøksstrategier

3.6 Delstrategi 5 – samhandling og organisering

DELSTRATEGI 5 SAMHANDLING OG ORGANISERING				
Overordnet mål	Strukturer for tett samhandling, utvikling og kunnskapsdeling mellom næringen, kommunene, organisasjoner og aktører i hele Salten.			
Effekt mål	Næringen, kommunene og aktørene samarbeider tett om markeds- og utviklingstiltak som fører til økt verdiskaping og bedre reisemåls- og lokalsamfunnsutvikling.			
Tiltaksområder	T5.1 Destinasjonsledelse	T5.2 Partnerskapsavtaler	T5.3 Organisering av fellesoppgaver	T5.4 Felles arenaer og kommunikasjon
Tiltak	Etablere regional og lokale destinasjonsledelser med ansvar for oppfølging av masterplanen	Etablere forpliktende samarbeids- og partnerskapsavtaler mellom aktørene	Avklaring av eierskap og leveranser i destinasjonsselskapet for kommunene og reiselivsnæringen, med avklaring av lokal koordinering og oppfølging	Etablere og fasilitere møteplasser, nettverk og kommunikasjonsløsninger med årshjul og kanaler for næringen, kommunene og aktørene
Effekt mål	Aktørene i Salten samarbeider kontinuerlig om oppfølging av masterplanen og bærekraftig reiselivsutvikling regionalt og lokalt	Forsterke samarbeidet og forpliktelsene om fellestiltak og satsinger mellom de private, offentlige og frivillige aktørene på reisemålet	Styrke den regionale og lokale organiseringen av fellesoppgavene for bedriftene og kommunene, og sikre god regional samhandling mellom organisasjonsstrukturene	Styrket samhandling, kunnskapsdeling og utvikling mellom aktørene på reisemålet som fører til økt verdiskaping og bedre reisemåls- og lokalsamfunnsutvikling
Resultat mål	Det er etablert destinasjonsledelse i hver kommune med en tilhørende regional destinasjonsledelse	Aktørene på reisemålet har etablert forpliktende samarbeids- og partnerskapsavtaler med hverandre som sentrale utviklingstiltak og felles satsinger forankret i planer og strategier, som har ført til forsterket samarbeid og raskere utvikling	Salten har tydelig avklart organisering og ansvarsdeling av regionale og lokale fellesoppgaver for reiselivs- og reisemålsutviklingen med kommunene og reiselivsnæringen	Det er etablert felles arenaer og møteplasser mellom reiselivsnæringen, kommunene og alle involverte aktører på reisemålet i tillegg til strukturer og plattformer for samarbeid, kommunikasjon og informasjonsdeling som har ført til økt grad av samhandling og kompetanseheving
Primære pådrivere	Salten Regionråd og kommunene	Destinasjonsselskap og kommunene	Kommunene og reiselivsnæringen	Destinasjonsselskap og Næringsnettverket
Partnere	Næringsnettverket, destinasjonsselskapet, reiselivsnæringen, kultur- og idrettsaktører, nasjonalparkforvaltningen, samiske aktører, Arran, representanter fra lokalsamfunnene	Alle aktørene på reisemålet	Kommunene, Næringsnettverket, reiselivsnæringen og destinasjonsselskapet	Alle aktørene på reisemålet

4. Målgrupper og markeder

4.1 Beslutningsgrunnlag for valg av reisemål

Naturopplevelser utgjør hovedårsaken til at reisende vurderer Norge som destinasjon. I Nord-Norge fremheves den arktiske naturen, roen og følelsen av å være på et sted utenfor de typiske turiststrømmene som avgjørende faktorer. Dette er noe flere og flere etterspør – de ønsker autentiske opplevelser på uoppdagede destinasjoner som «ingen andre» har opplevd før dem, og de ønsker seg bort fra travle og trange steder med masse turister. Unike opplevelser som gir en følelse av tilhørighet, snarere enn standardiserte kommersialiserte aktiviteter, appellerer i stor grad til denne generasjonen av reisende. Dette inkluderer muligheten til å utforske mindre kjente områder, møte lokalbefolkningen og oppleve kultur og natur på egne premisser.

4.2 Internasjonale markedstrender

Det internasjonale reiselivsmarkedet etterspør destinasjoner som kan tilby autentiske opplevelser, høy kvalitet og sømløse reiseopplevelser.

Høy kvalitet på aktivitetene er avgjørende, og ofte forventes transport inkludert i pakkene. Samtidig ser vi en etterspørsel etter stillhet og ro, samt unike overnattingssteder som tilbyr en annerledes opplevelse. Kundene verdsetter en følelse av eksklusivitet, hvor de kan oppleve destinasjonen på en avslappende og genuin måte. Ved å satse på kvalitet, tilgjengelighet, bookbare produkter, effektiv kommunikasjon og autentiske opplevelser, kan Salten posisjonere seg som en foretrukket destinasjon for reisende som søker noe mer eksklusivt og autentisk med høy grad av nærheten til lokal kultur og tradisjoner.

4.3 Konkurransefortrinn

For Salten, som fortsatt er en relativt uoppdaget destinasjon, er etterspørselen etter å utforske mindre kjente områder et stort konkurransefortrinn. Kombinasjonen av kultur og natur er det som gjør Salten spesielt. Reisende tiltrekkes av muligheten til å kombinere byens urbane tilbud med konserter, museer, kunstutstillinger og gastronomiske opplevelser, med nærheten til spektakulære og uberørte naturområder.

Foto: Kontrafei Media

4.4 Prioriterte målgrupper

Den nasjonale merkevaren bygger på en målgruppeundersøkelse gjort av Innovasjon Norge, der målet har vært å kartlegge ulike behov eller forventninger til hvordan ferien skal reflektere ens sosiale identitet.

Segmentene Salten dekker behovssammensetningen til er *Stille Natur, Kultur og Natur* og *Adventure*. I tillegg til ligger segmentene *Aktiv Natur, Adventure Light* og *Komfortabel Avslapping* innenfor rekkevidde med noen produkt- og markedstilpasninger. Se nærmere beskriver i vedlegg 2.

Undersøkelser fra Innovasjon Norge viser at Salten sine primærsegmenter dekker over 50% av både det tyske og det danske markedet, og opp mot 50% av det nederlandske markedet. Basert på dette alene bør disse tre markedene prioriteres høyt. Vi ser også at segmentene dekker over 30% av markedene i England, Frankrike, Sverige, Italia og Spania. I tillegg vil det være gunstig å bygge videre på relasjonene og innsatsen i de markedene med høyest vekst som blant annet Tyskland, USA, Sverige, Nederland, Storbritannia og Italia. Størst mulig andel av de reisende skal komme fra Norge, Skandinavia og Nord-Europa, men en skal også kunne satse på oversjøiske markeder med lang oppholdstid og høyt forbruk.

4.5 MICE-markedene*

Bodø har i mange år vært en av Norges ledende konferansebyer, med bred erfaring i å arrangere alt fra store kongresser og arrangementer til mindre møter og konferanser i Bodø og de andre Salten-kommunene. Målgruppene innenfor møtesegmentet består av ulike typer aktører og arrangementer, inkludert konferanser, corporate arrangementer og kongresser. For å nå denne målgruppen effektivt, jobber Visit Bodø strategisk både nasjonalt og internasjonalt med ulike undersegmenter og samarbeidsaktører.

4.6 Kultur- og idrettsarrangementer

2024 har vært et historisk år for Bodø som Europeisk Kulturhovedstad, og det er avgjørende at Bodø og Salten bygger videre på den statusen og synligheten dette har gitt oss. Fokus på posisjonering, samarbeid og bærekraft vil være avgjørende for å videreutvikle Salten sin posisjon som et reisemål der kultur, natur og idrett møtes på en unik måte.

Se mer om målgrupper og markeder i vedlegg 2, kapittel 11.

*MICE står for "Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions," og er en internasjonal betegnelse for ulike typer forretningsreiser

Prioriterte målgrupper og Salten på «vår måte»

Unike opplevelser som gir en følelse av tilhørighet, snarere enn standardiserte kommersialiserte aktiviteter, appellerer i stor grad til reisende. Dette inkluderer muligheten til å utforske mindre kjente områder, møte lokalbefolkningen og oppleve kultur og natur på egne premisser.

Ved å satse på kvalitet, tilgjengelighet, bookbare produkter, effektiv kommunikasjon og autentiske opplevelser, kan Salten posisjonere seg som en foretrukket destinasjon for reisende som søker noe mer eksklusivt og autentisk og et eksklusivt og tilgjengelig alternativ til mer overfylte destinasjoner.

Med bakgrunn i dette skal Salten satse på 4R-prinsippet med «rette volumer av rette gjester, på rett sted, til rett tid» (kilde: Mimir AS) med fokus på å tiltrekke besøkende hele året som reiser kortest mulig, blir lenge og har høy betalingsevne- og vilje basert på autentiske, kundetilpassede opplevelser, eksklusivitet og flere tjenester av høy kvalitet.

5. Overordnede premisser

Masterplanen for Salten har seks overordnede premisser som grunnleggende forutsetninger for den videre reisemåls- og reiselivsutviklingen i Salten presentert i kap. 5.1 – 5.7, med utdypning av prinsippene for bærekraftig reiseliv i kap. 5.8 og etablering av destinasjonsledelsen for Salten i kap. 5.9:

5.1 Premiss 1 - bærekraftig utvikling og besøksforvaltning

Bærekraftig besøksforvaltning skal sikre en bærekraftig utvikling som er innenfor grensene for hva natur, landskap, miljø, lokalsamfunn og lokal kultur tåler, samtidig som det gis grunnlag for sunn næringsdrift og lokal verdiskaping. Besøksforvaltning innebærer å utvikle strategier og benytte ulike verktøy å forebygge og unngå uønskede konsekvenser av besøk på naturmiljø, kulturmiljø, samiske områder eller lokalsamfunn og øke den sosiale, kulturelle, økonomiske og miljømessige verdiskapingen av besøk. Besøksforvaltning er et sentralt element i både lokalsamfunnsutvikling, reisemålsutvikling, natur- og kulturforvaltning. NOU 2023:10 fremhever at besøksstrategier som utvikles må forankres i det kommunale plansystemet, og at kommunene må ha en sentral rolle i destinasjonsledelsen. Salten er et utpreget «nasjonalparkrike», og reiselivsutviklingen skal ta hensyn til verneområdene ut fra strategien «*formidling av nasjonalparkene, vern av nasjonalparkområdene og tilrettelegging i randsonene*». Dette omfatter også marine verneområder og naturreservater. Videre skal hensynet til samisk kulturarv, språk og interessene i samiske kjerneområder ivaretas. Involvering og forankring blant aktører og den samiske lokalbefolkning i samiske områder er derfor av avgjørende betydning. Se mer om dette under kapittel 8 i vedlegg 2. Innovasjon Norge sine ti prinsipper for et bærekraftig og reiseliv og ti-punktlisten i vedlegg kapittel 5.8 legges til grunn for reiselivsutviklingen og oppfølging av de prioriterte strategiene og tiltakene i masterplanen. Salten bør merkes som bærekraftig reisemål. Se mer om dette i vedlegg 1, tiltaksområde T4.1.

5.2 Premiss 2 – reisemålsutvikling i harmoni med lokalsamfunnene

Det er ingen som alene kontrollerer et reisemål som helhet, men mange har innflytelse på utviklingen. Reisemålsutvikling og samfunnsutvikling må sees i sammenheng. NOU 2023:10 Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid fremhever at ønsket om å ha et attraktivt reiseliv i Norge handler om at reiselivet har en sentral rolle i å utvikle gode samfunn å bo i. Reiselivet bidrar til et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende. Utvalget understreker at reisemålsutvikling må skje gjennom et systematisk arbeid der både offentlige myndigheter, næringen og lokalsamfunnet deltar. Reisemålsutviklingen må ta utgangspunkt i hvilket samfunn lokalbefolkningen ønsker. Det betyr at utfordringene må identifiseres og det må lages lokale strategier for videre utvikling gjennom medvirkning og god dialog lokalt. Derfor må strategier og prioriteringer for en bærekraftig reisemålsutvikling forankres i kommunenes planverk, gjennom god medvirkning fra alle interessenter og aktører. I utformingen av masterplan for Salten er det viktig å sikre utviklingen og fremtiden til samiske samfunn som berøres av reiseliv.

5.3 Premiss 3 - hele Salten helt ekte hele året

Hele Salten skal utvikles for økt lokal bærekraft og verdiskaping hele året. Strategien er basert på gjensidig forpliktelse mellom kommunene og aktørene i hele regionen til å bygge opp om felles opplevelses-, aktør- og reisemålsutvikling og attraktive aktiviteter, serverings- og overnattingstilbud i alle de ni kommunene. Reiselivsproduktene og opplevelsene skal utvikles med prioritering av lokalt eierskap og lokal verdiskaping med utgangspunkt i naturverdiene, kulturhistorien og lokalbefolkningen sine premisser. «Helt ekte» viser til at en skal bygge opp under en balansert samfunnsutvikling, som forvalter ressursene på en bærekraftig måte og som får fram det særegne i hvert område, fremme lokale produkter og differensierte opplevelser på «vår måte» i forhold til reisemålene rundt Salten. Bodø som regional innfallsport, kobling til de andre innfallsportene rundt Salten med utvikling av alle innfartsårene til regionen og etablering av flere «regionale HUB-er» for opphold og opplevelser innenfor 1-2 timer radius skal følges opp i strategiene og tiltakene.

5.4 Premiss 4 - økt besøks-, bosteds- og arbeidsplassattraktivitet

Salten bør utvikles med bakgrunn i FNs bærekraftsmål og prinsippene for merket som bærekraftig reisemål. Dette forutsetter strategier, samhandling og tiltak som involverer og gir positive resultat for besøkende, lokalsamfunnene og et samlet næringsliv. Ti-punkts listen for reiselivsutviklingen i kap. 5.8 omfatter også forhold for Salten som region for bo-, etablerings- og arbeidssted som det skal tas hensyn til i reiselivsutviklingen og reiselivsutviklingen skal tilsvarende tas hensyn til ved samfunns- og stedsutvikling. Dette betyr at kommunene må ta et større ansvar for reiselivsutviklingen (besøksforvaltning), mens reiselivsaktørene må ta et større ansvar for lokalsamfunnsutviklingen (samfunnsansvar). De offentlige og private aktørene må samhandle i et forpliktende partnerskap for å få til en god destinasjonsledelse, og innbyggerne må kobles på og bli invitert med i planlegging og forvaltning. Involvering og forankring blant aktører og den samiske lokalbefolkning i samiske områder er avgjørende for gjennomføring av reisemålsutviklingen.

5.5 Premiss 5 - offentlige og private investeringer

Steds- og reisemålsutviklingen forutsetter at både kommunene, reiselivsbedriftene og andre næringer investerer økonomisk og ressursmessig i tiltak, prosjekt og satsinger som til en hver tid blir prioritert innenfor de strategiske tiltaksområdene i masterplanen for Salten. Kommunene har et spesielt ansvar når det gjelder overordnet steds-, reisemåls- og infrastrukturutvikling, ressurs- og besøksforvaltning og utviklingsrammer, mens næringen har hovedansvaret for markeds- og salgsrettede tiltak i tillegg til samfunnsansvar og deltakelse i fellestiltak.

5.6 Premiss 6 - transportutvikling

Videre utvikling av Salten som reisemål er avhengig av at det kollektivtransporten og de kommersielle transporttilbudene mellom stedene og opplevelsene i Salten forsterkes og videreutvikles. For å lykkes med videre reiselivsutvikling er en helt avhengig av at transporttilbudene forbedres og i større grad utvikles ut fra behovene til både lokalbefolkningen og tilreisende. Dette er avgjørende for å lykkes med opplevelsesutviklingen og nå målene for økt verdiskaping fra reiselivet i «hele Salten hele året». Se mer om transportutvikling i kap. 3.1 og vedlegg 1, tiltaksområde T3.1 og T3.4.

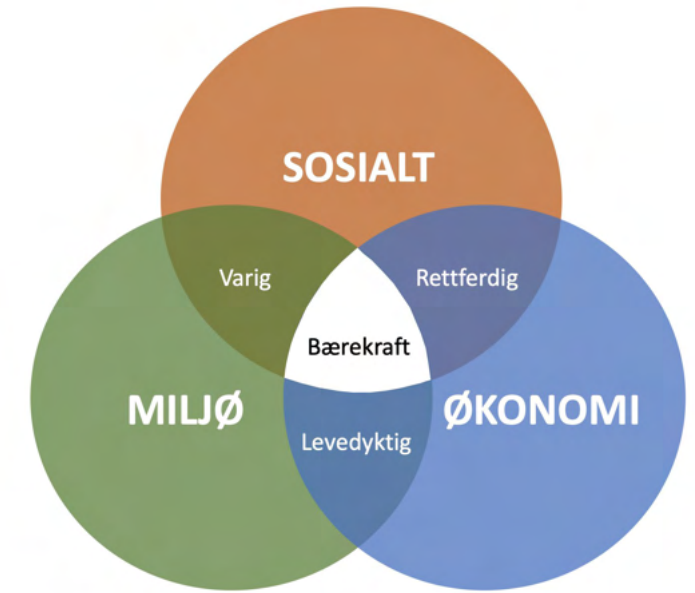
5.7 Premiss 7 - etablering av destinasjonsledelse for Salten

Destinasjonsledelse handler om å definere og koordinere utviklingen av et mer bærekraftig reiseliv på reisemålet. Destinasjonsledelsen er en bredt sammensatt gruppe med deltagere fra privat, offentlig og frivillig sektor og eventuelt andre aktører i lokalsamfunnet, som samarbeider for å oppnå visjonen og målene for reisemålet. Det kan opprettes undergrupper tilknyttet destinasjonsledelsen. Etablering av en destinasjonsledelse er en premiss for gjennomføring av masterplanen for fra fase 2 til 3 og oppstart av merkingen av hele Salten som bærekraftig reisemål. Destinasjonsledelsen er overordnet ansvarlig for oppfølging mål, strategier og tiltak i masterplanen og bærekraftsertifisering. Se mer om etablering av destinasjonsledelsen i kap. 5.9 og vedlegg 1, tiltaksområde T4.1.

5.8 Prinsipper for et bærekraftig reiseliv

Innovasjon Norge har med utgangspunkt i prinsippene for bærekraftig reiseliv fra FNs reiselivsorganisasjon UNWTO utformet ti prinsipper som er førende for Innovasjon Norges arbeid med økt bærekraft i reiselivet. Disse prinsippene ligger sammen med FNs bærekraftsmål, kriteriene i [standarden for bærekraftig reisemål](#) og ti-punktslisten på neste side til grunn for masterplanen for Salten som reisemål:

1. **Kulturell rikdom** - respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg.
2. **Fysisk og visuell landskapskvalitet** - bevare og videreutvikle landskapskvalitet, både for by og bygd, slik at landskapets fysiske og visuelle integritet ikke degraderes.
3. **Naturmangfold** - støtte bevaringen av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere ødeleggelser av disse.
4. **Rent miljø, klima og ressurseffektivitet** - minimere reiselivsbedrifters og besøkendes forurensning av luft, vann og land (inkludert støy), samt å minimere genereringen av deres avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser.
5. **Lokal livskvalitet og sosiale verdier** - bevare og styrke livskvaliteten i lokalsamfunnet, inkludert sosiale strukturer, tilgang til ressurser, fasiliteter og fellesgoder for alle, samt unngå enhver form for sosial degradering og utnytting.
6. **Lokal kontroll og engasjement** - engasjere og gi kraft til lokalsamfunnet og lokale interessenter med hensyn til planlegging, beslutningstaking og utvikling av lokalt reiseliv.
7. **Jobbkvalitet for reiselivsansatte** - styrke kvaliteten på reiselivsjobber (direkte og indirekte), inkludert lønnsnivå og arbeidsforhold uten diskriminering ut fra kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer.
8. **Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet** - sørge for trygge, tilfredsstillende og berikende opplevelser for alle besøkende uavhengig av kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer.
9. **Økonomisk levedyktighet for reisemål** - sikre levedyktighet og konkurransedyktighet for reisemål i et langsiktig perspektiv, gjennom å maksimere reiselivets verdiskapning i lokalsamfunnet, inkludert hva turistene legger igjen av verdier lokalt.
10. **Økonomisk levedyktighet for reiselivsbedrifter** - sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsbedrifter i et langsiktig perspektiv

Figur 3: Illustrasjon av de tre bærekraftdimensjonene (2469 Reiselivsutvikling AS, 2024)

Innovasjon Norge sine prinsipper for bærekraftig reiselivsutvikling på forrige side er det strategiske grunnlaget for bærekraftig reisemålsutvikling i Salten. I tillegg skal alle reiselivsrelaterte tiltak, satsinger og prosjekter i masterplanen for Salten som reisemål vurderes ut fra ti vurderingskriterier basert på prinsippene om bærekraftig utvikling og FNs bærekraftsmål der en vurderer i hvilken grad tiltaket bidrar til:

1. Flere gjester til rett tid
2. Lengre oppholdstid og økt forbruk
3. Lokal verdiskapingsvekst
4. Lønnsomhet og soliditet
5. Helårs arbeidsplasser og –drift
6. Harmoni med lokalbefolkningen
7. Kunnskapsutvikling
8. Ivaretagelse av natur og kulturmangfold
9. Klimanøytralitet
10. Andre sektors bærekraft

2469 Reiselivsutvikling AS, 2024

For assets and information mail to: TheGlobalGoals@trollback.com TROLLBÄCK - COMPANY +1 212 529 0101

5.9 Destinasjonsledelse for Salten

Det bør etableres en regional destinasjonsledelse i Salten med ansvar for oppfølging av masterplanen. I tillegg bør det etableres lokale destinasjonsledelser i hver kommune. Se vedlegg 1, T4.1 *Destinasjonsledelse*.

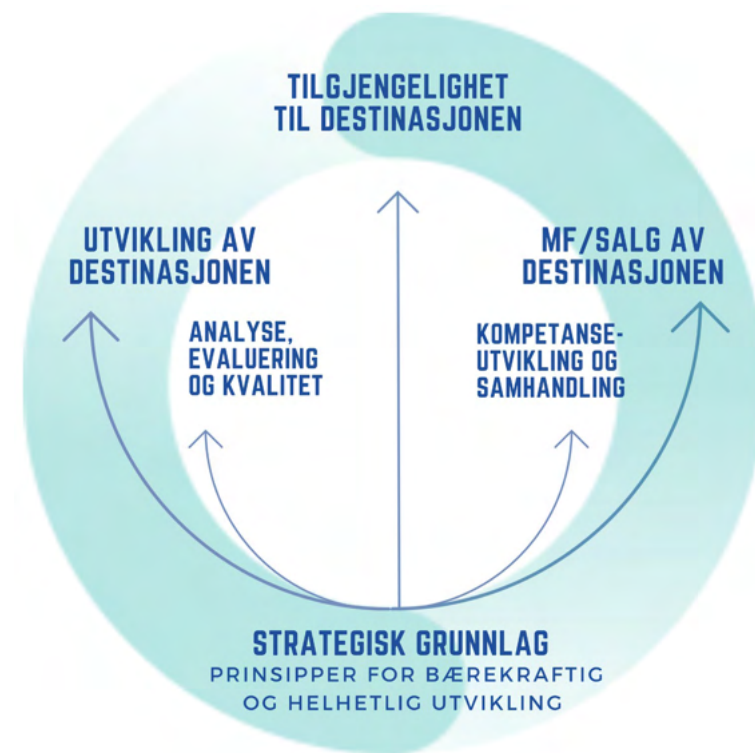
Destinasjonsledelsen skal være en bredt sammensatt gruppe med deltagere fra privat, offentlig og frivillig sektor og eventuelt andre aktører i lokalsamfunnet, som samarbeider for å oppnå visjonen og målene for reisemålet (NOU 2023:10). Det kan opprettes tematiske eller aktørbaserte undergrupper tilknyttet destinasjonsledelsen. Det anbefales å sette sammen en destinasjonsledelse for Salten som består av næringsaktører, organisasjoner, representanter for kommunene i regionen, natur- og kulturforvaltningen, samiske aktører, representanter for frivillige organisasjoner og lokalsamfunnene. Mandatet for destinasjonsledelsen foreslås å være:

«Formålet med destinasjonsledelsen for Salten er at regionen skal være koordinert i utvikling og forvaltning av reiselivet, herunder reiselivets samfunnsøkonomiske, kulturelle, klima- og miljømessige forhold. Målet er å samarbeide for å oppnå visjonene og målene i Masterplan for utvikling av Salten som reisemål 2026 - 2035, samt å sikre at kommunene i regionen oppnår og beholder Merket for bærekraftig reisemål. Destinasjonsledelsen er et rådgivende og koordinerende, frittstående organ for offentlige instanser, reiselivsorganisasjoner og -aktører, fagforeningene og befolkningen med formelt ansvar som styringsgruppe for oppfølgingen av arbeidet med masterplanen og helhetlig, bærekraftig reisemålsutvikling for Salten.»

Det nasjonale Reisemålsutvalget anbefaler en styrket lokal eller regional destinasjonsledelse for det enkelte reisemål. Kommunene bør i større grad ta ansvar for å koordinere en strategisk utvikling av reisemålet, og det anbefales å ta initiativet til å etablere en destinasjonsledelse sammen med lokale aktører (NOU 2023:10). Hvilken aktør som skal lede arbeidet i destinasjonsledelsen, må avklares lokalt og formaliseres gjennom avtaler. Kommunen kan delegere ansvar for å gjennomføre oppgavene. Det er behov for en destinasjonsledelse som systematisk avveier samfunnsmessige hensyn. Strategier og hovedprioriteringer for en bærekraftig reisemålsutvikling må forankres i kommunenes planverk og gjennom god medvirkning fra alle interessenter og aktører (NOU 2023:10).

Ved etablering av destinasjonsledelse for Salten bør en ta utgangspunkt i anbefalingen om prinsipper for- og sammensetning av destinasjonsledelsen fra styringsgruppen for masterplanen. Det må besluttes plassering og finansiering av et sekretariat for destinasjonsledelsen som har ansvar for koordinering av arbeidet. På flere andre reisemål er destinasjonsledelsen finansiert av regionråd eller kommunene med en koordinatorstilling tilknyttet destinasjonsselskap, næringsselskap eller regionråd.

Inntil destinasjonsledelsen er etablert har styringsgruppen for masterplanen ansvaret for oppfølging av planen.

Figur 4: Oppgaver for destinasjonsledelsen (2469 Reiselivsutvikling AS)

5.10 Fem steg «fra ord til handling»

I overgangen fra fase 2 til 3 skal kommunene forankre masterplanen ved tilslutnings- eller prinsippvedtak av planen. For å følge opp masterplanen i fase 3 er det avgjørende å organisere arbeidet, implementere masterplanen i kommunale planer, og igangsette prosesser som sikrer involvering og langsiktige forpliktelser mellom aktørene.

Kapittel 2 og 3 gir felles retning, mål og strategier for utviklingen av Salten som reisemål. Vedlegg 1 og 2 er en del av «verktøykassen» for utvikling tiltakene i fase 3. Rammebetingelser og markedsutviklingen påvirker forutsetningene for reiselivsutviklingen, og masterplanen bør revideres hvert tredje år med årlige evalueringer av mål og resultater.

1: Destinasjonsledelse

For å lykkes med en bærekraftig reisemålsutvikling forutsettes et tett samarbeid mellom kommunen, reiselivsnæringen, forvaltningen og øvrige aktører og organisasjoner på reisemålet. Det anbefales å etablere en bredt sammensatt destinasjonsledelse med en tildelt prosjektressurs for oppfølging av målene, strategiene og tiltaksområdene i masterplanen. Det kan opprettes arbeids-/referansegrupper tilknyttet reisemålsledelsen. Se mer om destinasjonsledelsen i kap. 5.9 og T4.1 i vedlegg 1.

2: Destinasjonsselskap

Det anbefales at kommunene og reiselivsnæringen tilslutter et felles regionalt destinasjonsselskap med samarbeid om regionale oppgaver knyttet til markedsførings- og salgsarbeid, aktør- og produktutvikling, rute- og transportutvikling og oppgaver knyttet til steds- og reisemålsutvikling. Destinasjonsselskapet bør være næringen og kommunene sitt koordinerende ledd for reiselivssatsingen mellom aktørene lokalt, regionalt og nasjonalt. Selskapet bør bidra med tjenestene på tvers av aktørene og kommunene, men også rettet mot hver enkelt bransje og kommune der dette er relevant. Det bør avklares tydelig hvilke oppgaver som skal løses i det regionale selskapet og hvilke oppgaver og roller kommunene, næringen og andre relevante aktører har opp mot- og i tillegg til det regionale selskapet. Se mer under tiltaksområde T5.3 *Organisering av fellesoppgaver* på s. 15, delstrategi 5 *Samhandling og organisering* i vedlegg 1 og kapittel 2 *Ansvarsområder og forventninger til aktørene i fase 3 «fra ord til handling»* i vedlegg 2.

3: Bærekraftig reisemål

Det anbefales at Salten Regionråd og kommunene tar initiativ til søknad til Innovasjon Norge om merking av alle kommunene i Salten som bærekraftig reisemål. Merkeordningen gir en formell struktur og ressurs knyttet til arbeidet med tiltak og måling for økt verdiskaping, ivaretagelse av lokalsamfunnsinteressene, vern av natur- og kulturressursene og reduserte klima- og miljøutslipp. Mange av kriteriene og indikatorene i merkeordningen kan knyttes direkte til tiltaksområdene i masterplanen. Målsettingen bør være re-merking av Bodø og merking av alle kommunene som bærekraftig reisemål med etablering av en felles regional ressurs for oppfølging av re-merking finansiert av kommunene. Se mer om dette under tiltaksområde T4.1 på s. 14 og vedlegg 1, tiltaksområde T4.1.

4: Kommunale planer

Kommunene skal formelt tilslutte målene, strategiene og tiltaksområdene i masterplanen, og implementere masterplanen i kommunale planer (samfunnsplaner, næringsplaner, arealplaner m.fl.). Videre bør de delta aktivt i oppfølgingen av masterplanen og destinasjonsledelsen, der de sørger for å involvere destinasjonsledelsen i plan- og politikkutforming. Hensikten med dette er å bidra til en helhetlig, bærekraftig reisemåls- og besøksforvaltningsutvikling på reisemålet og legge til rette vertskaps- og infrastrukturløsninger, fellesgoder, virkemiddelbruk, planverk og samfunnsutviklingen i tråd med målene og strategiene i masterplanen.

Masterplanen bør oppfattes som et helhetlig innspill som benyttes i kommunens revisjon av kommuneplan og kommunedelplaner, og bør ha status som et samordnet og gjennomarbeidet innspill fra reiselivsnæringen når en behandler saker som har med reiseliv å gjøre. Kommunene har lovpålagte oppgaver og en firedelt rolle som tilrettelegger av vertskaps- og infrastrukturløsninger (informasjon, skilt, toalett, søppelhåndtering mm.), produkteier (kulturattraksjoner, stier, løyper, parker, strender mm.), utviklingspartner (næringsfond, stimulerings tiltak, eierskap i destinasjonsselskap mm.) og rammesetter (offentlig planlegging, reguleringer, bruk-/vern hensyn mm.). Det er svært viktig at det i fase 3 sikres at disse fire rollene blir forstått både politisk og administrativt i kommunene.

5: Involvering

Alle de involverte aktørene på reisemålet bør involveres i oppfølgingen av masterplanen. Som en del av involveringen bør det utarbeides og tilsluttes partnerskapsavtaler mellom aktørene for oppfølging av strategiene og tiltaksområdene i masterplanen. Et partnerskap om reisemålsutvikling kan er en overordnet enighet om å forplikte seg å bidra til realisering av den langsiktige visjonen og målene for utviklingen beskrevet i masterplanen. Partene tiltrer selve partnerskapsregimet gjennom å akseptere et sett partnerskapsprinsipper, og det utarbeides konkrete og bindende avtaler mellom kommunene, næringsaktørene, natur- og kulturforvaltningen og relevante aktører rundt sentrale strategier og tiltak for å nå målene.

Som en del av involveringen har reiselivsbedriftene ansvar for egen utvikling, engasjement med samfunnsansvar og deltakelse i tiltak for stedsutvikling og fellestjenester som f.eks. destinasjonsselskap. Bedriftene bør tilslutte målene, strategiene og tiltaksområdene i masterplanen og bruke masterplanen i egen bedriftsutvikling. Videre er det viktig at de deltar aktivt i relevante felles-, nettverks- og utviklingstiltak knyttet til reiselivs- og reimsålsutviklingen i egen kommune og i regionen, og at de deltar i destinasjonsledelsen og aktuelle referansegrupper. Gjennom egen bedriftsutvikling og deltakelse i fellestiltak skal de bidra til en helhetlig, langsiktig og bærekraftig reisemåls- og samfunnsutvikling. Se mer om partnerskapsavtaler i tiltaksområde T5.2 på s. 15, delstrategi 5 *Samhandling og organisering* i vedlegg 1 og kapittel 3 *Partnerskapsavtaler som del av destinasjonsledelsen* i vedlegg 2.

Vedlegg:

Vedlegg 1:

Del 2: Strategiske tiltaksområder - foreløpige beskrivelser av aktuelle tiltaksområder under strategiene i del 1

Vedlegg 2:

Del 3: Kunnskapsgrunnlag - bakgrunnsmateriale for visjonen, målene og strategiene i del 1

Kilder og referanser

Destinasjonsledelse i praksis, Innovasjon Norge 2025

Veikart for reiselivsnæringen, NFD 2024

Prognoser for norsk reiseliv mot 2030, Menon Economics 2024

Destinasjonsanalyse for Salten uten Bodø, Menon Economics, 2024

NOU 2023:10 Leve og oppleve – reisemål for en bærekraftig fremtid, 2023

Standard for bærekraftig reisemål, Innovasjon Norge 2022

Nasjonal reiselivsstrategi 2030 – sterke inntrykk med små avtrykk, Innovasjon Norge/regjeringen 2021

Håndbok for reisemålsutvikling, Innovasjon Norge 2015

Forprosjekt Samisk Reiselivsstrategi, Sametinget 2024

Besøksforvaltningsplanene for nasjonalparkene og verneområden i Salten, Nasjonalparkforvaltingen i Salten 2024

Virksomhetsstrategi 2024 – 2028, Visit Bodø 2023

Forstudie masterplan for Salten, Mimir AS 2022

Strategi for reiseliv og opplevelser i Nordland 2023 – 2027, Nordland fylkeskommune 2022

Saltenstrategier 2020 – 2024, Salten Regionråd 2019

Strategiplan for Reiseliv Salten 2017 – 2027, kommunene i Salten og Visit Bodø 2016

Turistundersøkelsen 2023, Innovasjon Norge 2024

Målgruppeundersøkelsen desember 2023, Innovasjon Norge 2024

Skift Research 2024, Skift Megatrands 2023, World Travel & Tourism Council 2023, Skift Megatrands Defining Travel 2022

Activating the Norway Brand - a Global report on holiday needs and segments, Epinion/Innovasjon Norge 2017

Arkivsaksnr: 2026/709-2

Saksbehandler: Cecilia Miltz

Dato: 27.01.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	7/2026	20.02.2026

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om oppkjøring av Diamantløypa og løype Y-dalen - IL Malm

Forslag til vedtak

Vedtak 1

IL Malm gis tillatelse til preparering av Diamantløypa i Junkerdal nasjonalpark. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 pkt. 6.3 bokstav h.

Vilkår:

- Tillatelsen gjelder for preparering av skiløypa langs den gamle og tradisjonelle traséen, jf. vedlagt kart.
- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Tillatelsen gjelder i påskeferie i årene 2026-2027.
 - o Fra og med 26.03.2026 til og med 06.04.2026
 - o Fra og med 18.03.2027 til og med 29.03.2027
- Tillatelsen gjelder kun når det er tilstrekkelig snø for at kjøringen kan foregå uten å skade vegetasjonen eller sette varig spor i terrenget.
- Tillatelsen gjelder for én (1) snøskuter, og for det antall turer som er nødvendig for preparering.
- Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon (f.eks. busker eller trær) i forbindelse med preparering av løypa.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraséen, skal farta reduseres til reinen har trukket unna. De skal ikke forstyrres unødige.
- Det skal opprettes kontakt med Balvatn reinbeitedistrikt i forbindelse med preparering av skiløypa.

- Dispensasjonen med kart skal alltid medbringes under kjøring og vises fram ved kontroll.
- Det er ønskelig med en rapport etter sesongen. Denne skal inneholde informasjon om antall turer og tidsrom for preparering av løypa.

Vedtak 2

IL Malm gis dispensasjon til preparering av skiløypa i Y-dalen i Junkerdal nasjonalpark. Dispensasjon gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

- Dispensasjonen gjelder for preparering av skiløypa langs fastlagt trasé, jf. vedlagt kart.
- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Dispensasjonen gjelder i vinter- og påskeferie i årene 2026-2027.
 - o Fra og med 26.02.2026 til og med 08.03.2026
 - o Fra og med 26.03.2026 til og med 06.04.2026
 - o Fra og med 18.02.2027 til og med 28.02.2027
 - o Fra og med 18.03.2027 til og med 29.03.2027
- Dispensasjonen gjelder kun når det er tilstrekkelig snø for at kjøringen kan foregå uten å skade vegetasjonen eller sette varig spor i terrenget.
- Dispensasjonen gjelder for én (1) snøskuter, og for det antall turer som er nødvendig for preparering.
- Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon (f.eks. busker eller trær) i forbindelse med preparering av løypa.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraséen, skal farta reduseres til reinen har trukket unna. De skal ikke forstyrres unødige.
- Det skal opprettes kontakt med Balvatn reinbeitedistrikt i forbindelse med preparering av skiløypa.
- Dispensasjonen med kart skal alltid medbringes under kjøring og vises fram ved kontroll.
- Det er ønskelig med en rapport etter sesongen. Denne skal inneholde informasjon om antall turer og tidsrom for preparering av løypa.

Øvrige opplysninger:

Omsøkte kjøring kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn

IL Malm søker den 21.01.2026 om tillatelse til oppkjøring av Diamantløypa og skiløypa i Y-dalen. Y-dalen løypa skal prepareres i forbindelse med vinterferie og påskeferie. Diamantløypa skal prepareres i påsken. Søker presiserer at de skal ha tett dialog med Balvatn reinbeitedistrikt i den forbindelse. De ønsker en åpne tillatelse.

I den videre dialogen med søkeren har det kommet fram flere opplysninger. Løypene prepareres med snøskuter, og traséen i Y-dalen ligger innenfor nasjonalparken av hensyn til terrengtilpasning. Løypa har gått der i mange år, også før vernet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om tiltak innen dette verneområdet.

Junkerdal nasjonalpark ble vernet ved kronprinsregentens resolusjon 09.01.2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- *å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.*
- *å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.*

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 punkt 6.1 er motorferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 m forbudt. Det åpnes for oppkjøring av Diamantløypa til Daudvatnet etter dagens trasé, jf. § 3 pkt. 6.3 bokstav h. Forvaltningsplanen presiserer at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppkjøring av Diamantløypa etter dagens trasé. Dette gjelder for preparering av skiløype med prepareringsmaskin i den delen av vinteren hvor det er mest utfart. Det presiseres videre at det kan gis tillatelse til oppkjøring av "Diamantløypa" i perioden fra og med vinterferien til og med 25. april. Løypa skal følge gammel og tradisjonell trasé. Det kan gis flerårige dispensasjoner for oppkjøring av Diamantløypa.

Det åpnes ikke for oppkjøring av andre løyper i nasjonalparken og forvaltningsplanen presiserer at det generelt ikke gis tillatelse til oppkjøring av skiløyper. Den generelle dispensasjonsbestemmelse fra verneforskrifter vedtatt før naturmangfoldlovens ikrafttredelse gjelder ikke lenger, og søknaden må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak etter naturmangfoldlovens § 48, dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Verneforskriften åpner for at forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til preparering av Diamantløypa i nasjonalparken. Den åpner ikke for preparering av andre skiløyper, og søknaden om skiløypa i Y-dalen må derfor behandles etter naturmangfoldloven (nml.) § 48, første alternativ. Forvaltningsplanen presiserer at det generelt ikke gis tillatelse/dispensasjon til oppkjøring av skiløyper i nasjonalparken, med unntak av Diamantløypa.

Ifølge søkeren har skiløypa i Y-dalen blitt kjørt opp siden før vernet. Det er uklart hvorfor dette ikke tidligere har vært behandlet av nasjonalparkforvaltningen. Løypa er

ikke omtalt i kronprinsregentens resolusjon. Det er arrangøren og den som ønsker å kjøre opp en skiløype sitt ansvar å sette seg inn i gjeldende regelverk og følge dette.

Nml. § 48 kan ikke brukes til å utvide de rammene som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal fungere som en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses, eller for spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er uklart hvorfor løypa i Y-dalen ikke ble omtalt under verneplanprosessen. Dersom løypa har gått der før vernetidspunktet, og dette er et forhold som ikke ble fanget opp da vernevedtaket ble utarbeidet, vil det derfor ikke være å anse som en utvidelse av rammene fastsatt i vernevedtaket.

Forvaltningsplanen presiserer at det kan gis tillatelse til oppkjøring av Diamantløypa med prepareringsmaskin. Det anses at oppkjøring med snøskuter vil ikke være mer skadelig og kan derfor tillates.

Preparering av skiløyper kan medføre økt motorferdsel, støy og forstyrrelser på dyreliv, tamrein og friluftslivet, samt potensielt skade vegetasjonen. Et av verneformålene for Junkerdal nasjonalpark er det unike plantelivet. Generelt antas snøskuterkjøring på snødekt mark i begrenset omfang å ha liten negativ påvirkning på vegetasjonen.

Uansett kan preparering av skiløyper for eksempel komprimere snøen og føre til frost i bakken. Det kan også oppstå mekaniske skader på vegetasjonen. Komprimert snø kan ligge lenger om våren og forsinke planteutviklingen. Studier av skianlegg viser at preparering kan blant annet endre artssammensetning og redusere artsmangfold. Selv om disse studiene er gjort i områder med mer omfattende preparering med tråkkemaskin og ofte kunstsne, gir de indikasjoner på potensielle påvirkninger.

Etter verneforskriften er all vegetasjon vernet mot all skade og ødeleggelse av enhver art, jf. § 3 pkt. 2.1. Begge omsøkte løyper ligger kun delvis innenfor nasjonalparken, og de delene av traséene som berører verneområdet er relativt korte. Tiltakene kan likevel innebære risiko for påvirkning på vegetasjonen. Samtidig har løypene eksistert i mange år uten at det er rapportert skader på vegetasjonen i områdene. Dersom kjøringen begrenses til godt snødekt mark og det ikke etterlates varige spor, vurderes tiltaket som trolig uproblematisk. En tidsbegrenset dispensasjon vil gi forvaltningen mulighet til å gjennomføre befaringer, som vil bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag ved framtidig saksbehandling. Tillatelsen/dispensasjonen bør gis med varighet på 2 år på grunn av revisjon av forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark. De omsøkte tiltakene vil tas opp i denne prosessen, hvor en ser på rammer for gjennomføring av slike tiltak for fremtiden.

Motorferdsel og unødvendig støy er forbudt etter verneforskriften § 3, pkt. 6.1 og 7.3 bokstav a). Preparering av skiløyper vil innebære kortvarige og forbigående forstyrrelser og støy. Siden strekningene er korte og bruken viderefører tidligere praksis, vurderes påvirkningen som liten, både på dyrelivet og friluftslivet. Dyrelivet herunder hi, reir, hekke-, yngle-, og gyteplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelser. Dersom prepareringen begrenses til perioder som ikke er spesielt sårbare, anses tiltakene som lite problematisk.

Det er videre ikke registrert nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter langs omsøkte traséer, som vurderes å bli nevneverdig negativt påvirket av omsøkte tiltaket. Det er heller ikke registrert naturtyper eller viktige funksjonsområder som i noen vesentlig grad står i fare for å bli negativt påvirket.

Områdene brukes til vinterbeite og er kalvingsland. Oppkjøring av løypene kan forstyrre rein, men søker opplyser om at de skal ha dialog med reindrifta. Med vilkår om hensyn til rein, tidsmessige begrensninger for preparering, og dialog mellom IL Malm og reinbeitedistriktet vurderes tiltakene ikke å komme i konflikt med reindriften i området.

Et av formålene med Junkerdal nasjonalpark er å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Etter vår vurdering faller preparering av skiløype utenfor dette formålet. Samtidig har begge omsøkte skiløyper lang tradisjon i området, og bidrar til folkehelse og friluftsliv i Sulitjelma. Videre er områdene kartlagt som svært viktige friluftslivsområder.

Forurensing er forbudt etter verneforskriften § 3, pkt. 7.1. Det vurderes som lite sannsynlig at snøskuteren vil forårsake forurensing i nasjonalparken, siden traséene i nasjonalparken er kort. Tiltakshaver bærer eventuelle kostnader, jf. nml. § 11.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i nml. § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Det er få planteartsregistreringer i omsøkte områdene, uten at det kan fastslås om dette skyldes manglende registrering eller lav forekomst. Det er usikkerhet rundt påvirkningen av preparering av skiløyper på vegetasjonen. Derfor er det satt vilkår med hensyn til føre-var-prinsippet i nml. § 9. Dispensasjonen/tillatelsen er begrenset til en periode på to år. Den totale samlet belastningen fra lovlig tiltak i området vurderes å ikke medføre for stor samlet belastning for økosystemet, jf. nml. § 10. Med de løypekjøringene som allerede foregår i nasjonalparken i dag – Kobberløpet, Y-dalen og Diamantløypa – som har langs historie i området, vurderer vi likevel at belastningsgrensen for slike tiltak er nådd. For mange skiløyper i området kan også stride mot vernevedtakets formål å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Det er viktig å merke seg at dersom det søkes om dispensasjon som gjelder gjentatte aktiviteter etter nml. § 48, bør endring av verneforskrift vurderes.

Vi gjør søker oppmerksom på at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter jf. nml. § 11. Tiltaket slik den er planlagt og med satte vilkår, vurderes som den mest miljøforsvarlige teknikken, jf. nml. § 12.

Presedens

Det må alltid vurderes om en dispensasjon kan skape presedens. I dette tilfellet anses det som lite sannsynlig at tilsvarende søknader fra flere aktører vil oppstå i fremtiden. Både Diamantløypa og løypa i Y-dalen er et særskilt tilfelle på grunn av den lange historikken i området, og søknader om helt nye skiløyper i nasjonalparken ville stille seg annerledes. Den eneste andre skiløypa i området med lang historikk som vi kjenner til er løypa som brukes i forbindelse med Kobberløpet.

Konklusjon

IL Malm gis tillatelse til oppkjøring av Diamantløypa i Junkerdal nasjonalpark. Det gis videre dispensasjon til oppkjøring av skiløypa i Y-dalen. Tillatelsen/dispensasjonen gis med vilkår.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Veileder M106-2014 – Rundskriv om forvaltnings av verneforskrifter
- Rapport 2/2008 Forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark
- Wipf, S., Rixen, C., Fischer, M., Schmid, B. and Stoeckli, V. (2005), Effects of ski piste preparation on alpine vegetation. Journal of Applied Ecology, 42: 306-316.
- Øian, H., Andersen, O., Follestad, A., Hagen, D., Eide, N. E., & Kaltenborn, B. P. (2015). Effekter av ferdsel og friluftsliv på natur. En sammenstilling av nasjonal og internasjonal litteratur.

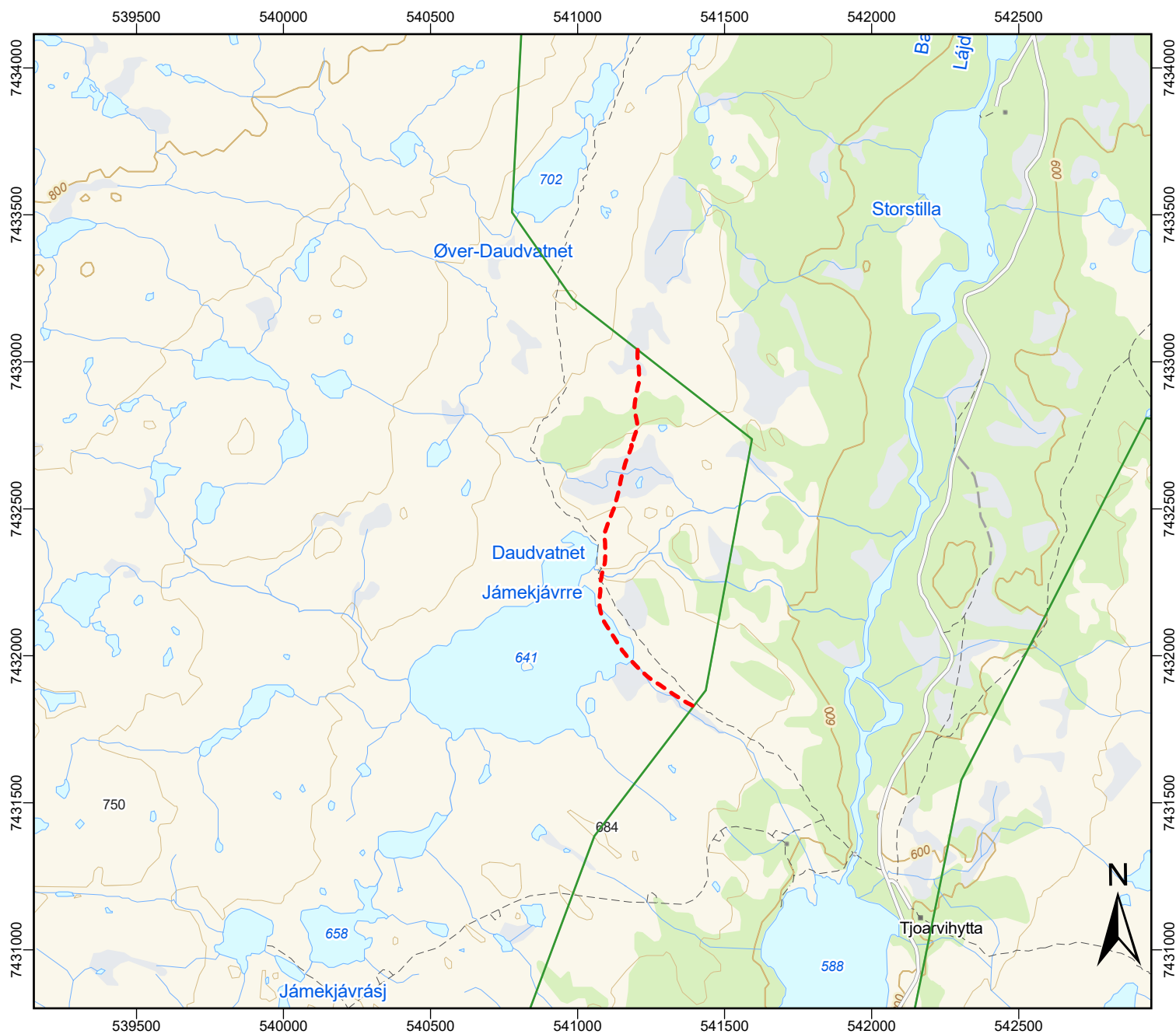

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Tillatelsen gjelder for:
IL Malm

Vår ref.: 2026/709

Trasé for skiløype - Diamantløype

Tegnforklaring

- Nasjonalpark
- Diamantløypa

0 0,5 1 km

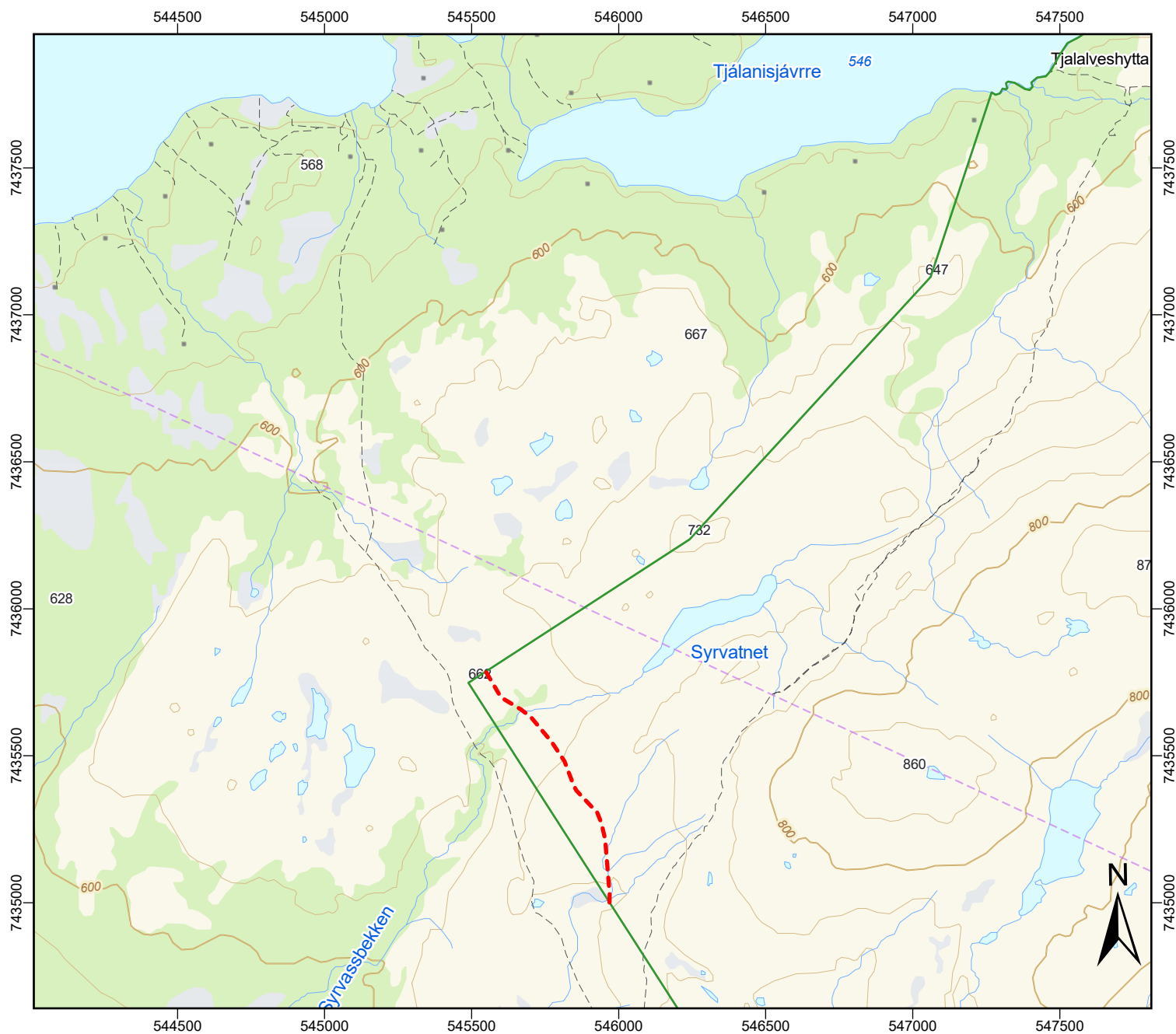

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Tillatelsen gjelder for:
IL Malm

Vår ref.: 2026/709

Trasé for skiløype - Y-dalen

Tegnforklaring

- Nasjonalpark
- Skiløype Y-dalen

0 0,5 1 km

Arkivsaksnr: 2022/5767-48

Saksbehandler: Marte Brekke

Dato: 06.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	8/2026	20.02.2026

Saltfjellet landskapsvernområde- Klage på vedtak om gjennomføring av fuglehundprøve - Saltfjellet reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Midtre Nordland opprettholder sitt vedtak 2022/5767. Klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Bakgrunn

Salten fuglehundklubb søkte 18.12.25 om tillatelse til gjennomføring av fuglehundprøve helga 13-15 mars 2026 i Junkerdal nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde. Fuglehundklubben fikk dispensasjon med vilkår (ref. 2022/5767) til gjennomføring i begge verneområdene. Vedtaket ble gjort 26.01.26 på delegert myndighet av forvalter.

Klagefrist er tre uker etter mottatt vedtak. Saltfjellet reinbeitedistrikt har beiterettigheter i berørt areal, og berettiget klagepart i saken. Saltfjellet leverte klagen innen klagefristen, den 05.02.26.

Klagens innhold

Klagen ligger vedlagt i sin helhet.

Direkte sitert inneholder klagen følgende:

Saltfjellet Reinbeitedistrikt viser til nasjonalparkstyrets vedtak av 26.01.26, der Salten fuglehundklubb gis tillatelse til å arrangere fuglehundprøve i perioden 13.–15. mars, innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Reinbeitedistriktet klager med dette på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28, med følgende begrunnelse:

1. Mangelfull vurdering av hensynet til reindrift

I vedtaket fremgår det at «Når det gjelder hensynet til reindriften viser vi til vilkår». Det er imidlertid ikke fastsatt konkrete vilkår som regulerer forholdet til reindriften, utover en generell henvisning til beitekrise. Det er etter vårt syn ikke foretatt en reell og konkret vurdering av hvordan arrangementet kan påvirke reindriften i de aktuelle slippområdene.

Det mangler blant annet:

- vurdering av faktisk tilstedeværelse av rein i eller nær aktuelle områder
- vurdering av tidspunkt (sen vinter/vår) hvor reinen er særlig sårbar
- vurdering av forstyrrelseseffekt knyttet til hunder, deltakere og ferdsel

Dette innebærer etter vårt syn et brudd på forvaltningslovens § 17 om utredningsplikt. Et vilkår som sier at det både må være erklært beitekrise og at det må være rein i området er ikke nok til å ivareta hensynet til reindrifta. Hvem skal avgjøre om det er rein der?

2. Manglende hensyn til samisk naturgrunnlag

Reindrift er en del av det samiske naturgrunnlaget og er gitt et særskilt vern. Vedtaket inneholder ingen selvstendig vurdering av dette hensynet, annet enn hvis en beitekrise oppstår.

Dette er etter vårt syn ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravene til forsvarligsaksbehandling når tiltak har konsekvenser for reindriftsutøvelsen i et område.

3. Fravær av vilkår om dialog og avklaring med reinbeitedistrikt

Vi viser til at det i tidligere tillatelser til tilsvarende arrangementer i samme region har vært stilt vilkår om at slippområder skal avklares med berørte reinbeitedistrikt i forkant av arrangementet, og at områder med rein ikke skal benyttes. Et slikt vilkår er ikke tatt inn i det aktuelle vedtaket. Dette skaper etter vårt syn både:

- økt risiko for konflikt
- usikkerhet for alle parter
- behov for mulig etterfølgende inngripen fra Statsforvalteren

Distriktet hadde møte med både Salten Fuglehundklubb og BJFF 23.10.24, og ble enige om at de skal ta kontakt 2 uker før et arrangement. I referat skrevet av Salten Fuglehundklubb står bl.a.:

Det ble diskutert rundt temaet. Salten Fuglehundklubb, Bodø JFF og Reinbeitedistriktet ble enige om at klubbene søker om prøver kommende sesong. Reinbeitedistriktet blir informert om hvilke helger det er snakk om når terminlista er satt. Ca. 2 uker før prøven skal arrangeres møtes representanter fra den respektive klubben og reinbeitedistriktet for å høre hvordan situasjonen er for rein og evt. hvilke terreng som kan brukes. Kart over terreng sendes til reinbeitedistriktet sin epost i forkant av møtet. Det er også et ønske om at det skal være mere skriftlig dialog slik at det blir mindre misforståelser.

Det vises i denne sammenheng til reindriftsloven § 65, som gir Statsforvalteren adgang til å stille vilkår eller nedlegge tidsbegrenset forbud mot arrangement som kan være til særlig skade for reindriften.

4. Samlet vurdering

Etter vår vurdering er hensynet til reindrift mangelfullt vurdert, og de vilkår som er fastsatt er ikke tilstrekkelige til å sikre at arrangementet kan gjennomføres uten uakseptabel risiko for reindriften. Vi ber derfor om at vedtaket:

- oppheves og sendes tilbake for ny behandling, eller
- endres slik at det fastsettes klare og konkrete vilkår som sikrer dialog med berørte reinbeitedistrikt og reell hensyntagen til reindrift i slippområdene.

Reinbeitedistriktet er innstilt på dialog, og mener at dette må være tydelig forankret i tillatelsen for å sikre forutsigbarhet og forsvarlig forvaltning.

Grunnlaget for avgjørelsen

Forvaltningsloven § 28 åpner for at en rettslig part kan klage på enkeltvedtak. Saltfjellet reinbeitedistrikt rett til å klage på vedtaket. Klagen er kommet innen fristen på tre uker jf. forvaltningsloven § 29.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er første klageinstans, og kan oppheve eller omgjøre sitt vedtak. Dersom vedtaket blir opprettholdt blir klagen sendt til Miljødirektoratet for videre behandling. Miljødirektoratet er endelig klageinstans.

Vurdering

Saltfjellet reinbeitedistrikt påklager vedtak gjort i Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark. Vedtaket ble imidlertid gjort i Saltfjellet landskapsvernområde. Landskapsvernområder er en mildere form for vern enn nasjonalpark. Verneforskrifter for landskapsvernområder er dermed mindre restriktive enn verneforskrifter for nasjonalparker.

I 2023 ble det oversendt klage fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre til Miljødirektoratet (ref. 2023/6824) vedrørende gjennomføring av fuglehundprøve i Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder. Gjennom klagesaken slår Miljødirektoratet fast følgende:

«Gjeldende verneforskrifter for landskapsvernområdene er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 36. Bestemmelsen setter rammene for hva som kan vernes som landskapsvernområder. Ifølge naturmangfoldloven § 36 andre ledd, siste setning kan det i forskrifter for landskapsvernområder gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots (vår understrekning). Dette innebærer at det i landskapsvernområder ikke er adgang til å regulere ferdsel så lenge den er til fots.»

Miljødirektoratet behandlet også klagesak fra angående organisert ferdsel og reindrift i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker og Femundslia landskapsvernområde i 2021 (ref. 2020/13293). Også i denne klagebehandlingen går det frem at ferdsel til fots er tillatt og ikke kan forbyes med hjemmel i naturmangfoldloven/verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 36 andre ledd, siste punktum, jf. § 77 tredje punktum.

Ved hundep prøver skjer ferdselen til fots. Det er heller ikke forbud mot slipp av hund i verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde. Det er dermed i utgangspunktet ikke adgang til å regulere denne type ferdsel. Ettersom Saltfjellet landskapsvernområde også har biotopvern for fjellrev, gjelder ikke dette dersom aktiviteten kan være forstyrrende for fjellrev, eller påvirke dens livsbetingelser. Når det gjelder bestemmelsen i verneforskriftens § 7 fjerde ledd, om at større arrangementer kun kan gjennomføres med tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, gir denne likevel muligheten for kontakt og dialog mellom arrangør og forvaltningsmyndigheten.

1 og 2- Mangelfull vurdering av hensynet til reindrift og samisk naturgrunnlag

Reinbeitedistriktet mener det er skjedd et brudd på forvaltningsloven § 17 om utredningsplikt i det opprinnelige vedtaket. Med bakgrunn i det følgende kan vi ikke se at ytterligere opplysninger ville gitt saken et annet utfall, jf. forvaltningsloven § 17 andre ledd, bokstav c.)

Når det gjelder hensynet til reindriffta presiserer Miljødirektoratet i klagesak 2020/13293 følgende:

«Målene for områdevern etter kapittel 5 i naturmangfoldloven er angitt i § 33 første ledd og er først og fremst knyttet til beskyttelse av naturverdier. I § 33 første ledd bokstav f) kan imidlertid

"natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene" vernes. Det er natur preget av menneskers bruk som er nevnt i § 33 første ledd bokstav f). Vern av samisk kultur og næringsutøvelse i seg selv er både utenfor målene som nevnes i § 33 første ledd og formålet med naturmangfoldloven som helhet. Dette kan derfor ikke være et mål med opprettelsen av verneområder, noe som fremgår eksplisitt av forarbeidene. Departementet skriver her at områdevern ikke foreslås som "virkemiddel for å sikre visse former for bruk, næringsvirksomhet eller kulturutøvelse fremfor andre". Når samiske interesser er nevnt i verneformålet er det for å bevare natur som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av. Med "naturgrunnlaget" forstås biologiske, landskapsmessige og geologiske elementer og økologiske prosesser som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av.»

Det er altså ikke slik at reindriften i seg selv er gitt et særskilt vern gjennom verneforskriften. Vi har likevel, på tross av Miljødirektoratets presiseringer, i behandlingen av saken forsøkt å verne om reindriftsinteressene i området innenfor de rammene nasjonalparkstyret har gjennom vilkår.

Vern av samisk kultur og næringsutøvelse skjer gjennom annet lovverk. For eksempel gir reindriftslovens kapittel 8 hjemmel til å regulere ferdsel av hensyn til reindriften.

3 - Fravær av vilkår om dialog og avklaring med reinbeitedistrikt

Reinbeitedistriktet viser til at det i tidligere tillatelser til tilsvarende arrangement i samme region har vært stilt vilkår som at slippområder skal avklares med reinbeitedistriktet i forkant av arrangementet, og at området med rein ikke skal benyttes. Et slikt vilkår ville gi reinbeitedistriktet myndighet til å avgjøre hvorvidt et arrangement får finne sted i ulike deler av verneområdet. Et slikt vilkår vil være å delegere myndighet til reinbeitedistriktet. Dette har ikke nasjonalparkstyret anledning til. Det er Midtre Nordland nasjonalparkstyre som er vedtaksmyndighet innenfor Saltfjellet landskapsvernområde.

Vilkår skal være etterprøvbare og stå i stil til sakens karakter og omfang jf. Vilkårslæren. Videre er det arrangørens ansvar å sørge for at disse overholdes. Dette innebærer for eksempel å forsikre seg om at det ikke står rein i slippområdene ved beitekrise. Her vil en kunne forvente at det opprettes kontakt med distriktet. Hensyn til reindrift og tamrein ivaretas for øvrig av reindriftsloven. Hensynsfull ferdsel er ellers et grunnleggende prinsipp i norsk lovgivning. Her vises blant annet til friluftsløven.

Vi anser det for å være arrangørens ansvar å føre nødvendig dialog med, og gjøre nødvendige avklaringer med berørte reinbeitedistrikt i forkant av arrangement. Nasjonalparkstyret har forståelse for at det er viktig for reindriftsutøverne på Saltfjellet å føle seg trygge på at de har oversikt over, får tilstrekkelig informasjon om, og mulighet for dialog med arrangører som planlegger aktivitet i beiteområdene.

Søker ble gjort oppmerksom på klagen per e-post 06.02.26. Fuglehundklubben v. prøveleder bemerker i tilsvaret den 08.02.26 at Salten fuglehundklubb hadde som intensjon å forholde seg til det som ble avtalt i møtet som reinbeitedistriktet henviser til i klagen. På den måten ville reinbeitedistriktet både få informasjon, kart, og muligheten til å uttale seg vedrørende situasjonen for reinen. Avtalen var at fristen for denne kontakten skulle være to uker før arrangementet skal avholdes.

Ut ifra det vi kan se, blir derfor påkrevde hensyn til reindriften tatt i forbindelse med fuglehundprøven.

Konklusjon

Vi kan ikke se at klagen inneholder nye momenter som gjør at saken stiller seg annerledes. Klagen tas ikke til følge. Klagens sendes videre til Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Klage på vedtak – tillatelse til fuglehundprøve 13.–15. mars deres ref 2022/5767

Saltfjellet Reinbeitedistrikt viser til nasjonalparkstyrets vedtak av 26.01.26, der Salten fuglehundklubb gis tillatelse til å arrangere fuglehundprøve i perioden 13.–15. mars, innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Reinbeitedistriktet klager med dette på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28, med følgende begrunnelse:

1. Mangelfull vurdering av hensynet til reindrift

I vedtaket fremgår det at «Når det gjelder hensynet til reindriften viser vi til vilkår». Det er imidlertid ikke fastsatt konkrete vilkår som regulerer forholdet til reindriften, utover en generell henvisning til beitekrise. Det er etter vårt syn ikke foretatt en reell og konkret vurdering av hvordan arrangementet kan påvirke reindriften i de aktuelle slippområdene. Det mangler blant annet:

- vurdering av faktisk tilstedeværelse av rein i eller nær aktuelle områder
- vurdering av tidspunkt (sen vinter/vår) hvor reinen er særlig sårbar
- vurdering av forstyrrelseseffekt knyttet til hunder, deltakere og ferdsel

Dette innebærer etter vårt syn et brudd på forvaltningslovens § 17 om utredningsplikt. Et vilkår som sier at det både må være erklært beitekrise og at det må være rein i området er ikke nok til å ivareta hensynet til reindriften. Hvem skal avgjøre om det er rein der?

2. Manglende hensyn til samisk naturgrunnlag

Reindrift er en del av det samiske naturgrunnlaget og er gitt et særskilt vern. Vedtaket inneholder ingen selvstendig vurdering av dette hensynet, annet enn hvis en beitekrise oppstår.

Dette er etter vårt syn ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravene til forsvarlig saksbehandling når tiltak har konsekvenser for reindriften i et område.

3. Fravær av vilkår om dialog og avklaring med reinbeitedistrikt

Vi viser til at det i tidligere tillatelser til tilsvarende arrangementer i samme region har vært stilt vilkår om at slippområder skal avklares med berørte reinbeitedistrikt i forkant av arrangementet, og at områder med rein ikke skal benyttes. Et slikt vilkår er ikke tatt inn i det aktuelle vedtaket. Dette skaper etter vårt syn både:

- økt risiko for konflikt
- usikkerhet for alle parter
- behov for mulig etterfølgende inngripen fra Statsforvalteren

Distriktet hadde møte med både Salten Fuglehundklubb og BJFF 23.10.24, og ble enige om at de skal ta kontakt 2 uker før et arrangement. I referat skrevet av Salten Fuglehundklubb står bl.a.:

Det ble diskutert rundt temaet. Salten Fuglehundklubb, Bodø JFF og Reinbeitedistriktet ble enige om at klubbene søker om prøver kommende sesong. Reinbeitedistriktet blir informert om hvilke helger det er snakk om når terminlista er satt. Ca. 2 uker før prøven skal arrangeres møtes representanter fra den respektive klubben og reinbeitedistriktet for å høre hvordan situasjonen er for rein og evt. hvilke terreng som kan brukes. Kart over terreng sendes til reinbeitedistriktet sin epost i forkant av møtet. Det er også et ønske om at det skal være mere skriftlig dialog slik at det blir mindre misforståelser.

Det vises i denne sammenheng til reindriftsloven § 65, som gir Statsforvalteren adgang til å stille vilkår eller nedlegge tidsbegrenset forbud mot arrangement som kan være til særlig skade for reindriften.

4. Samlet vurdering

Etter vår vurdering er hensynet til reindrift mangelfullt vurdert, og de vilkår som er fastsatt er ikke tilstrekkelige til å sikre at arrangementet kan gjennomføres uten uakseptabel risiko for reindriften. Vi ber derfor om at vedtaket:

- oppheves og sendes tilbake for ny behandling, eller
- endres slik at det fastsettes klare og konkrete vilkår som sikrer dialog med berørte reinbeitedistrikt og reell hensyntagen til reindrift i slippområdene.

Reinbeitedistriktet er innstilt på dialog, og mener at dette må være tydelig forankret i tillatelsen for å sikre forutsigbarhet og forsvarlig forvaltning.

Med hilsen

Olof-Anders Kuhmunen

Distriktsleder

Saltfjellet Reinbeitedistrikt

Saltfjellet.rbd@gmail.com

90593444

Dalan advokatfirma v/advokat Jon-Andreas Lange

Trondheim, 02.02.2021

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/13293

Saksbehandler:
Marit Doseth

Avgjørelse i klagesak - klage på tillatelse gitt av Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre til guidede turer

Miljødirektoratet tar ikke klagen til følge. Nasjonalparkforvalter hadde myndighet til å fatte vedtak i henhold til nasjonalparkstyrets vedtektsbestemmelser. Miljødirektoratet kan heller ikke se at det er begått noen saksbehandlingsfeil som har virket bestemmende på vedtakets innhold.

Det vises til din klage på vegne av Svahken Sjite av 21. august 2020 på Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyres vedtak av 3. august 2020. Saken ble sendt til Miljødirektoratet for klagebehandling den 28. september 2020.

Bakgrunn for saken

Lars Monsen Femund Lodge søkte den 24. juli 2020 om tillatelse til å drive guidede turer i Femundsmarka nasjonalpark, Gutulia nasjonalpark og Femundslia landskapsvernområde i perioden 10. august til 31. oktober 2020.

I søknaden opplyser Lars Monsen at han har kjøpt Femund Fjellstue (heretter kalt Femund Lodge) hvor det planlegges å arrangeres ulike kurs. Mye av aktiviteten vil foregå på lodgen og Femunden, men i nasjonalparkene Femundsmarka og Gutulia, samt naturreservatene rundt, ønskes det også å kunne avholdes guidede turer. Det skal benyttes godt kvalifiserte guider og turene vil ha ulik varighet, fra 3-7 døgn. Formålet er å tilby fantastiske naturopplevelser og sikre sunn drift av Femund Lodge, med positive ringvirkninger for lokalmiljøet og regionen.

Det opplyses i søknaden at sporløs ferdsel vil vektlegges og at kundene vil få opplæring i dette. Turene ønskes gjennomført hele året, men sommersesongen fra starten av juni til slutten av september vil være viktigst. Det vil bli tatt hensyn til reindrifta og man vil forsøke å unngå områder der reinsdyrflokkene beiter, spesielt der de kalver. Monsen opplyser at han ønsker dialog med samene før planlegging av turtraseer. På vinterstid vil det etter hvert være aktuelt med hundekjøring og ski- og pulkturer.

Monsen ønsker å ivareta det samiske, blant annet vil det være naturlig at kursdeltakerne handler reinkjøtt fra de lokale samene og at det på enkelte turer benyttes samisk guide.

Det søkes om følgende turer:

1. Turer langs vassdragene Røa og Mugga på sommerføre (Båt til utløpet, gå inn til grensa, packraft eller kano ned elva, båt tilbake til lodgen).
2. Fotturer til toppen av Store Svuku, via Svukuriset hele året hvor det er fokus på sikkerheten for deltakerne.
3. Fottur i Gutulia nasjonalpark, typisk dagstur.

Det vil søkes om å få gjennomført guidede turer langs de allerede etablerte scooterløypene inn i retning utleiekoiene ved Øvre Roasten og Grøtåa senere og i samråd med reindrifta.

Søknaden ble behandlet av nasjonalparkstyret ved delegert myndighet til forvalter. Det ble fattet følgende vedtak den 3. august 2020:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia vil ved delegert myndighet gi dispensasjon til Lars Monsen Femund Lodge for guidede turer i henhold til § 3 punkt 4.2 i vernebestemmelsene for Femundslia landskapsvernområde, Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003 og Gutulia nasjonalpark av 10.09.2004. Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene. Dispensasjonen gjelder denne sesongen på barmark fra 10.08.2020 og er gyldig fram til 31.10.2020.

Vilkår for vedtak:

- Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden og med fokus på sporløs ferdsel.
- Ferdselen må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Det må tas nødvendige hensyn til at det er beiteområder for tamrein. Ved observasjon av tamrein er arrangør ansvarlig for at den enkelte deltaker og gruppa samlet opptrer på en slik måte at reinen ikke forstyrres.
- Det er ønskelig med en rapportering etter sesongen. Denne må inneholde informasjon om omfanget/antall turer, hvor mange deltakere det har vært og hvilke områder/traseer som er benyttet.
- Brudd på vernebestemmelse, retningslinjene i forvaltningsplan og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.

Svahken Sjite ved Jon Anders Mortensson kontaktet nasjonalparkstyret i e-post datert 17. august 2020. Som representant for den største brukeren av området mener han at Svahken Sjite burde ha fått uttalt seg før vedtaket ble fattet. Den endring av arealbruken som tillatelsen innebærer, burde vært behandlet av styret og ikke av forvalter. Det bes om at reindriften for ettertiden blir hørt i alle saker som berører deres drift og det reises spørsmål om vekst og verdiskapning veier tyngre enn verneformål og lokal bruk av områdene.

Vedtaket ble påklaget i brev datert 21. august 2020 av advokat Jo-Andreas Lange på vegne av Svahken Sijte. Det hevdes at vedtaket lider av flere mangler som medfører at vedtaket er ugyldig.

For det første hevdes det at forvalteren ikke hadde hjemmel til å fatte vedtaket og det vises til delegasjonsbestemmelsene i vedtektene. Vedtaket var ikke kurant.

Videre hevdes det at det er en saksbehandlingsfeil at Svahken Sjite ikke fikk anledning til å uttale seg før vedtaket ble fattet. Det hevdes at Svahken Sjite er part i saken, jf. fvl. § 2 og at saken på grunn av den manglende involveringen av distriktet ikke er tilstrekkelig opplyst, jf. fv. § 17. Dette har medført at det er satt vilkår som ikke er konkrete. Det påklagde vedtaket setter heller ingen begrensninger på omfanget/antallet guidede turer med utenlandske turister. Dette underbygger ifølge klagen at beslutningsgrunnlaget er mangelfullt.

Det bes om at vedtaket blir gitt oppsettende virkning.

I e-post datert 26. august 2020 svarer forvalter på henvendelsen fra Jon Anders Mortensson. Det presiseres at tillatelsen gjelder ferdsel til fots for mindre grupper i en begrenset periode i områder av parken hvor det allerede er mye ferdsel. Det opplyses at styret er positive til guidede turer, og vedtaket er i samsvar med eksisterende praksis. Adgangen til å forby ferdsel til fots er i nasjonalparken er dessuten begrenset. Det opplyses at styret ikke har tatt stilling til andre organiserte aktiviteter vinterstid, men det er hensikten å involvere reindrifta når en detaljert søknad eventuelt foreligger.

Styret behandlet klagen i møte den 16. september 2020. Kravet om oppsettende virkning ble ikke tatt til følge med den begrunnelse at vedtaket gjaldt for en kort periode og at tiltaket ble vurdert til å ikke ha en nevneverdig negativ konsekvens for verneverdiene. Tillatelsen hadde dessuten allerede løpt én måned.

Nasjonalparkstyret mente at saken var kurant og at forvalter hadde myndighet til å behandle den. Det ble vist til lov, forskrift, forvaltningsplan, retningslinjer fra styret og presedens som er entydige i hva utfallet i saken skal være. Det vises til en entydig forvaltningspraksis for søknader om organisert ferdsel til fots hvor det blir gitt dispensasjon dersom det er utenfor sårbare områder/perioder, i korte tidsrom, utenfor vinterhalvåret. Aktuelle vedtak er i samsvar med tidligere praksis.

Det vises også til Miljødirektoratets presisering av at det er begrensede muligheter til å forby ferdsel til fots i nasjonalparken. Ferdsel til fots kan bare forbys dersom det er sårbare områder eller perioder på året. Perioden det er gitt dispensasjon for er ikke sårbar, heller ikke for reindrifta.

Nasjonalparkstyret minnet også om at tillatelsen bare gjaldt for en begrenset periode på 2,5 måned og at den i henhold til søknaden gjaldt for 8 personer ved bruk av kano og 16 personer til fots. Vilkåret om rapportering vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å behandle fremtidige søknader. Vilkår om at det skal tas hensyn til reindrifta er i samsvar med formuleringene Miljødirektoratet har brukt ved avgjørelser i tilsvarende saker.

Det opplyses at det foreligger en praksis for å sende saker på høring til reindrifta dersom tiltaket har et visst omfang og vil berøre deres aktivitet. I denne sak ble det gitt tillatelse på et tidspunkt der det allerede er ferdsel av et betydelig omfang i et område som ikke er kalvingsområde.

For eventuelle aktiviteter på vinteren har nasjonalparkstyret varslet søker om at dette vil kreve nærmere avklaringer og dialog med reindrifta. Dette er strengere enn tilfellet er for andre dispensasjoner som er gitt.

Avslutningsvis opplyser nasjonalparkstyret at de tidligere har uttalt seg positivt til ansvarlige opplegg med guidede turer i nasjonalparken og at erfaringene er gode. Det vises til at man gjennom guidede turer kan sikre seg at det formidles god kunnskap om verneområdet og om hvordan man kan ivareta natur og dyreliv, reindrifta og sikkerheten.

Nasjonalparkstyret fant med fire mot to stemmer ikke grunnlag for å omgjøre tidligere vedtak og saken ble sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet sin vurdering

Klageinstansen kan prøve alle sider av en sak, jf. forvaltningsloven § 34. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Det framgår av vedtektene for nasjonalparkstyret at de kan delegere myndighet til forvalter i saker av kurant karakter, jf. vedtektenes punkt 6.2. Hva som menes med "saker av kurant karakter" blir nærmere angitt i bestemmelsen. Det er:

- Saker etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a) det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
 - b) det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Nasjonalparkstyret opplyser at de er positive til guidede turer, og at det er etablert en praksis for å gi tillatelse til dette. Av forvaltningsplanen for Femundsmarka framgår det videre at det er et forvaltningsmål at nasjonalparken skal kunne benyttes til bærekraftig og miljøtilpasset turisme innenfor rammen av verneformålet og verneforskriften, og at dette vil kunne gi besøkende flotte naturopplevelser uten at naturmiljøet blir unødig påvirket gjennom slitasje og forstyrrelser. I foreliggende sak er det gitt tillatelse til guidede turer med opplæring i sporløs ferdsel, noe som er forenelig med nevnte forvaltningsmålet for nasjonalparken.

Miljødirektoratet legger til grunn at vedtak av 3. august 2020 er fattet i samsvar med vedtektenes delegasjonsreglement og at forvalter hadde myndighet til å fatte vedtak i saken.

Miljødirektoratet har sitt kunnskapsgrunnlag i saken fra søknad, klage, saksforberedelse og forvaltningsplan, jf. naturmangfoldloven § 8.

Femundsmarka nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 9. juli 1971. Formålet med opprettelsen av nasjonalparken fremgår av verneforskriften § 2 og er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Gutulia nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 10 september 2004. Formålet med opprettelsen av nasjonalparken fremgår av verneforskriften § 2 og er:

- å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.
- å verne om kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

Femundslia landskapsvernområde ble vernet ved kgl.res. 9. juli 2009. Formålet med landskapsvernområdet framgår av verneforskriften § 2 og er:

"... å ta vare på et særpreged naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse".

Alle verneforskriftene for de tre områdene har bestemmelser i § 3 punkt 4 om ferdsel. Ifølge andre punkt i denne bestemmelsen så er vernet ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Slike turer kan altså gjennomføres i nasjonalparken uten søknad. Bestemmelsen sier noe om hvilken type ferdsel og omfanget av ferdselen som skal kunne tillates i verneområdene. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse.

Det hevdes i klagen at det er en saksbehandlingsfeil at Svahken Sjite ikke har fått uttalt seg til søknaden før vedtaket ble fattet. Svahken Sjite hevdes å være part i saken og det at de ikke har fått anledning til å uttale seg før vedtak ble fattet har medført at saken ikke var tilstrekkelig opplyst, jf. fvl. § 17.

Forvaltningsloven § 2 e) gir en definisjon av hva som skal regnes som part. Ifølge denne bestemmelsen er part den som en avgjørelse retter seg mot eller saken direkte gjelder. Avgjørelsen i denne sak "retter seg mot" søker Lars Monsen, spørsmålet er om tillatelsen til guidede turer i verneområdene kan sies å "direkte gjelde" Svahken Sjite, som er den største brukeren av området.

Selv om vedtaket vil kunne innebære noe mer ferdsel i området, så vil det etter vår vurdering ikke påføre reindrifta noen direkte økonomiske, rettslige eller faktiske skadevirkninger. I nasjonalparker er ferdsel til fots tillat i samsvar med friluftslovens regler, jf. naturmangfoldloven § 35, andre ledd, tredje punktum. Nasjonalparkstyret opplyser at det allerede er mye ferdsel i de aktuelle områdene, flere hundre mennesker benytter disse områdene i løpet av sommer/høst-sesongen. Reindriftas rettslige stilling vil ikke bli påvirket som følge av vedtaket. Det vises til uttalelse fra Lovavdelingen (jnr. 825/70E) hvor det for eksempel antas at det å eie grunn innenfor et større reguleringsområde i seg selv neppe er nok til å bli regnet som part. Miljødirektoratet legger til grunn at Svahken Sjite ikke er part i saken.

Målene for områdevern etter kapittel 5 i naturmangfoldloven er angitt i § 33 første ledd og er først og fremst knyttet til beskyttelse av naturverdier. I § 33 første ledd bokstav f) kan imidlertid "natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene" vernes. Det er natur preget av menneskers bruk som er nevnt i § 33 første ledd bokstav f). Vern av samisk kultur og næringsutøvelse i seg selv er både utenfor målene som nevnes i § 33 første ledd og formålet med naturmangfoldloven som helhet. Dette kan derfor ikke være et mål med opprettelsen av verneområder, noe som fremgår eksplisitt av forarbeidene. Departementet skriver her at områdevern ikke foreslås som "virkemiddel for å sikre visse former for bruk, næringsvirksomhet eller kulturutøvelse fremfor andre". Når samiske interesser er nevnt i verneformålet er det for å bevare natur som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av. Med "naturgrunnlaget" forstås biologiske, landskapsmessige og geologiske elementer og økologiske prosesser som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av.

Vern av samisk kultur og næringsutøvelse bør derfor fortrinnsvis ivaretas under annet lovverk. Reindriftsloven kapittel 8 gir for eksempel egne regler om forholdet til annen bruk i reinbeiteområder, herunder hjemmel for å regulere ferdsel av hensyn til reindriften.

Det framgår som overfor nevnt at ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt, jf. naturmangfoldloven § 35. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i nasjonalparker, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. Med "dyr" siktes det her til ville dyr. I nasjonalparker kan derfor søknad om organisert ferdsel ikke avslås av hensyn til reindriftsinteresser alene. I landskapsvernområder er ferdsel til fots tillatt og kan ikke forbys med hjemmel i naturmangfoldloven/verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 36 andre ledd, siste punktum jf. § 77 tredje punktum.

I klagen hevdes det også at den manglende involveringen av reindrifta medførte at saken ikke var tilstrekkelig opplyst da vedtaket ble fattet, jf. forvaltningsloven § 17. Ifølge forvaltningsloven § 17 skal forvaltningsmyndigheten påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Hvor omfattende undersøkelser og involveringer som må foretas i den enkelte sak, må sees i sammenheng med hva som hensiktsmessig innenfor rammen av akseptabel tids- og ressursbruk.

I det foreliggende tilfellet ville en involvering av Svahken Sjite med stor sannsynlighet ikke påvirket utfallet av saken. Det var dessuten en tillatelse med begrenset omfang både i tid og antall deltakere som antas vil påvirke reindrifta og andre brukere av området i beskjeden grad. Saken var etter vår vurdering ikke av en slik karakter og omfang at det var hensiktsmessig å involvere andre brukere og rettighetshavere før vedtak ble fattet. Miljødirektoratet kan derfor ikke se at det er begått noen saksbehandlingsfeil som har virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Vedtak:

Miljødirektoratet tar ikke klagen til følge. Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre sitt vedtak datert 3. august 2020 stadfestes. Avgjørelse er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Fylkesmannen i Trøndelag
Svahken Sjite

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/6824Saksbehandler:
Marit Doseth

Klage på vedtak om tillatelse til fuglehundprøver i Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder

Det vises til klage på Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.04.2023. Klagen ble oversendt fra nasjonalparkstyret 12.07.2023.

Vedtak

Miljødirektoratet tar klagen delvis til følge og opphever tillatelsen som er gitt til gjennomføring av hundep prøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern 21.04.2023 jf. forvaltningslovens §§ 25 jf. 41.

Søknad om å avholde hundep prøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern siste helg i april avslås. Vedtaket er fattet etter verneforskrift for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern § 7 annet ledd.

Vedtaket kan ikke påklages.

Bakgrunn for saken

Salten fuglehundklubb tok 15. september 2022 kontakt med nasjonalparkstyrets sekretariat for å diskutere mulighetene for å avholde hundep prøver høst og vår i Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde. Sekretariatet ba fuglehundklubben fremsette to separate søknader, en for vår og en for høst. Søknad om høstprøven ble framsatt samme dag og ble innvilget dagen etter.

15. desember søkte fuglehundklubben om tillatelse til å avholde hundep prøver siste helg i april (fredag- søndag) i følgende verneområder: Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat og Dypen naturreservat. Søknaden gjaldt for en lengst mulig periode. Det ble opplyst at hundene deles i tre klasser; ung hund, åpen klasse og vinnerklasse. I vinnerklassen er det inntil 20 hunder, 14 hunder i de to andre klassene. Det skal slippes to og to hunder om gangen, slippetid er 20-25 minutter.

Styret behandlet søknaden 24.02.2023. I saksframlegget ble det vist til at Saltfjellprøven er en av landet største og prestisjetunge jakthundprøver med 350 deltakere. Etter revisjonen av verneforskriftene i 2020, må store arrangementer ha tillatelse i verneområdene. Det er tidligere

ikke gitt tillatelse til å avholde omsøkte arrangement i naturreservatene Dypen, Stor-Graddis og Semska-Stødi.

Det opplyses at Bodø jeger & fiskeforening arrangerer hundepøver på Saltfjellet i mars. Ved tidligere behandling av søknader/klager har nasjonalparkstyret uttalt at eventuelle arrangører skal varsles om at styret ikke ønsker fuglehundpøver i båndtvangstiden.

Styret viste til at aktuelle tidspunkt er en sårbar tid for en rekke arter, blant annet rovfugl, ryer og fjellrev. Siden det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om den påvirkningen den omsøkte aktiviteten har på dyre- og fuglelivet i prøve-områdene, ble føre-var-prinsippet tillagt stor vekt. Presedensvirkningen av en tillatelse ble også tillagt vekt. Nasjonalparkstyret avsto søknaden.

Avslaget ble påklagd av Salten Fuglehundklubb 03.03.2023. I klagen ble det vist til at de har arrangert Saltfjellprøven i mange år. Prøven har blitt en av de største prøvene i Nord-Norge og er veldig populær med deltakere fra hele landet. Det er mange fuglehundprøver gjennom vinteren/våren og prøvene må ikke kollidere med andre prøver til samme tid, i samme distrikt.

Det vises til at prøven gir en relativt stor inntekt til næringslivet i Saltdal. Siden stort sett alt av høyfjell er underlagt vern i områdene rundt Storjord så hevdes det at det er veldig lite egnede terreng tilgjengelig. Prøvene skal avholdes der hvor man ikke kommer i konflikt med sårbare arter. Arrangøren er godt kjent med hvor dette er. Blant annet er det avklart at man ikke avholder prøver i områder hvor man kan forstyrre fjellrev.

Nasjonalparkstyret tok klagen til følge og omgjorde vedtaket den 21.04. 2023, i strid med sekretariatets innstilling. Nasjonalparkstyrets skjønnsmessige vurdering var at arrangementet ikke vil komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene i de to landskapsvernområdene. Salten Fuglehundklubb fikk tillatelse til å avholde fuglehundprøve 28. – 29. april 2023 i Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder på følgende vilkår:

- Slippområder må avklares med Statskog og Saltfjellet reinbeitedistrikt.
- Prøven må ikke komme i konflikt med fjellrev i Saltfjellet landskapsvernområde. Øst for E6 skal slippene være nord for Dypenåga og utenfor Dypen naturreservat.
- Ved slipp i Viskisområdet kan deltakerne likevel gå gjennom Dypen naturreservat, men ikke slippe hunder.

Avslaget ble opprettholdt for hundepøver i Dypen og Semska-Stødi naturreservat.

Klagen

BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland påklagde vedtaket 27.04.2023 og ba samtidig om at vedtaket ble gitt oppsettende virkning.

Klagerne viste til at alle hunder skal gå i bånd eller være forsvarlig inngjerdet i båndtvangsperioden. Hunder som jager husdyr, tamrein eller vilt kan gjøre skade selv om de ikke biter. Dyr blir stresset og skremt, og dør i verste fall.

Det ble anført at hekketiden med god grunn er godt beskyttet i regelverket, blant annet i hundeloven. Unntak fra båndtvang i dyrs ynglingstid og fuglenes hekketid er derfor svært uheldig. Arrangementet kan få følger for hele vår- og sommersesongen, siden dyr og fugler blir fortrent og oppgir levestedene sine. Hvis noen arter har unger eller har lagt egg, er farene for sekundæreffekter store. Predatorer som kråke og ravn følger godt med på hva som skjer, og en unaturlig høy predasjon kan være en effekt dersom egg og unger blir liggende ubeskyttet. Hunder utfører selv predasjon.

I klagen vises det også til litteratur fra Norsk Institutt for naturforskning hvor effekten av hund spesielt og forstyrrelser generelt er omtalt. I fremtiden bør denne kunnskapen inngå i vurderingsgrunnlaget mener klagerne. Vinteren er en vanskelig tid for mange arter, og denne type arrangement må legges utenom båndtvangsperioden.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sin vurdering av klagen

Nasjonalparkstyret behandlet klagen 27.06.2023. Klagen ble avslått i strid med sekretariatets innstilling. Sekretariatet mente at Saltfjellprøven ikke bør arrangeres siste helga i april av hensyn til dyr i yngletid og fugler i hekketid, spesielt ikke etter en krevende vinter med beitekrise. Det ble vist til tidligere signaler om at det ikke ville bli gitt tillatelse til hundepøver i båndtvangstida.

Flertallet i nasjonalparkstyret mente imidlertid at en tillatelse til arrangementet var innenfor lov og forskrift. Det ble vist til at denne typen arrangementer avholdes i verneområder i andre deler av landet. Det legges til grunn en god dialog med reindrifta, og enighet om hvilke områder som skal brukes til arrangementet.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Parter og andre med rettslig klageinteresse har klagerett etter forvaltningsloven § 28. BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland er ikke part i saken. For å ha rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig.

Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens formål og ideelle interesser. Miljødirektoratet legger til grunn at BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland har rettslig klageinteresse i denne saken.

Miljødirektoratet har sin kunnskap fra foredraget til kongelig resolusjon, Norsk institutt for naturforskning (NINA) og saksforberedelsen ellers, jf. naturmangfoldloven § 8.

Hva gjelder saken?

Spørsmålet i saken er hvorvidt det skal gis tillatelse til Salten fuglehundklubb til å gjennomføre hundepøver siste helg i april i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern og Gåsvatnan landskapsvernområde.

Aktuelle regler som gjelder for området

Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde ble først vernet ved kgl.res. 8. september 1989. Verneforskriftene er senere revidert 16.oktober 2020.

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi.

Videre er formålet med forskriften å ta vare på

- a. et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid
- b. et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner
- c. et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønnna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Verneforskriften har bestemmelser om ferdsel og aktiviteter i § 7. Organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, jf. § 1 annet ledd bokstav c. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. Også større arrangementer kan kun gjennomføres etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønnna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Også i verneforskriften for Gåsvatnan reguleres ferdsel og aktiviteter i § 7. På samme måte som i Saltfjellet landskapsvernområde må større arrangementer ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å kunne gjennomføres.

Konkret vurdering

Utvidelsen og revisjonen av verneforskriftene for verneområdene på Saltfjellet ble vedtatt høsten 2020. De tidligere verneforskriftene for Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder regulerte ikke annen ferdsel enn motorferdsel og organiserte hundepøver var da ikke søknadspliktig.

Gjeldende verneforskrifter for landskapsvernområdene er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 36. Bestemmelsen setter rammene for hva som kan vernes som landskapsvernområder. Ifølge naturmangfoldloven § 36 andre ledd, siste setning kan det i forskrifter for landskapsvernområder gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots (vår understrekning). Dette innebærer at det i landskapsvernområder ikke er adgang til å regulere ferdsel så lenge den er til fots.

Det fremgår av verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde at større arrangementer må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å kunne gjennomføres. De omsøkte hundepøvene har ca. 350 deltakere og er dermed et stort arrangement som trenger tillatelse etter verneforskriften. Ferdselen skjer imidlertid til fots, og verneforskriften har heller ikke noe forbud mot slipp av hund. Styrets skjønnsmessige vurdering er at arrangementet ikke vil komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene, slik at det ikke er grunnlag for å avslå søknaden i Gåsvatnan landskapsvernområde. Miljødirektoratet har ikke merknader til denne vurderingen.

Saltfjellet landskapsvernområde er imidlertid ikke bare vernet som landskapsvernområde, men i tillegg også som biotopvernområde, jf. verneforskriften § 2 tredje ledd. Biotopvernområdet dekker hele landskapsvernområdet og er vedtatt for å ivareta fjellreven. I biotopvernområder som overlapper helt eller delvis med landskapsvernområder, kan det fastsettes bestemmelser om ferdsel til fots og organisert ferdsel til fots.

Ifølge verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde må organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, se § 7 annet ledd jf. § 1 annet ledd bokstav c. Det er et vilkår for å regulere ferdsel til fots etter denne bestemmelsen at ferdsel kan påvirke fjellreven og dens livsbetingelser. For å avgjøre søknaden må styret må derfor ta stilling til om omsøkte ferdsel kan ha innvirkning på fjellreven eller dennes leveområder,

Videre heter det i bestemmelsen at nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan. Ifølge foredraget til kgl.res for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern uttalte Klima- og miljødepartementet heter det imidlertid at "... fjellrev med forslaget vil få bedre beskyttelse av sitt økologiske funksjonsområde innenfor verneområdet, noe fjellrev ikke har i verken i dagens verneforskrift eller i forskrift om fjellrev som prioritert art. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten i vurdering av dispensasjonssøknader må vektlegge at fjellrev er en del av verneformålet. Selv om motorferdsel i reindriften kan medføre støy og forstyrrelser, vil det fortsatt kunne gis tillatelse til dette, men det må gjøres en mer konkret vurdering av hvordan dette kan påvirke fjellreven og dens livsbetingelser. Departementet foreslår også bestemmelse om at annen støy som vesentlig kan forstyrre fjellrev er forbudt. Videre foreslås det bestemmelse om at større arrangementer, organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, dersom dette utgjør en mulig fare for forstyrrelse av fjellrev."

Nasjonalparkstyret ga i vedtak 21.04. 2023 tillatelse til hundepøver. Det ble blant annet satt vilkår om at prøven ikke må komme i konflikt med fjellrev i Saltfjellet landskapsvernområde. Øst for E6 skal slippene være nord for Dypenåga og utenfor Dypen naturreservat. Styret begrunnet vedtaket med at arrangementet etter deres skjønnsmessige vurdering ikke ville komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene. I forbindelse med klagen uttrykte styret at en tillatelse var innenfor lov og forskrift. Det ble vist til at denne typen arrangementer avholdes i verneområder i andre deler av landet. Det ble også lagt til grunn at det skulle være en god dialog med reindrifta, og enighet om hvilke områder som skal brukes til arrangementet.

NINA gir informasjon og råd om hvordan man skal unngå å forstyrre fjellreven ("Sett fjellrev? Meld fra om fjellrevobservasjoner" publisert 5. juli 2021) på sine hjemmesider. Her heter det at fjellreven kan bli stresset og urolig om vi kommer for nært. Mye ferdsel nært et hi kan føre til at fjellreven flytter til et annet hi av dårligere kvalitet. Fjellreven bruker hiet aktivt gjennom hele året, men det er to perioder da den er særlig sårbar for forstyrrelser: under etableringen i mars-april og i yngletiden mai-juni-juli.

Videre skriver NINA at for å forhindre at fjellreven blir forstyrret skal man unngå fjellrevens hiområder, spesielt under etableringen i mars-april og i fra midten av mai til midten av juli når valpene er særlig utsatte. Mennesker til fots bør holde en avstand til hiene på minst 300 meter, og gjerne enda lenger i åpent og flatt terreng. Avstanden bør økes dersom man er flere personer i gruppe. NINA gjør oppmerksom på at hunder kan overføre smittsomme sykdommer og parasitter til fjellreven. Hunder kan også ta livet av fjellrev.

Hvorvidt organisert ferdsel vil forstyrre fjellreven, må avgjøres ved en konkret vurdering hvor hvilken type organisert ferdsel det er, antall deltakere, hyppighet og varighet av aktiviteten og liknende vil være av betydning. Miljødirektoratet kan ikke se at nasjonalparkstyret har foretatt en slik vurdering. At liknende arrangement tillates i andre verneområder, kan ikke tillegges avgjørende vekt. Andre verneområder har andre verneformål og verneverdier. Likeledes har hundepøvearrangementer ulike antall deltakere, gjennomføres på ulike måter og avholdes på ulike tidsrom.

Miljødirektoratet mener at nasjonalparkstyrets vedtak er mangelfullt begrunnet jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25. Begrunnelsen skal vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på og hovedhensynene som har vært avgjørende for forvaltningens skjønn. Vi kan ikke se at styret har foretatt en konkret vurdering av arrangementets påvirkning på fjellreven. Vi kan heller ikke se at styret har vurdert miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Begrunnelsen er i foreliggende tilfelle så mangelfull at vi er usikre på hvilke vurderinger styret har lagt til grunn og vi kan derfor ikke utelukke at vedtaket er fattet på feil grunnlag. Den mangelfulle begrunnelsen er etter vår oppfatning en saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på vedtaket. Den tillatelse som styret har gitt til å gjennomføre hundepøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern er derfor ugyldig jf. forvaltningsloven § 41.

Omsøkte arrangementet finner sted i den mest sårbare perioden for fjellreven. Antall deltakere er stort, så stort at avstanden til hiene ifølge NINA bør være mer enn 300 meter. Videre utgjør hunder en vesentlig del av arrangementet og hundene vil, dersom kommunene gir dispensasjon

fra båndtvangen, løpe fritt. Forstyrrelsene vil være vesentlig mer omfattende enn at mennesker uten hund ferdes til fots og avstanden til fjellrevens leveområder bør være betydelig.

Hundene kan også påføre fjellreven sykdom. Fjellreven er et av Norges mest truede pattedyr og direkte utrydningstruet her til lands. En rekke forvaltningstiltak gjør at bestanden utvikler seg i riktig retning. Selv om det kan være vanskelig å fastslå nøyaktig hvor nært man kan komme fjellreven før den blir forstyrret og hvilke konkrete konsekvenser hundeprøvene har for fjellreven, mener vi at det er en risiko for at prøvene kan medføre slik uro i en sårbar tid og dermed påføre fjellreven vesentlig skade. Vi legger derfor føre-var prinsippet vesentlig vekt i denne sak, jf. naturmangfoldloven § 9.

En tillatelse vil dessuten kunne skape presedens, jf. naturmangfoldloven § 10. Andre hundeklubber vil også kunne ønske å avholde sine prøver i fjellrevens yngletid og den samlede belastningen vil kunne bli for stor. Det vises til at arrangøren opplyser at det er viktig å avholde prøven på gitte tidspunkt fordi det er mange fuglehundprøver gjennom vinteren/våren og prøvene må ikke kollidere med andre prøver til samme tid i samme distriktet.

Videre mener vi at det ikke er nødvendig å gjennomføre dette arrangementet i verneområdet. Det vises til et naturmangfoldloven § 12 som sier at man for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering (vår understrekning) som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Hensynet til naturmangfoldet skal veie tungt i vurderingen av hvilken lokalisering som skal velges. Vi mener derfor at hundeprøvene bør utføres utenfor verneområdet i foreliggende tilfelle.

Miljødirektoratet omgjør derfor delvis Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.04.2023 og opphever den tillatelse som er gitt til gjennomføring av hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern, jf. forvaltningsloven §§ 25 jf. 41. Søknad om tillatelse til å avholde hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern siste helga i april avslås av hensyn til fjellreven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
Avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Postboks 1405

8002

BODØ

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Saltfjellveien 2035
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: + 47 75531557
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Salten Fuglehundklubb

Saksbehandler Marte Brekke

Vår ref. 2022/5767

Deres ref.

Dato 26.01.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Saltfjellet landskapsvernområde og Junkerdal nasjonalpark- Dispensasjon til gjennomføring av jaktprøve for fuglehund - Salten Fuglehundklubb

Vedtak 1

Salten fuglehundklubb gis dispensasjon fra verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark til gjennomføring av fuglehundprøve. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, første ledd.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fra 13-15. mars 2026.
- Hvis kriseberedskapsutvalget i Nordland har erklært beitekrise, og det er rein i slippområdene, er ikke denne tillatelsen gyldig.
- Dispensasjonen gjelder kun kartfestede slippområder innenfor verneområdet (se vedlagt kart).
- Tillatelsen gjelder for inntil 200 deltagende ekvipasjer (én hund pluss hundefører).

Vedtak 2

Salten fuglehundklubb gis dispensasjon til gjennomføring av fuglehundprøve i Saltfjellet landskapsvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde § 11 med henvisning til Naturmangfoldloven § 48, første ledd.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fra 13-15. mars 2026.
- Hvis kriseberedskapsutvalget i Nordland har erklært beitekrise, og det er rein i slippområdene, er ikke denne tillatelsen gyldig.
- Dispensasjonen gjelder kun kartfestede slippområder innenfor verneområdet (se vedlagt kart).
- Tillatelsen gjelder for inntil 200 deltagende ekvipasjer (én hund pluss hundefører).

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunkehatten og Rago
Naturresevat	Blakkådalen, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet, Gåsvatnan og Nattmoråga

Øvrige opplysninger:

Arrangementet kan kreve tillatelse fra berørte grunneiere.

Bakgrunn

Bjørn Tore Flatvoll- Pedersen søker på vegne av Salten fuglehundklubb om tillatelse til å gjennomføre jaktprøve for fuglehund helga 13-15. mars 2026 innenfor deler av Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde og Junkerdal nasjonalpark. I påfølgende korrespondanse per telefon 26.01.26 ble det presisert av Dypen naturreservat og Semska-Stødi naturreservat som opprinnelig var nevnt i søknaden likevel ikke skal benyttes i denne omgangen.

Salten fuglehundklubb har allerede en tillatelse til å gjennomføre fuglehundprøve i Gåsvatnan landskapsvernområde i 2026 og 2027 (ref. 2022/5767). Gåsvatnan landskapsvernområde vil derfor ikke vurderes i denne saken.

Følgende informasjon er sakset fra søknaden:

«Antall hunder er vanskelig å vite på forhånd siden påmeldingsfrist er ca 1 uke før start, men dette er ikke en stor prøve så beregningen er ca 100-200 hunder fordelt på de 3 dagene.

Prøven foregår på den måten at hundene deles inn i parti. Ca 10-12 hunder på hvert parti. Deretter fordeles disse på områder i terrenget. Dvs at det vil benyttes ca 4-6 områder i fjellet pr dag. Hvilke områder vi ønsker å benytte avhenger både av vær forhold og antall hunder, men det vil bli fordelt områder innenfor alle kart utsnitt.

Når det gjelder slippetid varierer det litt om det er en ung hund eller en voksen hund. De unge hundene vil kunne få opptil 60 min slippetid ila en dag, mens en voksen hund kan få alt fra 5 min eller opptil 60 min ila en dag. Alle slipp foregår med 2 hunder i hvert slipp.»

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde, og skal behandle søknader om unntak fra verneforskriftene. Styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriftene, og følger forvaltningslovens bestemmelser.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har delegert myndighet til nasjonalparkforvalterne til å behandle saker om ferdsel i verneområdene. Denne saken er behandlet på delegert myndighet av forvalter.

Saken vurderes også etter naturmangfoldlovens §§ 8 – 12.

Saltfjellet landskapsvernområde

Formålet med forskriften er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi. Videre er formålet med forskriften å ta vare på:

- a) et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid*
- b) et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner*
- c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.*

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønnna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

I verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområdes § 7 står det: «organisert ferdsel må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser. Større arrangementer kan kun gjennomføres etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten». Jakthundprøver vurderes som organisert ferdsel som kan forstyrre fjellrev og trenger derfor tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Det er ingen spesifisert åpning i verneforskriften for å gi tillatelse til å gjennomføre omsøkte arrangement, og søknaden må behandles etter forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse § 11. Den viser til at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48, derom følgende vilkår er oppfylt:

- Tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål, og, ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller,
- dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Junkerdal nasjonalpark

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- *å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.*
- *å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.*

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Jamfør verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark må organisert ferdsel eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsplanen for nasjonalparken presiserer at alle jaktprøver, idrettsarrangementer og aktiviteter tilknyttet reiseliv regnes som organisert ferdsel. Det er ingen spesifisert åpning i verneforskriften for å gi tillatelse til å gjennomføre omsøkte arrangement, og søknaden må behandles etter naturmangfoldlovens § 48, første ledd:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig»

Vurdering

Jakthundprøver har lang tradisjon i denne regionen, og er å anse som en form for friluftsliv eller rekreasjon. Når slike prøver utgjør et større arrangement, vil det være nødvendig å vurdere arrangementets mulige påvirkninger på de ulike omsøkte verneområdene. Verneområdene har ulike formål og restriksjoner.

Junkerdal nasjonalpark

Det er kun en liten del av slippområdet i Stor- Graddis som vil berøre Junkerdal nasjonalpark. I denne delen av nasjonalparken er det ikke registrert noen nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter eller funksjonsområder. Tidsrommet arrangementet planlegges å gjennomføres i ligger utenfor kritisk hekke- og yngletid for de fleste arter. Det er ikke registrert forekomster av tidlighekkende fugler, som f.eks. dagrovfugler. Det er heller ikke registrert aktive fjellrevhi i omsøkt område.

Dersom det skulle oppstå en erklært beitekrise i berørte reinbeitedistrikt, skal det opprettes dialog med distriktet for å unngå eventuelle skadelige forstyrrelser.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Med bakgrunn i god kunnskap om verneverdiene i området, og potensielle negative virkninger et slikt arrangement vil kunne ha på disse, kommer ikke føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 til anvendelse i denne saken.

Det er ikke mottatt søknader fra andre fuglehundklubber i samme område i samme tidsperiode. Det foreligger ikke informasjon om andre arrangementer. De omsøkte arealene er delvis populære friluftslivsområder utover senvinteren, og en stor ansamling hunder vil kunne være forstyrrende på annet friluftsliv. Hensynet til samla belastning (§ 10) vurderes som akseptabelt sett i lys av arrangementets varighet og spredning på ulike areal som er begrenset i utstrekning. Hensynet til presedens vurderes ivaretatt da det ved søknad fra andre klubber i samme tidsperiode, vil måtte gjøres en ny vurdering av den samlede belastningen for verneområdet.

Når det gjelder hensynet til reindrifta viser vi til vilkår.

Naturmangfoldlovens §11 og §12 anses ikke relevant for denne søknaden. Midtre Nordland nasjonalparkstyre vurderer omsøkte arrangement til å verken være i strid med vernevedtakets formål eller å ha en nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene. Det kan dermed gis tillatelse til å gjennomføre arrangementet med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, første ledd.

Saltfjellet landskapsvernområde

I Saltfjellet landskapsvernområde har fjellreven biotopvern. Dette innebærer blant annet at forvaltningsmyndigheten skal ta særskilt hensyn til denne arten i vurderinger av om en dispensasjon fra verneforskriften kan innvilges.

I nyeste Nina-rapport; «NINA Rapport 2511 Fjellrev i Norge 2024» er ferdsel beskrevet i eget avsnitt (s.14). NINA mener fjellrev viser tegn på endret adferd ved ferdsel allerede på 500 meters avstand og ber Miljødirektoratet vurdere en innskjerping av avstandsreglene da det etter studier viser seg at fjellreven endrer adferd tidligere enn tidligere antatt. Økt antall mennesker gir økt fare for forstyrrelser og dette fordrer enda større avstand. Tidligere var 300 meter oppgitt. Dette viser til at fjellreven kan bli stresset dersom mennesker kommer for nært. Avstanden til fjellrev bør være lengre dersom det er åpent og flatt terreng.

Fjellreven er spesielt sårbar under etableringen i mars-april og under yngletiden fra mai-juni. Det er spesielt viktig at arten ikke forstyrres i den mest sårbare perioden. Mye ferdsel kan føre til at fjellreven flytter seg til et annet hi av dårligere kvalitet.

Søknaden for hundepølsen angir 6 avgrensede slippområder for gjennomføring av hundepølsen. Slippområdet som er markert ved Sørelva, øst for Sørfjellet og slippområde «Øvre Viskis» er de to slippområdene som ligger nærmest hilokaliteter for fjellrev. Avstanden til hiene er henholdsvis 2,5 og 2 kilometer. Ingen av lokalitetene har hatt registrert aktivitet de siste 10 årene (kilde: sensitive artsdata og Statens naturoppsyn v/ Jim Tovås Kristensen). De fire andre slippområdene er lengre unna den aktuelle problemstillingen.

Oversikten over fjellrevens lokaliteter er god og avstanden fra ytterkant av slippområdene, til hilokalitet er digitalt målt til > 2000 meter og/eller lengre.

NINA trekker frem at hunder potensielt kan overføre smittsomme sykdommer og parasitter til fjellrev, samt at hunder kan være en direkte trussel for fjellrev. Samtidig kan typen ferdsel, deltakere, varighet m.m ilegges vekt i vurderingen av hvor relevant denne faren kan sies å være. Vi legger i vår vurdering til grunn at fuglehundprøver gjennomføres av hundeeiere hvor kontroll på hundens adferd under jakt/jaktprøver er en sentral del. Hunder som deltar på fuglehundprøver må, i forhold til sykdom, følge NKKs jaktprøveeregler for stående fuglehunder. Risikoen for direkte skade på fjellrev vurderes derfor som liten, samt risikoen for spredning av sykdom fra hund til fjellrev når avstanden fra slippområdet til fjellrevhi er på minimum 2 kilometer.

I denne saken kjenner vi slippområdene, avstanden til hilokaliteter for fjellrev, hvorvidt lokalitetene er i bruk, og tidspunktet for arrangementet. På bakgrunn av tilgjengelig kunnskapsgrunnlag ilegges føre-var prinsippet (§ 9) ikke avgjørende vekt. Risikoen for forstyrrelse av fjellrev vurderes til liten.

Det foreligger ikke nyere opplysninger om andre prioriterte, nær truede eller truede arter i de omsøkte slippområdene som kan ventes å bli påvirket av prøven.

Det er ikke mottatt søknader fra andre fuglehundklubber i samme område i samme tidsperiode. Det foreligger ikke informasjon om andre arrangementer. De omsøkte

arealene er delvis populære friluftslivsområder utover senvinteren, og en stor ansamling hunder vil kunne være forstyrrende på annet friluftsliv. Hensynet til samla belastning (§ 10) vurderes som akseptabelt sett i lys av arrangementets varighet og spredning på ulike areal som er begrenset i utstrekning. Hensynet til presedens vurderes ivaretatt da det ved søknad fra andre klubber i samme tidsperiode, vil måtte gjøres en ny vurdering av den samlede belastningen for verneområdet.

Når det gjelder hensynet til samisk naturgrunnlag viser vi til vilkår.

Naturmangfoldslovens §11 og §12 anses ikke relevant for denne søknaden. Midtre Nordland nasjonalparkstyre vurderer omsøkte arrangement til å verken være i strid med vernevedtakets formål eller å ha en nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene. Det kan dermed gis tillatelse til å gjennomføre arrangementet med hjemmel i verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde § 11 med henvisning til Naturmangfoldloven § 48, første ledd.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata, NINA Rapport 2511 Fjellrev i Norge 2024, Miljødirektoratets veileder for prioriterte arter (M24-2013) og Riksantikvarens og lukkede karttjeneste for kulturminner. Videre er verneområdet godt kartlagt gjennom verneplanprosessen. Forvalter har vært i kontakt med fagansvarlig for fjellrev i Statens naturoppsyn, som kunne bekrefte at de nærmeste hiene ikke har hatt ynglende fjellrev på minst 10 år. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Konklusjon

Salten fuglehundklubb gis dispensasjon fra verneforskriftene for Junkerdal nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde for gjennomføring av fuglehundprøver helga 13-15 mars 2026. Dispensasjonen gis med vilkår.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Med hilsen

Marte Brekke
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

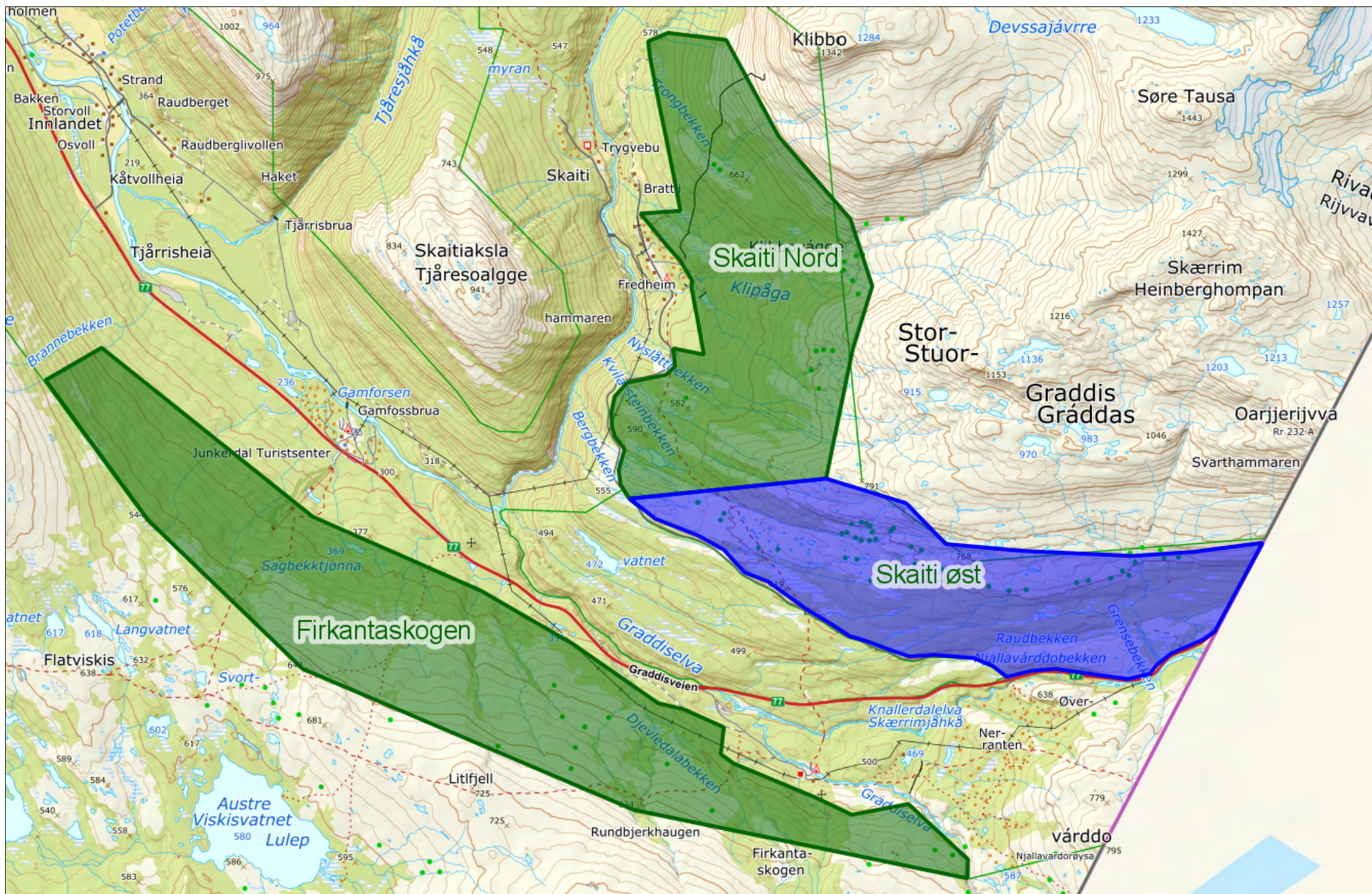
Statsforvalteren i Nordland
Saltdal kommune

Saltfjellet reinbeitedistrikt v/Olof Anders Kuhmunen

Postboks 1405 8002 BODØ

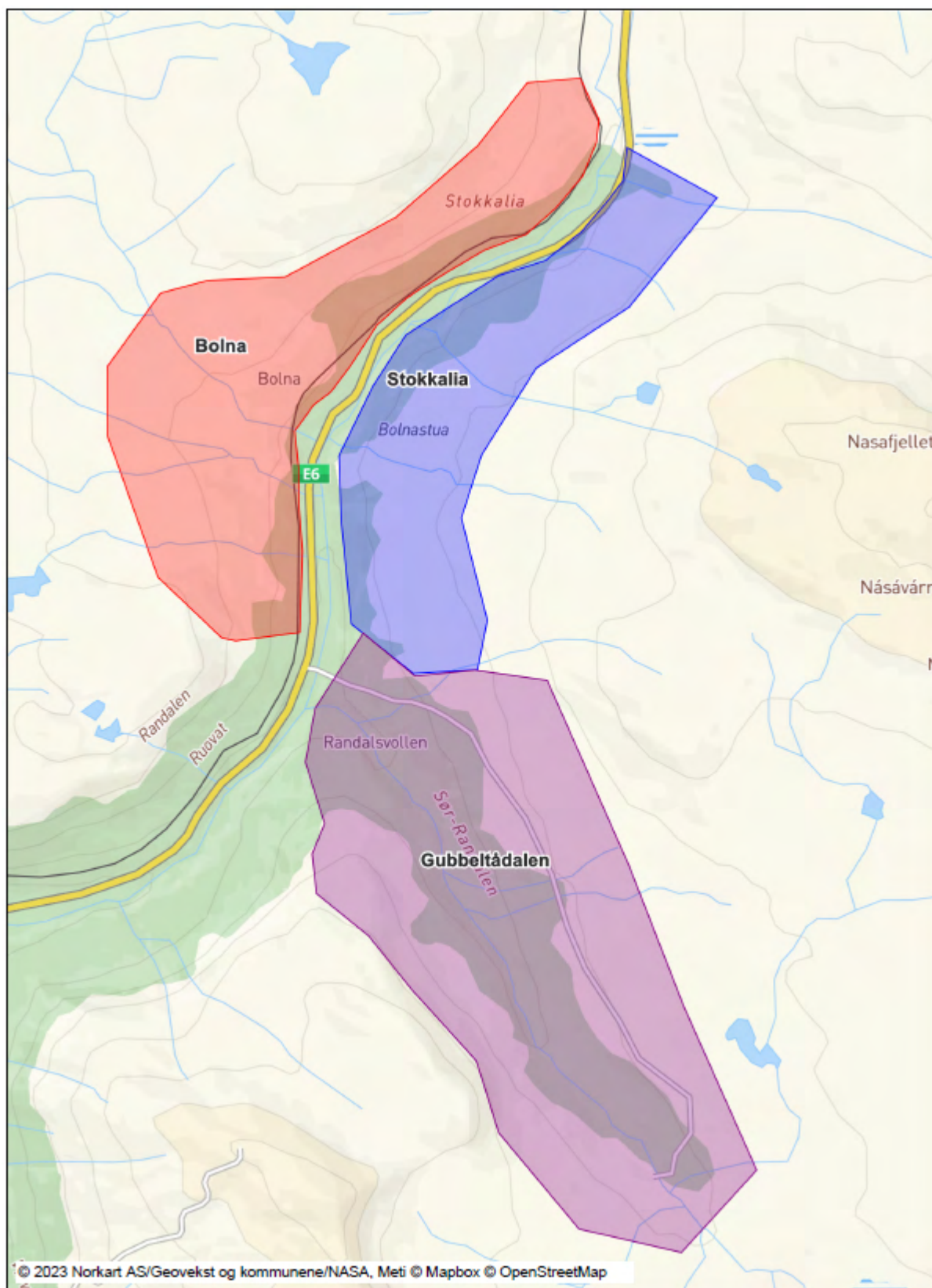
Luonos 14 8255 RØKLAND

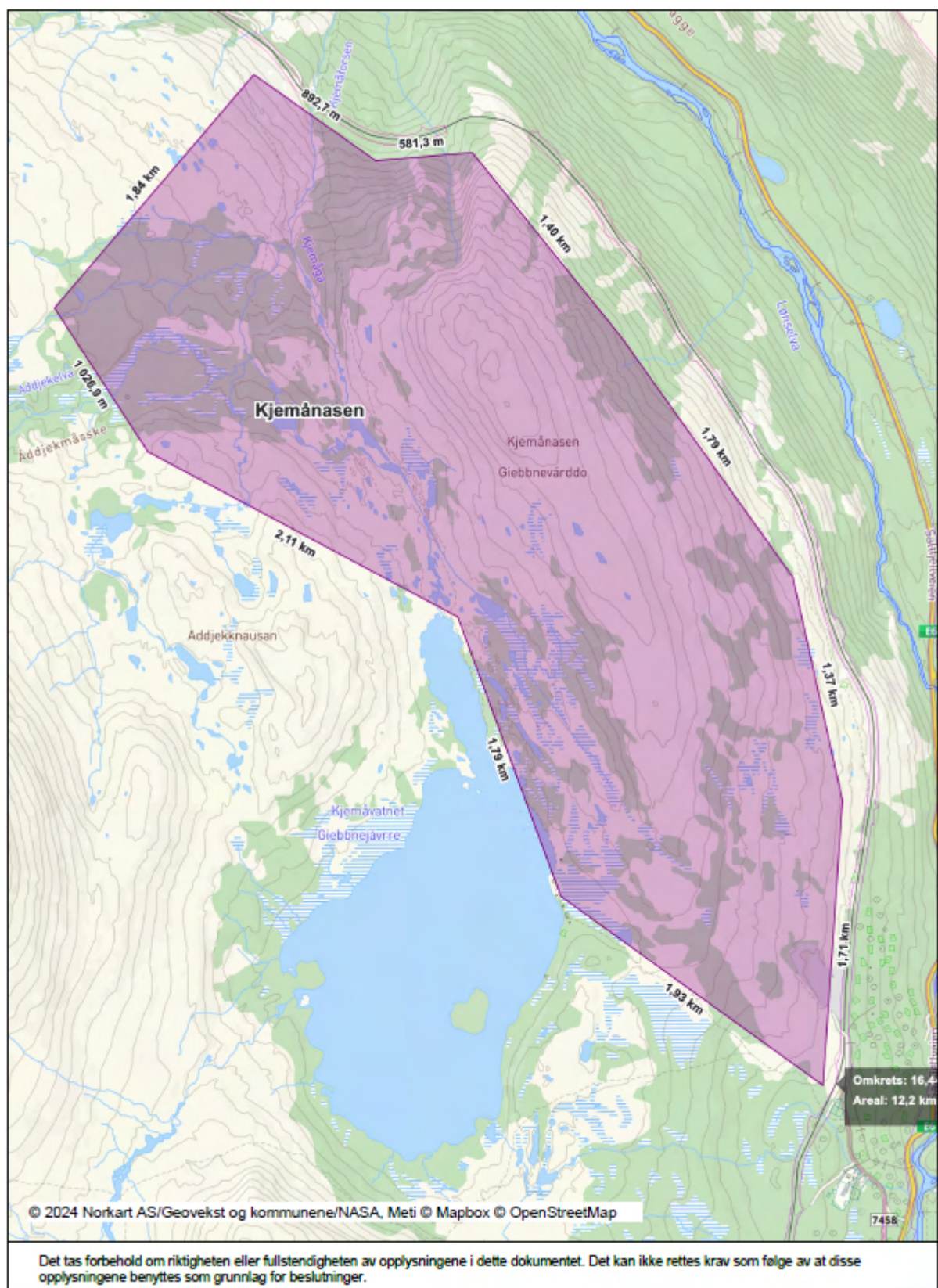

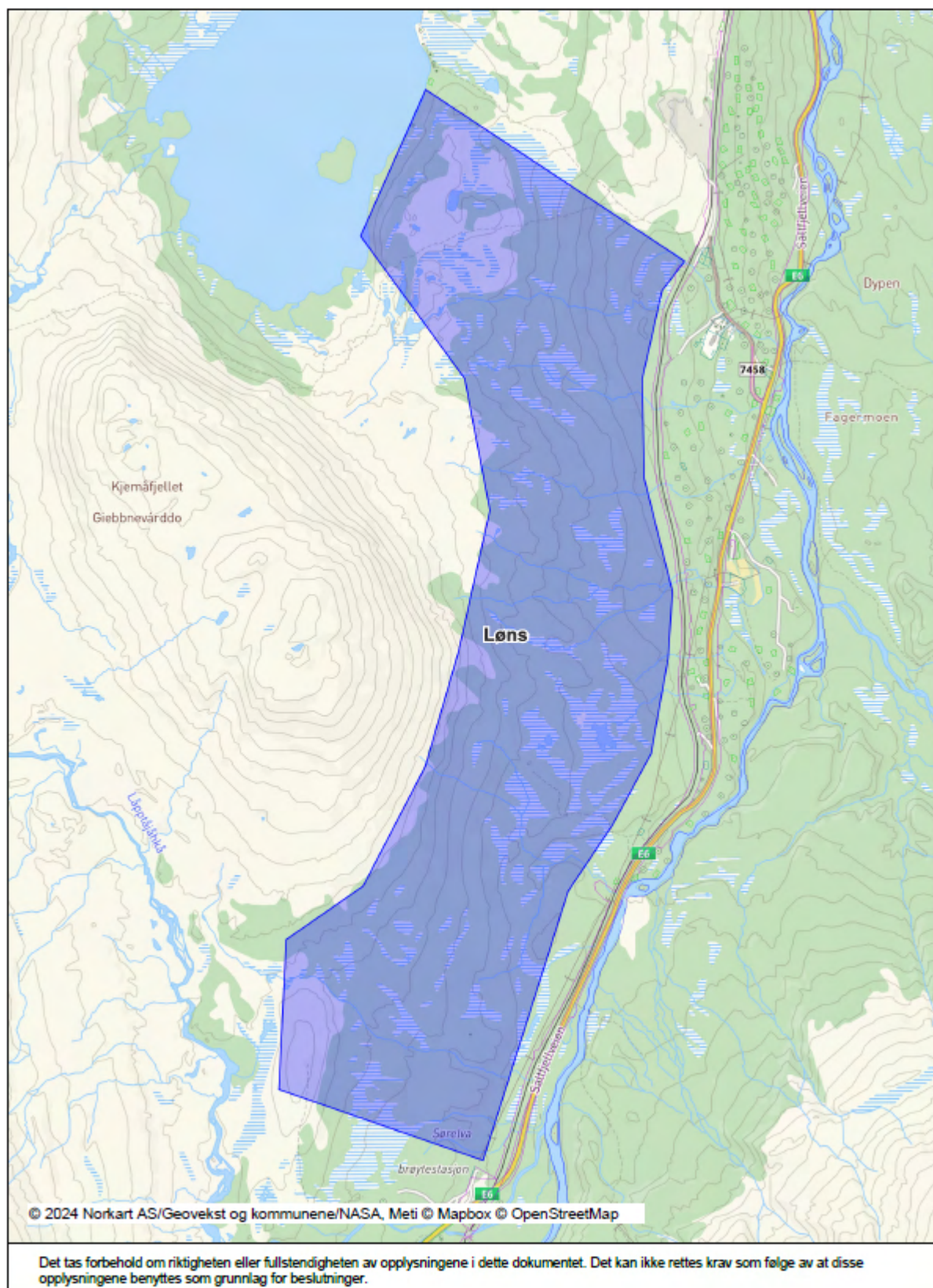

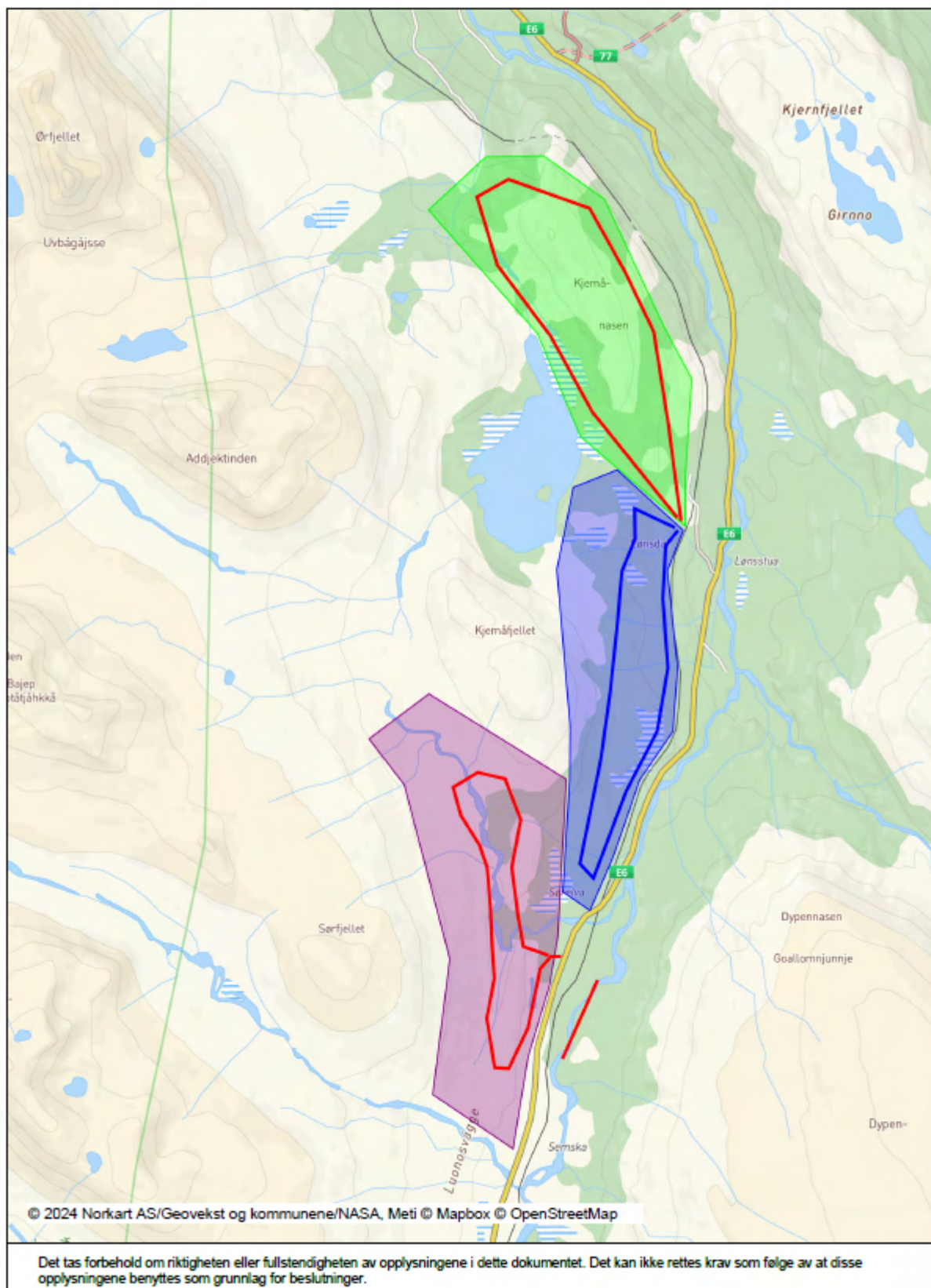
Senterposisjon: 531336.27, 7406181.02
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 16.04.2024

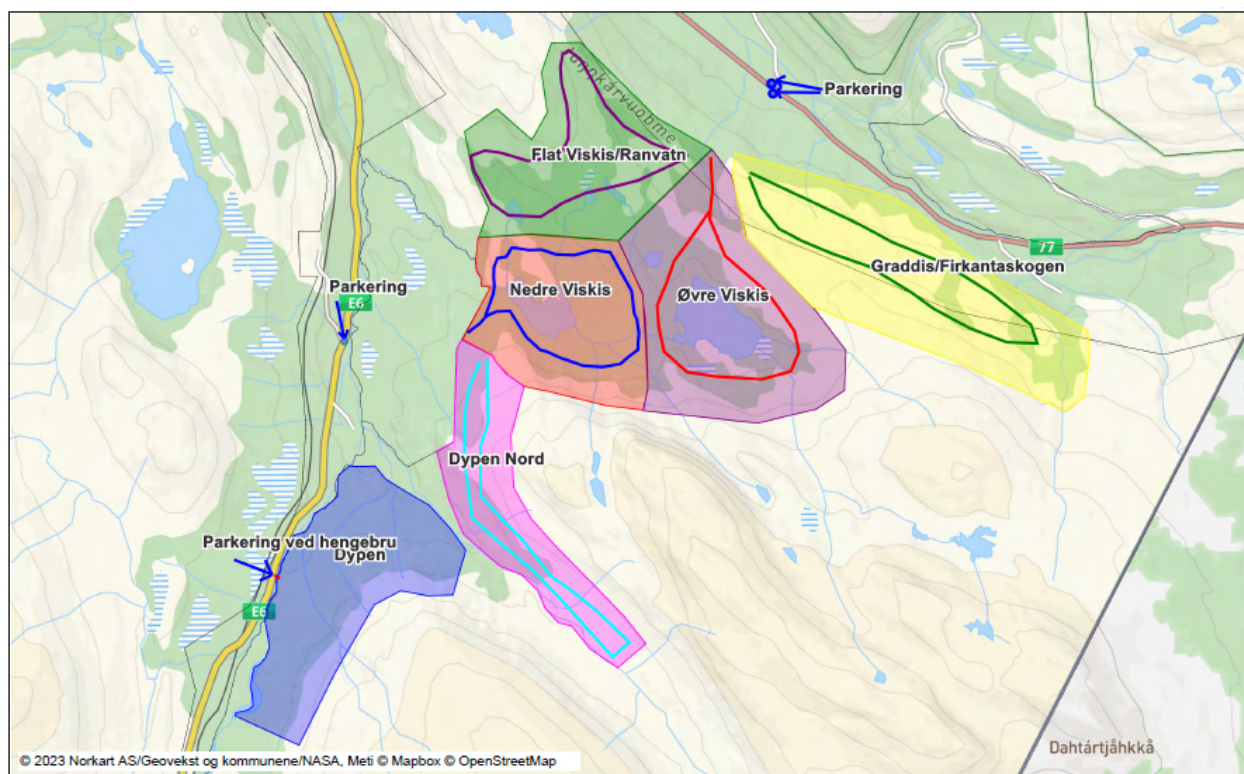

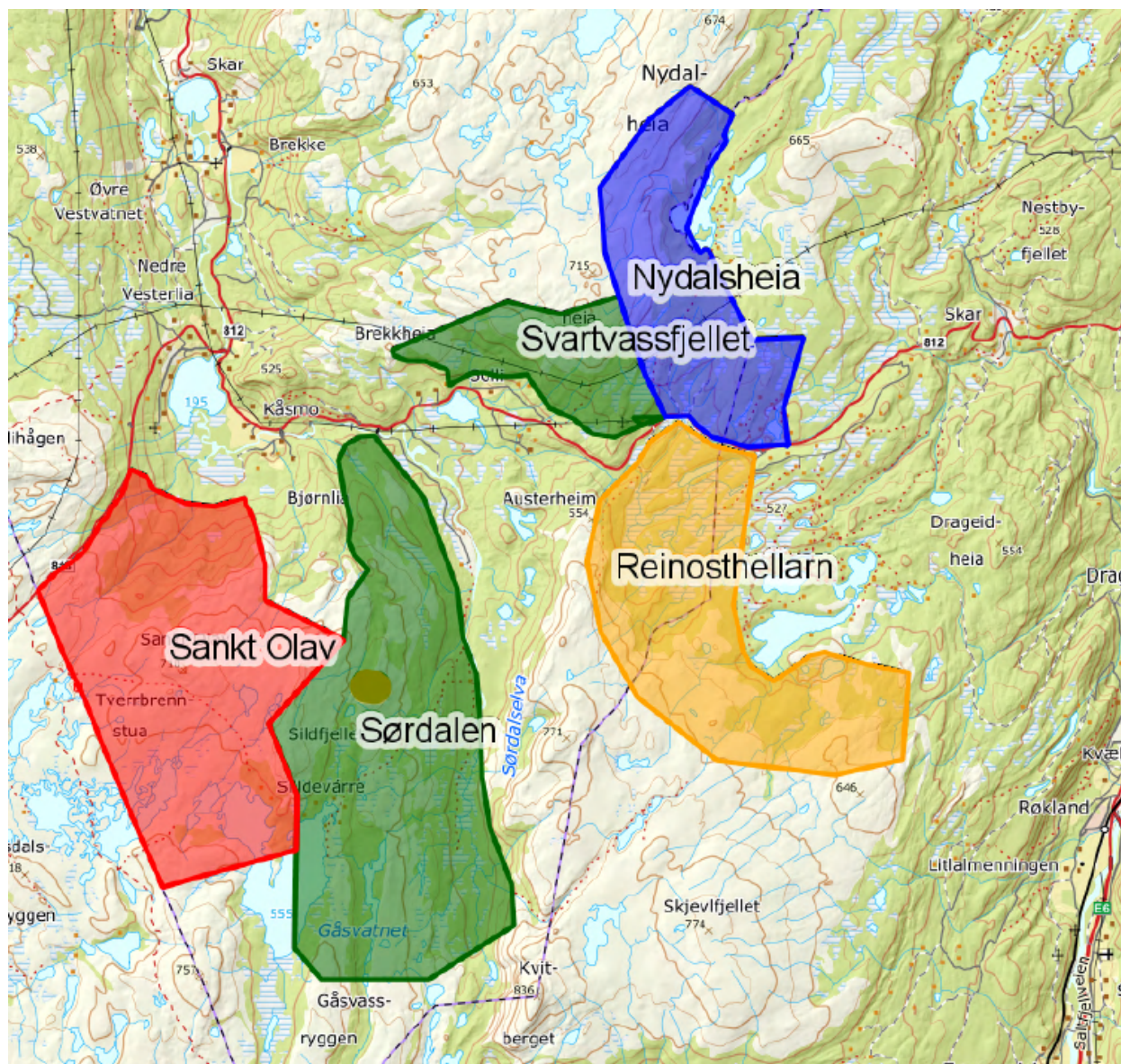

Arkivsaksnr: 2023/33709-19

Saksbehandler: Benny Sætermo

Dato: 06.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	9/2026	20.02.2026

Valg av leder og nestleder for Midtre Nordland nasjonalparkstyre i perioden 2026-2027

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre velger følgende styremedlemmer som leder og nestleder for styret:

Som styreleder velges: (ingen innstilling)

Som nestleder velges: (ingen innstilling)

Leder og nestleder velges for to år: 2026-2027, frem til konstituering av nytt styre etter oppnevning av nye sametingsrepresentanter.

Bakgrunn

I Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtekter står det at styret skal konstituere seg med en styreleder og en nestleder. Leder er ansvarlig for at styremøter finner sted. Vedtektene krever at det skal være minimum fire styremøter i løpet av et kalenderår. Leder har anledning til å innkalle til møter utover dette. Lederen plikter å kalle inn til styremøter dersom minst 1/3 av medlemmene i styret ønsker det. Styreleder er ordstyrer i møter, ved leders fravær vil nestleder styre ordet. Hvis begge er borte velger de fremmøtte styremedlemmene en egen ordstyrer for møtet. Styreleder vil ha dobbeltstemme ved valglighet. Styreleder vil ha en tett dialog med sekretariatet og bør i forkant av styremøtene drøfte eventuelt vanskelige saker.

Vurdering

Det er uheldig at leder, nestleder og eventuelt arbeidsutvalg velges for samme perioder, som igjen gjør at alle vervene står på valg samtidig. Sekretariatet har drøftet dette, men på grunn av at sametingsrepresentantene velges etter sametingsvalg og kommunestyrerepresentantene velges etter kommunevalg (gjelder også NFK), ser vi ingen god løsning på dette. Frem til ei vedtektsendring i 2015 ble kommunestyrenes og sametingets styremedlemmer oppnevnt samtidig. I denne perioden ble styreleder valgt for fire år

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt: Vedtekter for Midtre Nordland nasjonalparkstyre: <https://www.nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/styret/styrets-vedtekter>

Arkivsaksnr: 2023/33709-20

Saksbehandler: Benny Sætermo

Dato: 06.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	10/2026	20.02.2026

Valg av arbeidsutvalg - Midtre Nordland nasjonalparkstyre - 2026-2027

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppnevner et arbeidsutvalg for perioden 2026–2027, frem til Sametinget har oppnevnt nye sametingsrepresentanter.

Arbeidsutvalget skal bestå av:

- Styreleder
- Styrets nestleder
- Styremedlem <ingen innstilling>

Et av medlemmene skal representere Sametinget.

Varamedlemmer:

1. <ingen innstilling>
2. <ingen innstilling>
3. <ingen innstilling>

Midtre Nordland nasjonalparkstyre gir arbeidsutvalget følgende mandat:
Styret gir arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene.

Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven / verneforskriftene.

Arbeidsutvalget for Midtre Nordland nasjonalparkstyre har anledning til å behandle dispensasjonssøknader etter generell unntaksparagraf i naturmangfoldloven (§ 48) etter høring i styret, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er anledning å innkalle til styremøte. Helt unntaksvis har AU også utvidet myndighet til å

treffe vedtak i hastesaker uten høringsrunde i styret. Melding om vedtak skal forelegges styret senest i neste styremøte

Arbeidsutvalget skal i forkant av styremøter ha et internt møte for å sette seg ekstra godt inn i saker som legges frem for styret. De skal og bidra med nødvendige avklaringer i forbindelse med gjennomføringen av selve styremøtet.

Arbeidsutvalget har et ekstra ansvar for å følge opp strategiske saker og styrets målsetting for innværende periode.

Arbeidsutvalget skal sørge for at nasjonalparkstyret er representert ved nasjonalparkkonferanser, kursdager, møter med RU (der styret er invitert) og andre relevante arrangementer. Arbeidsutvalget kan i større grad inkluderes i planleggingen av slike arrangementer der Midtre Nordland nasjonalparkstyre står som arrangør.

Bakgrunn

I styrets vedtekter er det åpnet opp for at styret kan opprette et arbeidsutvalg: *«Nasjonalparkstyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av styrets medlemmer. Nasjonalparkstyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften».*

I tidligere vedtekter var det et krav om at minst et av arbeidsutvalgets medlemmer skulle velges blant sametingsrepresentantene.

Vurdering

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er et stort nasjonalparkstyre med 14 medlemmer. Vi i sekretariatet har sett at det er svært vanskelig å innkalle til styremøter på kort varsel. Dette har blitt litt enklere etter innføringen av digitale møter. Arbeidsutvalget har fungert som en ventil mellom styremøter for å kunne behandle saker som ikke kan vente til neste møte. Terskelen skal likevel være høy for å ikke vente med behandling, og i all hovedsak har det dreid seg om uforutsette hendelser. Over tid har behovet for arbeidsutvalg i saksbehandlingen blitt redusert, da flere saker kan delegeres til sekretariatet, men utvalget har likevel en viktig funksjon med tanke på å følge opp strategiske saker.

Sekretariatet ser et stort behov for å ha et arbeidsutvalg til å drøfte strategiske saker mellom styremøtene. Vi ser også et behov for å ha et politisk organ som kan, unntaksvis, innkalles på kort varsel for å behandle innkomne saker. Sekretariatet er fornøyd med den ordningen som har vært, og håper at den kan videreføres. Selv om kravet til at en av medlemmene skal være valgt blant sametingets styremedlemmer har blitt tatt ut av de nye vedtektene, synes sekretariatet at dette er en fin praksis som vi mener bør videreføres.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtekter:

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/styret/styrets-vedtekter>

ST 11/2026 Eventuelt